

10. TURISME

10.1 OFERTA TURÍSTICA

10.1.1 Allotjament

Al llarg del període 2007-2013, tot i que el sector que més ha crescut a la comarca tant en nombre d'afiliacions com en VAB generat ha estat l'hostaleria, les xifres de nombre d'establiments d'allotjament no ha sofert canvis massa significatius.

En aquest sentit, durant aquests anys el nombre d'establiments ha augmentat en dos hotels i en sis establiments de turisme rural. El nombre de càmpings no ha sofert cap variació, i es manté en 3, localitzats a Cornudella de Montsant, Poboleda i Ulldemolins.

		2007	2013	Variació
Hotels	Nombre	17	19	11,76%
	Places	257	266	3,50%
Càmpings	Nombre	3	3	0,00%
	Places	853	951	11,49%
Establiments de turisme rural	Nombre	42	48	14,29%
	Places	337	410	21,66%

Taula 88: Allotjaments turístics. Nombre i places. 2007-2013

Font: Elaboració pròpia amb dades d' Idescat i del Departament d'Empresa i Ocupació

Les places d'allotjament també han crescut en aquests anys, que és fet més habitual si hi ha més establiments tot i que també poden produir-se situacions de canvis en el nombre de places d'establiments per tal de fer salts qualitius en els establiments.

Aquest cas segurament s'ha produït en el cas dels hotels, ja que la creació de dos establiments només ha suposat l'augment de 9 places totals d'allotjament hotelier a la comarca. per tant és probable que algun dels ja existents hagi fet inversions de millora qualitativa de les seves instal·lacions i hagi optat per reduir el nombre de places disponibles en favor d'una millor qualitat a oferir als seus clients (en forma de més espais en zones comuns, habitacions més àmplies, nous serveis, etc).

El nombre de places en establiments de turisme rural és el que ha sofert un augment més notable, amb 73 noves places.

Si analitzem les dades d'establiments segons municipis, podem constatar que sorprèn la dada de que Falset només disposava d'un sol establiment hotelier l'any 2013 (recentment hi ha hagut l'obertura d'un nou establiment, encara no comptabilitzat en aquesta estadística), i que el municipi que concentra major nombre d'hotels i hostals i pensions és Gratallops, amb 4. Destacar també els municipis de Cornudella de Montsant i la Morera de Montsant, nuclis amb una notable atracció turística (el primer a raó principalment de l'escalada i el pantà i el segon per disposar d'Escaladei i per la seva localització als peus del Montsant i ser seu del Parc Natural), que disposen de 2 establiments hoteliers cada un.

Establiments hoteliers. Any 2013									
Municipi	Hotels					Total	Hostals i pensions	Total	
	d'1 estrella	de 2 estrelles	de 3 estrelles	de 4 estrelles	de 5 estrelles				
Bellmunt del Priorat	0	0	0	0	0	0	1	1	
Capçanes	0	0	0	1	0	1	0	1	
Cornudella de Montsant	1	0	0	1	0	2	0	2	
Falset	0	0	0	1	0	1	0	1	
Gratallops	0	0	1	1	0	2	2	4	
Guamets, els	0	0	1	0	0	1	0	1	
Margalef	0	0	0	0	0	0	1	1	
Masroig, el	1	0	0	0	0	1	0	1	
Morera de Montsant, la	0	0	1	0	0	1	1	2	
Poboleda	0	0	0	0	0	0	1	1	
Porrera	0	1	0	0	0	1	0	1	
Torroja del Priorat	0	0	0	1	0	1	0	1	
Ulldemolins	0	0	0	0	0	0	1	1	
Vilella Baixa, la	0	0	0	0	0	0	1	1	
Priorat	2	1	3	5	0	11	8	19	

Taula 89: Establiments hoteliers. Any 2013

Font: Idescat, a partir de les dades del Departament d'Empresa i Ocupació

És important destacar que del total d'establiments de la categoria hotels, els més nombrosos són els de 4 estrelles, fet força positiu en sentit genèric i que indica la voluntat i l'aposta del sector per potenciar la qualitat en els establiments i serveis. Destacar també la

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

presència de 8 hostals i pensions a la comarca, que representa el nombre més important d'establiments dins aquesta categoria genèrica d'establiments hotelers. També els hostals i pensions mantenen el primer lloc en nombre de places (amb 96).

Places hoteleres. Any 2013									
Municipi	Hotels						Hostals i pensions	Total	
	d'1 estrella	de 2 estrelles	de 3 estrelles	de 4 estrelles	de 5 estrelles	Total			
Bellmunt del Priorat	0	0	0	0	0	0	7	7	
Capçanes	0	0	0	28	0	28	0	28	
Cornudella de Montsant	12	0	0	11	0	23	0	23	
Falset	0	0	0	22	0	22	0	22	
Gratallops	0	0	18	6	0	24	24	48	
Guiamets, els	0	0	14	0	0	14	0	14	
Margalef	0	0	0	0	0	0	16	16	
Masroig, el	6	0	0	0	0	6	0	6	
Morera de Montsant, la	0	0	19	0	0	19	8	27	
Poboleda	0	0	0	0	0	0	17	17	
Porrera	0	12	0	0	0	12	0	12	
Torroja del Priorat	0	0	0	22	0	22	0	22	
Ulldemolins	0	0	0	0	0	0	19	19	
Vilella Baixa, la	0	0	0	0	0	0	5	5	
Priorat	18	12	51	89	0	170	96	266	

Taula 90: Places hoteleres. Any 2013

Font: Idescat, a partir de les dades del Departament d'Empresa i Ocupació

Pel que fa el nombre de places també destacar la presència d'un hotel de 4 estrelles a Capçanes amb 28 places, que és el de major capacitat de tota la comarca.

Pel que fa als establiments de turisme rural existents, i segons tipus i municipi, destacar la major presència de cases de poble independents (habitatges unifamiliars ubicats en els nuclis de població i on només es presta el servei d'allotjament), que representen més del

50% del total d'establiments de turisme rural presents al Priorat. Els municipis de Cornudella de Montsant i Torroja del Priorat són els que disposen de més establiments d'aquest tipus, així com la major oferta de places.

Tot i amb això Porrera apareix com a segon municipi amb major nombre de places, amb 61 (i només per darrera de Cornudella que en té 100), si fem el còmput del total de tipus d'establiments, ja que també disposa de 3 cases de poble compartides (habitatge unifamiliar dins de nucli de població, que comparteix el titular amb els usuaris turístics i on es presta el servei d'allotjament en règim d'habitacions i, com a mínim, d'esmorzar).

Establiments i places de càmpings, segons categoria. Any 2013										
Municipi	Luxe		Primera		Segona		Tercera		Total	
	Establiments	Places	Establiments	Places	Establiments	Places	Establiments	Places	Establiments	Places
Cornudella de Montsant	0	0	0	0	0	0	1	102	1	102
Poboleda	0	0	0	0	1	453	0	0	1	453
Ulldemolins	0	0	0	0	1	396	0	0	1	396
Priorat	0	0	0	0	2	849	1	102	3	951

Taula 91: Establiments i places de càmpings, segons categoria. Any 2013

Font: Idescat, a partir de les dades del Departament d'Empresa i Ocupació.

Com s'ha comentat, en tota la comarca només hi ha tres càmpings, dos de segona categoria, a Poboleda i a Ulldemolins, i un de tercera a Cornudella de Montsant. El càmping de Cornudella (localitzat a Siurana) és el que té menor capacitat de tots tres (102 places), xifra força allunyada de la que ofereixen els dos altres càmpings (453 i 396 places respectivament).

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

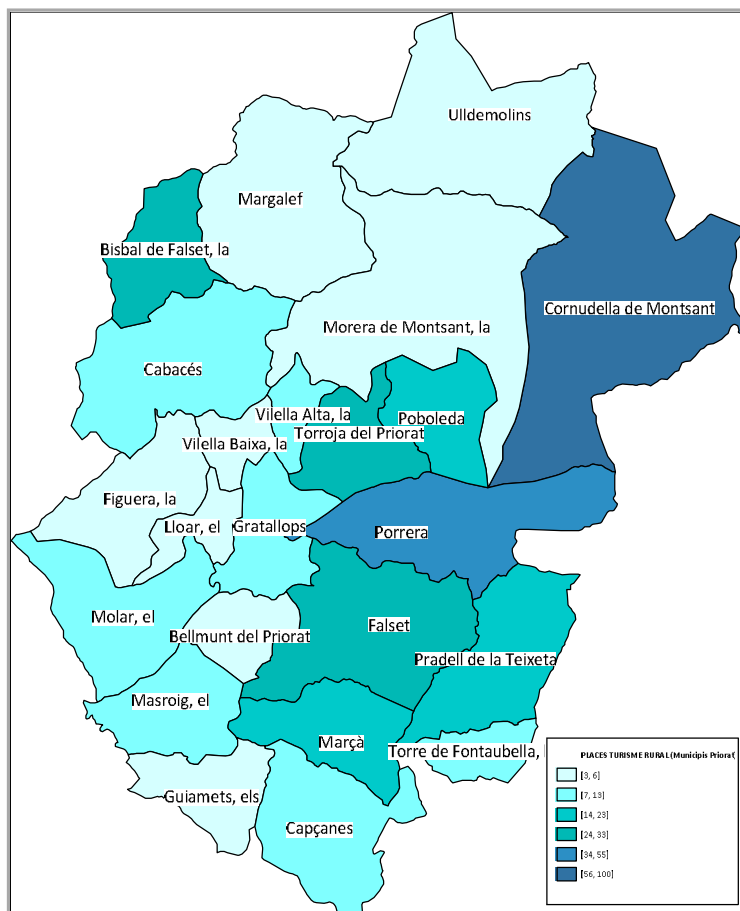

Figura 41: Places de turisme rural per municipi
Font: Elaboració pròpia, amb dades d'Idescat

Molt lluny de les xifres que presenten aquests tipus, hi apareixen les dels altres dos tipus d'establiments de turisme rural, la masia (habitatge unifamiliar fora de nucli, que comparteix el titular amb els usuaris turístics i on es presta el servei d'allotjament en règim d'habitacions i, com a mínim, d'esmorzar) i la masoveria (habitatge unifamiliar, fora de nucli de població que es lloga en règim d'habitatge rural). Així, a la comarca només hi ha 4 masies i 6 masoveries. Això sí, és remarcable que totes les masies ofereixen 15 places.

Establiments de turisme rural. Any 2013										
Municipi	Casa de poble compartida		Casa de poble independent		Masia		Masoveria		Total	
	Nº	Places	Nº	Places	Nº	Places	Nº	Places	Nº	Places
Bellmunt del Priorat	0	0	1	4	0	0	0	0	1	4
Bisbal de Falset, la	3	34	0	0	0	0	0	0	3	34
Cabacés	0	0	1	5	0	0	0	0	1	5
Capçanes	0	0	1	7	0	0	0	0	1	7
Cornudella de Montsant	1	11	6	59	1	15	3	15	11	100
Falset	0	0	0	0	1	15	2	15	3	30
Figuera, la	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gratallops	0	0	1	5	0	0	0	0	1	5
Guiamets, els	0	0	1	4	0	0	0	0	1	4
Lloar, el	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Marçà	1	7	0	0	1	15	1	7	3	29
Margalef	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Masroig, el	0	0	1	9	0	0	0	0	1	9
Molar, el	1	12	0	0	0	0	0	0	1	12
Morera de Montsant, la	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Poboleda	0	0	2	20	0	0	0	0	2	20
Porrera	3	35	2	11	1	15	0	0	6	61
Pradell de la Teixeta	1	12	1	5	0	0	0	0	2	17
Torre de Fontaubella, la	0	0	2	11	0	0	0	0	2	11
Torroja del Priorat	1	15	5	32	0	0	0	0	6	47
Ulldemolins	0	0	1	4	0	0	0	0	1	4
Vilella Alta, la	0	0	1	7	0	0	0	0	1	7
Vilella Baixa, la	0	0	1	4	0	0	0	0	1	4
Priorat	11	126	27	187	4	60	6	37	48	410

Taula 92: Establiments de turisme rural. Any 2013
Font: Idescat, a partir de les dades del Departament d'Empresa i Ocupació.

10.1.2 Restauració

El de la restauració és un sector amb molt de canvi en la seva activitat. Així, mentre una sèrie d'establiments tenen una sòlida trajectòria i antiguitat o bé una qualitat que en garanteix el seu bon funcionament, d'altres obren, canvien de gestió o tanquen sense acabar de consolidar una activitat regular.

Així doncs, el Priorat és un territori, com tants d'altres, on l'àmbit de la restauració i la gastronomia hi tenen una presència i una qualitat desigual. Amb tot, la consolidació de la comarca com a territori de referència en quant a la producció de vins molt valorats i reconeguts ha ajudat al desenvolupament d'altres sectors propers com ho és el turisme. Algunes empreses de la restauració han sabut aprofitar aquestes noves dinàmiques mentre que d'altres viuen una situació d'estancament, amb una oferta i condicions dels establiments força millorables.

Amb tot això, l'oferta quantitativa se situa actualment en 49 restaurants que donen servei a la gent del territori i als visitants i turistes del Priorat, cada cop més nombrosos.

Troblem el major nombre de restaurants a Falset, amb 10 establiments. Aquest fet respon, òbviament, a la capitalitat d'aquest municipi, centre de serveis i poble més poblat i dinàmic de la comarca. Per la seva banda, Gratallops, tot i ser un poble petit que no arriba als 250 habitants té una oferta de restauració molt destacable (7 establiments) que respon, en part, a la situació del municipi com a referent de la producció de vins de qualitat i al fet que diversos cellers de renom hi tinguin les seves instal·lacions. Tot plegat ha revertit en les visites i en la presència de turistes al poble cosa que ajudat a multiplicar l'oferta de restaurants.

Restaurants. Any 2015	
Municipi	Restaurants
Bellmunt del Priorat	2
Cabacés	0
Capçanes	0

Cornudella de Montsant	3
Siurana	3
El Masroig	2
Els Guiamets	1
Escaladei	3
Falset	10
Gratallops	7
La Figuera	1
La Morera de Montsant	1
La Vilella Alta	1
La Vilella Baixa	2
Marçà	2
Margalef	1
Poboleda	3
Porrera	3
Pradell de la Teixeta	0
Torroja de Priorat	1
Ulldemolins	3
Total	49

Taula 93: Restaurants per municipi. Any 2015
Font: Turisme Consell Comarcal del Priorat

Els altres pobles de la comarca tenen un menor nombre de restaurants no superant, cap d'ells, els 3 establiments. Però val a dir que tenint en compte les dimensions d'aquests pobles, la seva població i la seva dinàmica social i econòmica, la presència de restaurants hi és considerable.

10.1.3 Oferta complementària

Considerarem oferta turística complementària del Priorat aquelles empreses d'activitats turístiques que ofereixen una notable diversitat d'activitats i visites guiades que complementen, enriqueixen i donen valor afegit a l'estada del turista en una zona determinada. Per altra banda també considerarem oferta complementària els Centres d'Interpretació del Territori, espais importants que expliquen les característiques de diferents aspectes relacionats amb la zona (història, cultura, societat, natura, etc) i que són, alhora, importants dinamitzadors dels territoris turístics al fomentar la seva descoberta i coneixement.

Finalment el quadre mostra aquells espais que no són centres d'interpretació en sí mateixos però que es poden visitar amb horaris i dates fixades pels propis espais o bé prèviament convingudes amb els turistes i que expliquen elements concrets del territori des de diferents vessants (històric, patrimonial, etnològic, gastronòmic, etc). Són visites i espais que no tenen una voluntat generalista sinó molt concreta i local però que ajuden, també, a obtenir una informació complementària del territori que, finalment, acaba configurat les sensacions, l'experiència i l'impacte dels turistes després de la seva estada al territori.

Pel que fa a les empreses que ofereixen activitats turístiques al territori aquestes són bàsicament, empreses que ofereixen activitats de turisme actiu tot i que també hi trobem, com es veu en el següent quadre, empreses no relacionades directament amb cellers però que ofereixen experiències enològiques, culturals i gastronòmiques. La visita a cellers, una de les principals activitats turístiques i gastronòmiques que es desenvolupen al Priorat, s'ha tractat en un altre punt per la importància d'aquest subsector estratègic per a les dinàmiques turístiques actuals de la comarca del Priorat.

Empreses d'oferta turística complementària. Any 2015						
Municipi	Enoturisme	Senderisme	BTT	Aquàtiques	Parapent	Altres
Cornudella de Montsant	2	2	3	2	1	3
El Masroig	0	1	0	0	0	0
Els Guiamets	0	0	0	1	0	1
Escaladei	0	1	0	0	0	0
Falset	0	1	0	0	0	1
Porrera	0	0	0	0	0	1
Ulledemolins	0	0	0	0	0	0
Total	2	5	3	3	1	6

Taula 94: Empreses d'oferta turística complementària. Any 2015
Font: Turisme Consell Comarcal del Priorat

Pel que fa a empreses de turisme actiu en trobem a quatre municipis, Cornudella de Montsant, on hi ha empreses de senderisme interpretatiu, de propostes de rutes i guiatges en BTT, d'activitats aquàtiques gràcies a la presència en aquest municipi, concretament al poble de Siurana, de l'embassament. També hi trobem, a Cornudella, una empresa que hi fa vols en parapent, una altra que fa rutes en 4x4 per vinyes i una empresa que ofereix experiències culturals i enoturístiques a mida del turista. Val a dir que aquest municipi és, clarament, el que té més oferta turística complementària.

També trobem propostes de turisme actiu a el Masroig amb una empresa que ofereix activitats de senderisme interpretatiu.

A Escaladei hi ha una empresa que proposa rutes en BTT per la Serra del Montsant. Per la seva banda, a la capital de comarca, Falset, hi ha dues empreses d'activitats turístiques. Una especialitzada, també, en propostes i serveis per a realitzar rutes en BT i una altra empresa que fa propostes de visites al Priorat amb experiències enoturístiques, gastronòmiques i culturals.

Finalment, a Porrera hi trobem una empresa de turisme actiu que disposa d'una zona de lleure amb passarel·les, ponts, xarxes i tirolines. És un recinte tancat i totes les activitats es fan a dins d'aquest recinte.

Com s'ha comentat al principi d'aquest punt sobre l'oferta complementària, també es contemplen com a tals els Centres d'interpretació i espais visitables. Els principals són els que es relacionen a continuació.

LA CARTOIXA D'ESCALADEI

La Cartoixa d'Escaladei és una visita clàssica i obligada per conèixer els orígens del Priorat, és un dels grans recursos turístics de la comarca i rep un important número de visitants cada any. El segle XII els monjos de l'Ordre de la Cartoixa van construir un monestir i van fundar la primera cartoixa de la Península Ibèrica. Protegida per la Serra Major de Montsant la cartoixa va subsistir fins el 1835, travessant èpoques de gran esplendor.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Amb la Desamortització de Mendizábal (1835) els monjos van abandonar sobtadament cel·les i claustres, l'església i l'hostatgeria, cosa que va provocar una ràpida degradació de la cartoixa.

Avui dia s'ofereixen visites de les seves ruïnes en un recorregut comentat per l'exterior dels 3 claustres, l'església i refectori, així com d'una cela reconstruïda amb tot detall.

L'espai obre, a la tardor, de l'1 d'octubre al 8 de desembre i a la primavera de l'1 de març al 31 de maig, de 10:00 h a 17:00 h.

Durant l'hivern obre del 10 de desembre al 28 de febrer de 10:00 h a 15:30 h i a l'estiu obre de l'1 de juny al 30 de setembre de 10:00h a 19:30h.

MUSEU DE LES MINES DE BELLMUNT DEL PRIORAT

El Museu de les Mines de Bellmunt del Priorat, situat a l'antic complex industrial de la Mina Eugènia, es configura com un centre d'interpretació de la mineria del plom a la comarca del Priorat.

En aquest espai es fan visites guiades en les que s'hi explica com era el treball del miner i com es va formar una manera de ser i de viure pròpia d'un poble miner ben diferent a la que es duïa a la resta de la comarca del Priorat. Aquest complex va ser el nucli més important de les explotacions mineres de la conca del Priorat, per les seves dimensions —uns 14km de galeries subterrànies fins a 620 m de profunditat— i pel seu rendiment extractiu.

Durant el segle XIX l'empresa concessionària de les mines "Minas del Priorato, SA", va construir un interessant conjunt d'habitatges. És la coneguda Colònia, que es troba en el sector del poble de Bellmunt més proper a la mina. Hi trobem, també, la Casa de les Mines, edifici modernista, data del 1905 i fou destinada a residència de la direcció, oficines i laboratori de l'empresa.

La Mina Eugènia compta amb un total de 20 plantes subterrànies. Les visites guiades transcorren per la primera planta de la mina, a 35 m de profunditat, i recorre uns 700 m de la primera galeria.

Les dates i horaris d'obertura són força complertes. De l'1 de setembre al 30 de juny, l'espai obre de dimarts a divendres amb reserva prèvia i els dissabtes d'11:00h a 13:00h i de 16:00 a 18:00 h i els diumenges i festius d'11:00 h a 13:00 h. De l'1 al 31 de juliol obre de dimarts a dissabte d'11:00 h a 13:00 h i de 17:00 h a 19:00 h i els diumenges i festius: d'11:00 h a 13:00 h. Finalment de l'1 al 31 d'agost, l'espai obre de dilluns a dissabte d'11:00 h a 13:00 h i de 17:00 a 19:00 h i els diumenges i festius d'11:00 h a 13:00 h. L'espai és tancat al públic del 24 de desembre al 15 de gener.

Les instal·lacions del complex de les Mines de Bellmunt són propietat de l'Ajuntament de Bellmunt del Priorat, que en fa la gestió, en col·laboració amb el Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya.

És important destacar que, a dia d'avui, des de l'Ajuntament, es volen aprofitar les sinèrgies que genera aquesta infraestructura per tal d'atraure possibles projectes que acabin de completar l'oferta que s'ofereix des d'aquest equipament, i que poden tenir cabuda en els espais lliures que encara estan disponibles en el global del complex.

Cal dir que les mines de Bellmunt del Priorat són un destacat punt d'interès del Priorat que justifica una visita per ell mateix o bé per complementar altres activitats culturals i turístiques a la zona.

EL CASTELL DEL VI

Aquest centre s'ubica a l'antic Castell dels Comtes de Prades de Falset, bastit al segle XII, sobre un turó que domina la vila de Falset. El castell comptava amb una part residencial i una església. En els darrers temps, abans de ser totalment abandonat, també va ser utilitzat com a presó.

El centre Castell del vi ocupa tres plantes d'aquesta antiga fortalesa. Les modernes instal·lacions i una avançada tecnologia acompanyen el recorregut del visitant a través de la cultura del vi del Priorat, en una proposta atractiva i innovadora on la utilització d'elements audiovisuals i interactius permet copsar d'una manera clara i sintètica la història i les particularitats d'aquesta comarca vinícola.

La visita transcorre per tres espais diferents:

jaumbages | Planificació estratègica
i desenvolupament local

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

- Planta baixa. En aquesta sala es fa una introducció al món del vi i de la comarca del Priorat a través d'imatges emblemàtiques i elements decoratius. També en aquest espai s'hi expliquen tots els passos del procés d'elaboració del vi.
- Planta primera. Espai dedicat a la història i les singularitats de la comarca, dividit en dues parts:
  - Sala *Un comarca vinícola*. Una maqueta mostra el relleu abrupte de la comarca i un audiovisual ens mostra la història d'aquest territori. L'àrea expositiva es complementa amb panells i vitrines que destaquen la idiosincràsia i curiositats del Priorat.
  - Sala *Testimonis*. En aquest espai s'hi fa un homenatge a la gent que ha contribuït al renaixement de la comarca. A més a més, una sèrie d'entrevistes ens traslladen les experiències personals i punts de vista de diverses persones implicades en aquest procés.
- Planta segona. Aquesta sala-mirador ofereix unes vistes magnífiques de la comarca. Pantalles interactives donen informació sobre llocs d'interès i festes destacades.

En una altra part de la sala es dona més informació sobre la producció del vi a la comarca i al món a través de pantalles tàctils. Finalment trobem un espai on s'hi expliquen i s'hi ajuda a reconèixer les aromes bàsiques del vi del Priorat.

El Castell del vi està obert tot l'any a excepció dels dies que van del 22 de desembre al 12 de gener. De l'octubre a juny (ambdós inclosos) s'obre els dilluns de 11:00h a 15:00h, els dimarts, dimecres i dijous només si hi ha vistes concertades, els divendres i dissabtes de 11:00h a 14:00h i de 16:00 a 18:00h i els diumenges i festius d'11:00 a 15:00h.

Durant els mesos d'estiu, juliol, agost i setembre, l'espai obre de dilluns a dijous d'11:00h a 15:00h i a les tardes si hi ha visites concertades, els divendres i dissabtes de 11:00h a 15:00h i de 16:30 a 19:00h i els diumenges i festius d'11:00 a 15:00h.

EL MOLÍ DE L'OLI DE MARGALEF. CENTRE D'INTERPRETACIÓ DE L'OLI I DE LES ECONOMIES PRODUCTIVES DE MONTSANT

Es tracta d'un equipament d'ús públic del Parc Natural de Montsant destinat a divulgar el procés d'elaboració i usos de l'oli, una de les principals economies del territori. L'edifici era un antic molí d'oli construït el 1933 i que va funcionar fins a la dècada de 1960. La seva maquinària es va conservar pràcticament intacta la qual cosa permet conèixer de primera mà quin era el procés de producció i elaboració de l'oli. L'objectiu del Centre és reflexionar sobre l'evolució del paisatge de Montsant i l'acció humana sobre el territori, sensibilitzar-lo sobre la sostenibilitat del sector oleícola i incentivar-lo a consumir un producte de prestigi i de cultiu majoritari en els municipis del Parc Natural.

El Centre està dividit en dues plantes: a la planta superior l'usuari hi pot veure una rentadora d'olives en funcionament així com una rèplica d'una cuina tradicional. En aquesta sala es projecta l'audiovisual: "Els fruits de la terra", destinat a donar a conèixer el Parc Natural de Montsant i les activitats econòmiques que s'hi desenvolupen.

A la planta inferior es fa un recorregut per les diferents parts del procés d'obtenció de l'oli partir d'un itinerari autoguiat que s'acompanya d'un tríptic. En aquest espai inferior s'hi troba la mòlta i la premsa de les olives, les bassetes de decantació, la conservació en trulls, la pesada, l'espai del moliner, el costum de la rosta i el sistema de transport de l'oli un cop elaborat.

L'espai obre els caps de setmana de la tardor i l'hivern. Els dissabtes de 10:00h a 14:00h. i els diumenges de 10,00 h a 14,00 h i de 16,30 a 19,00 h.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

10.2 CARACTERÍSTIQUES I EVOLUCIÓ DE LA DEMANDA TURÍSTICA

Pel que fa a les característiques i evolució de la demanda turística es constata **com la comarca es va consolidant com a destinació turística i com la seva marca i imatge es va reforçant no només a nivell de l'Estat espanyol sinó que té una considerable presència i força a nivell internacional** principalment assentada sobre l'àmbit del vi.

Per analitzar el perfil de la demanda turística de la comarca s'han analitzat les dades estadístiques de l'Oficina de Turisme del Priorat relatives a l'any 2014, que mostren l'evolució del nombre de visitants, el perfil del turista i les seves motivacions per triar el Priorat com a lloc de visita o com a destinació turística. D'aquestes dades en podem comentar diferents elements, que es consideren d'interès.

Veiem, per exemple, com la **major demanda d'informació turística la trobem durant els mesos d'abril i d'agost**, coincidint amb les vacances de Setmana Santa i la temporada alta de l'estiu mentre que **el nombre més baix de consultes es fa durant els mesos de gener i febrer** època en que el Priorat rep menys visitants. Per altra banda de totes aquestes consultes fetes, un 59% provenien de Catalunya, un 26% d'Espanya, un 13% de diferents països europeus i el 2% de la resta del món.

Pel que fa a les consultes dels visitants catalans, de 1858 consultes fetes, 1114 les van fer turistes provinents de la província de Barcelona, 552 de la de Tarragona, 107 de la de Girona i 55 de la de Lleida. Això confirma que Barcelona és, avui en dia, qui més turistes aporta a la comarca a força diferència d'ella resta. També veiem com **el turisme de proximitat té molta incidència amb un nombre molt destacable de turistes tarragonins i destaca el major interès demostrat des de Girona** tot i la major distància al Priorat que hi ha en relació a la província de Lleida. Pel que fa a la resta d'Espanya, de 395 consultes realitzades 116 les van fer visitants del País Valencià, 60 de la comunitat de Madrid, 55 del País Basc, 54 d'Aragó, 17 de les Illes Balears i 93 de la resta de l'estat.

Aquestes dades mostren la tendència que té el públic valencià a visitar la zona i també de la capital de l'Estat. Posteriorment es veu la certa incidència que tenen els turistes espanyols de la zona de la vall de l'Ebre amb una certa tendència a viatjar al Costa Daurada i que, com veiem, aporta un flux de turistes al Priorat que cal tenir en compte sobretot en quant a potencial de creixement.

Finalment, pel que fa a l'àmbit internacional, de les 981 consultes fetes des d'altres països 320 foren fetes des de França, 72 des del Regne Unit, 95 des d'Alemanya, 78 des de Bèlgica, 91 des d'Holanda, 34 des de Suïssa, 28 des de Suècia i 114 des d'altres països d'Europa.

Destaca, clarament, l'interès dels francesos pel territori. Aquest és un turista clàssic sobretot de la zona de la Costa Daurada però que, com veiem, també està arribant als territoris d'interior de la demarcació de Tarragona. La proximitat, els preus i la qualitat de la destinació són un punt molt important a favor de la captació de turistes gals. A una notable distància trobem altres mercats com l'alemany, l'holandès, el belga o l'anglès, també destacable i amb força capacitat de creixement sobretot pel seu interès per que avui en dia marquen l'estratègia de desenvolupament del turisme a la comarca com són els paisatgístics, culturals i mediambientals.

De fora d'Europa cal destacar les 52 consultes fetes per turistes dels EUA, 26 de Canadà i, finalment 71 consultes que es van rebre de països de la resta del món. És evident que aquests són mercats molt llunyans, als que costa arribar i, encara més, dels que costa atraure turistes. Malgrat tot, sobretot en aquells segments molt interessats en el món del vi, arriba la marca Priorat i és un element d'atracció destacable que es tradueix en un nombre poc elevat però estimable de visites al llarg de l'any.

Pel que fa a les motivacions del viatge, les dades estadístiques ens diuen que un 49% dels turistes van venir bàsicament atrets pel món de la viticultura, per fer visites als cellers i per comprar vi, un 8% va venir principalment per practicar el senderisme, un 7% atrets pel que va trobar en mapes i fulletons, un altre últim 7% per visitar la capital de comarca i un últim 7% per gaudir de la restauració del territori. Un 5% dels turistes van anar al Priorat per visitar museus o monuments, un 6% per gaudir dels establiments locals, un 2% atrets pel món de l'oli i per la compra d'aquest producte i també un 2% pels diferents esdeveniments que s'organitzen a la comarca. El 7% restant de visitants van declarar altres interessos.

Caldria destacar, en aquesta relació de dades diversos aspectes. Per una banda la claríssima força que té el món del vi i tot el que l'envolta com a element motivador del viatge al Priorat. L'enoturisme segueix sent l'element fonamental de projecció del territori. Això és bo en part però també fa de pantalla sobre altres elements que poden tenir un gran atractiu turístic i, encara més, sobre altres eixos més transversals (paisatge, per exemple) que poden donar més cohesió i força al Priorat com a destinació turística. És en aquest sentit que veiem que, per exemple, recursos que caldria potenciar i posar en primera línia turística com a estratègia per a la dinamització econòmica i social de territori queden en un segon o tercer lloc molt lluny de l'atractivitat que té l'àmbit del vi. Estem parlant, per exemple, del món de

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

l'oli, que cal desenvolupar, potenciar i comercialitzar amb més força, o del turisme actiu, senderisme, etc que actualment també té una capacitat motivadora molt relativa (7%).

Per altra banda, el paisatge de qualitat com a element provocador del viatge no apareix ni com a eix a l'hora de fer enquestes. Això, a dia d'avui seria un element a millorar, ja que no concorda amb l'estratègia general de desenvolupament del territori basada en la qualitat integral i valors del paisatge, territori i productes del Priorat. Per tant, doncs, les dades ens mostren els punts forts d'atracció turística de la comarca però també ens deixen clar que hi ha elements estratègics que cal treballar més a fons per fer-los aflorar i enriquir, d'aquesta manera, la proposta turística i la imatge turística del Priorat.

Pel que fa a ocupació dels establiments d'allotjament i a les pernoctacions, cal destacar que un 20% dels visitants de la comarca no pernocten al Priorat sinó que fa un viatge d'anada i tornada i només estan un dia a la comarca. Per altra banda, un 18% dels visitants no estan allotjats al Priorat sinó que pernocten en municipis del litoral tarragoní. Un 9% dels turistes del Priorat pernocta en apartaments de la costa i un 7% estan de pas, un 6% estan en hotels fora de la comarca, un 3% estan en cases rurals de fora la comarca, un 1% estan en cases particulars fora de la comarca i un altre 1% estan en hotels de Barcelona. Per tant, una gran majoria dels turistes que va al Priorat no hi pernocten amb la qual cosa hotels, restaurants i altres serveis turístics no es poden aprofitar d'aquest flux de turistes que arriba al Priorat, fa la visita i marxa havent-hi fet poca despesa. Cal treballar per aconseguir que part d'aquests visitants es quedin a dormir a la comarca i a fer ús d'allotjaments i d'altres serveis.

Si analitzem els visitants al Priorat veiem que un 11% pernocten en hotels de la comarca, un 8% en cases de turisme rural del Priorat, un 6% en cases particulars de la comarca i un 4% en càmpings o refugis de la comarca. Cal treballar, com hem dit, per fer augmentar aquest nombre de pernoctacions en el destí a través d'una major i més professionalitzada tasca de promoció i comercialització i també a través de l'augment de llits, ja sigui a través de la creació d'hotels, càmpings o cases de turisme rural principalment.

Finalment comentar que pel que fa a les consultes a través de la web de turisme del Priorat veiem que durant l'any 2014 hi han hagut gairebé 650.000 visites úniques, un nombre força considerable que mostra l'atractiu que té la comarca a tots nivells i més si considerem la seva capacitat de promoció dins del gran mercat turístic actual. La gran majoria (206.315) visites provenen de l'Estat espanyol i després ja es passa a les 5.268 visites a la web fetes des de França, el segon lloc d'origen dels visitants de la comarca. És interessant comprovar que el tercer lloc d'accés a la pàgina web és fa des dels EEUU (3.246 visites), seguit del Regne Unit i Alemanya (sobre els 2.450 ambdues). Cal treballar, també, la promoció que es fa a

través de la web i les xarxes socials per arribar a més mercats i per utilitzar arguments de venda adequats a cadascun dels mercats. També cal desenvolupar estratègies efectives i actualitzar metodologies de treball en aquest àmbit tan canviat i que tan necessita estar al dia de les tendències turístiques, per una banda, però també dels canvis tecnològics que es produeixen a la xarxa.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

10.3 VERTEBRACIÓ DELS RECURSOS TURÍSTICS

10.3.1 Patrimoni natural i territorial

El Patrimoni natural i el paisatge són un dels valors fonamentals de la comarca del Priorat i li confereixen un poderós atractiu a tots els nivells, també, òbviament, a nivell turístic. La força del paisatge del Priorat és tan potent que l'oli que s'hi produeix o els vins que en molts casos donen prestigi a la comarca no s'entenen sense el seu entorn natural. El paisatge i el patrimoni natural del Priorat està vivint una revalorització molt important a nivell general però especialment a nivell de comarca. La gent del territori entén el seu paisatge com a una clara expressió de la seva identitat i entén que això pot ajudar a la seva conservació però també a la dinamització del territori a través de la posada en valor d'aquest patrimoni natural i paisatgístic.

Territori de massissos imponents, de cingleres, de marges, de llicorella, de vinyes i d'oliveres, té tots els trets identificadors del paisatge agrari de la muntanya mediterrània. El paisatge actual del Priorat s'ha anat forjant al llarg dels segles perquè l'ocupació humana n'ha modificat i modelat gradualment la fesomia, però no n'ha malmès la identitat. I aquest és un patrimoni molt preuat. Des de fa més de set anys l'associació Prioritat, que aglutina societat civil, sectors empresarials agraris, entitats culturals i institucions, treballa per fer possible la candidatura del paisatge del Priorat a patrimoni mundial de la UNESCO.

A continuació es destaquen alguns dels elements naturals més atractius que donen potencialitat a l'àmbit turístic del territori:

EL MONTSANT

És, segurament, l'espai natural més característic del Priorat, un símbol de territori que li dona atractiu i personalitat. La seva característica orografia escarpada, els seus cingles i formacions rocoses li donen una especificitat ben clara. El Montsant és, a més a més, un espai ideal per a desenvolupar-hi activitats de turisme actiu com el senderisme, l'escalada, vies ferrades o la BTT. L'accés a la muntanya no és fàcil i cal fer-lo a través dels graus, els passos que permeten superar els cingles. N'hi ha de relativament còmodes, resseguits per camins de ferradura, i altres que només permeten el pas de persones, molt estrets en alguns

casos, molt aeris en d'altres. Tot plegat, però, confereixen un gran atractiu a la muntanya del Montsant.

CONGOST DE FRA GUERAU

Situat entre la Serra la Llena i la de Montsant és un dels llocs més emblemàtics del Parc Natural. El riu Montsant vertebrava un paisatge excepcional, per estètica i per continguts, on es combina l'efecte de l'home per extreure riquesa a un terreny aspre i on es reflexa la seva espiritualitat, tot plegat integrat en una natura diversa i atractiva.

El congost és el resultat de l'acció erosionadora de l'aigua, que ha modelat els conglomerats calcaris de gran volum i formes arrodonides. Això permet fer excursions molt atractives per l'espai, on hi trobem un pont penjant, balnes, impressionants senders aeris, etc.

Destaca, també les ermites de Sant Bartomeu, la de Sant Antoni i la de Santa Magdalena d'Ulldemolins, totes elles senzilles però de gran bellesa i situades en impressionants espais naturals.

CONJUNT PAISATGÍSTIC DE SIURANA

El poble de Siurana està situat a 737 metres d'altitud, sobre una cinglera de roca calcària, a l'extrem de les Muntanyes de Prades i sobre el riu de Siurana. És un terme molt accidentat, amb elevacions considerables i uns fons de vall molt profunds. La part més suau és la meridional, a l'entorn del riu.

El poble, que també té un clar atractiu a nivell patrimonial, destaca per les seves característiques geogràfiques, per la seva ubicació i per l'imponent patrimoni natural i paisatgístic que l'envolta.

LA SERRA DE LLABERIA I LA MOLA DE COLLDEJOU

El Priorat comparteix, amb el Baix Camp i la Ribera d'Ebre, l'Espai Natural Protegit de la Serra de Llaberia. L'Espai acull una notable diversitat de paisatges i, en especial, un excel·lent representació dels propis de les muntanyes calcàries de la Catalunya meridional.

El conjunt de l'Espai és singular, principalment pels notables valors paisatgístics de la vegetació i de la fauna i és un element de patrimoni natural destacable a nivell comarcal ja

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

que, a part dels interessos paisatgístics i de flora i fauna que integra, és un territori idoni per a la pràctica del turisme actiu en diferents modalitats com el senderisme, escalada, BTT, etc.

EMBASSAMENT DE SIURANA

Situat als peus de les cingleres i del poble de Siurana. L'embassament està enmig d'un bonic entorn paisatgístic envoltat per la serra del Montsant i les muntanyes de Prades. L'embassament atura les aigües del riu Siurana, el principal afluent de l'Ebre a les terres de Tarragona. A tocar del pantà hi ha la serra de la Gritella, amb una geografia que augmenta l'atractiu visual de la zona.

L'embassament és un destacat atractiu turístic comarcal, un element de patrimoni natural que enriqueix l'oferta de turística del Priorat amb una proposta paisatgística i d'excursionisme, per una banda, però també amb una oferta basada en les activitats aquàtiques. Aquestes activitats se centren, bàsicament, en el rem i el piragüisme. En instal·lacions situades al mateix embassament s'hi poden llogar diverses classes de barques, canoes i piragües facilitant i fomentant, així, l'ús d'aquest espai per a la pràctica esportiva i per al gaudi i l'oci dels visitants.

EMBASSAMENT DELS GUIAMETS

Embassament que pertany a la riera de Capçanes (conca del riu Ebre), amb una capacitat màxima de 9,7 hm³.

El seu entorn esdevé un paratge ideal per anar d'excursió i gaudir de la natura, i en ell s'hi pot practicar la pesca durant tot l'any (amb llicència). En aquest sentit doncs, té potencial per acollir campionats de pesca.

Actualment s'hi està iniciant una activitat de lloguer de caiacs, per part d'un agent privat, que es pretén que esdevingui la punta de llança en el desenvolupament d'activitats a l'entorn del pantà, i per tal de que aquest acabi configurant-se com un recurs turístic notable i amb poder d'atracció.

10.3.2 Patrimoni arquitectònic i arqueològic

LA CARTOIXA D'ESCALADEI

És un dels grans elements patrimonials del Priorat. El segle XII els monjos de l'Ordre de la Cartoixa van construir un monestir i van fundar la primera cartoixa de la Península Ibèrica. La cartoixa d'Escaladei es troba en el fons d'una vall, protegida per la serralada de Montsant. En aquest espai tranquil, els monjos cartoixans van seguir un model de vida marcat pel silenci i l'oració, combinant la solitud eremítica amb l'emparedament de la vida comunitària. Protegida per la Serra Major de Montsant la cartoixa va subsistir fins el 1835, travessant èpoques de gran esplendor.

Amb la Desamortització de Mendizábal els monjos van abandonar sobtadament cel·les i claustres, l'església i l'hostatgeria, cosa que va provocar una ràpida degradació del complex religiós.

Els espais que es poden visitar són Pati de l'entrada, la Capella de Sant Bru, l'Hostatgeria, la Porteria - accés a la clausura, el Pati de l'Ave Maria, la façana de Santa Maria, la placeta de l'església, l'església de Santa Maria, els claustres, una cel·la amb els seus diferents espais, les capelles, les cel·les excavades, el sagrari, el refectori i l'horta. Tot plegat mostra la vida comunitària dels cartoixans i la seva manera de veure i viure la religió.

ARQUITECTURA RELIGIOSA DE MONTSANT

Al llarg dels segles, al Montsant s'hi ha desenvolupat una important cultura al voltant de la religió i l'espiritualitat. Això s'ha traduït en una intensa tradició eremítica que ha donat com a resultat bellíssimes ermites situades en llocs d'una natura impressionant.

Algunes de les principals ermites són:

- **Ermita de la Mare de Déu de Montsant.** Situada a Albarca, a 1027 metres d'altitud, al peu de la Roca Corbatera, la més alta de la serra de Montsant. Té el seu origen en les construccions eremítiques del segle XII

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

- **Ermita de Sant Joan del Codolar.** Situada a uns 3 km de Cornudella de Montsant als peus dels cingles de Sant Joan de la serra de Montsant. Construïda pels monjos cartoixans a finals del segle XV. Encara avui dia hi viu una ermitana
- **Ermita de Sant Bartomeu.** Ulldemolins. Ermita d'estil romànic que data del s. XIV, situada a l'espectacular congost de Frugetau. L'edifici, construït davant d'una balma, consta d'una sola nau amb absis rodó, volta de canó de carreus de pedra un xic apuntada i campanar d'espadanya.
- **Ermita de Sant Antoni i Santa Bàrbara.** Ulldemolins. Ermita situada al peu del Montsant, a 3 km del poble d'Ulldemolins. L'edifici, de línies senzilles, consta d'arcs apuntats, atri frontal, campanar d'espadanya i porta dovellada.
- **Ermita de Santa Magdalena.** Ulldemolins. També és coneguda com la "Catedral de Montsant" donades les seves grans dimensions tenint en compte la mida habitual de les ermites. Té 6 capelles, cor, tribunes i cripta.
- **Ermita de Sant Salvador.** L'ermita de Sant Salvador es troba ubicada a 3,5 km de Margalef. L'edifici està aixoplugat sota una immensa roca. L'original va ser construïda al segle XVI però el 1936 va ser incendiada i va haver de ser reconstruïda.
- **Ermita de Sant Roc.** Cabacés. Petita ermita situada a 1,5 km del poble. L'edifici data del segle XVI i és de construcció senzilla, aprofitant com a parets la mateixa roca. Consta d'una sola nau i dues petites capelles laterals.
- **Ermita de la Mare de Déu de la Foia.** L'ermita de la Foia està situada a 3 km del poble de Cabacés. Deu el nom a la seva ubicació en una fondalada on hi abunda l'aigua que abasteix també la vila. S'hi veneren la Mare de Déu de les Neus, Sant Marc i Santa Bàrbara.
- **Ermita de Sant Pau.** Molt prop de la Figuera i construïda dalt d'un turó, vora 700 m d'altitud. L'ermita és d'estil renaixentista, de planta rectangular, sense absis i volta semicircular. Té una sola nau coberta amb volta de canó.

CONJUNT HISTÒRIC DE SIURANA

Siurana ofereix al visitant un patrimoni arquitectònic i cultural molt interessant. El seu passat històric i les seves mostres d'edificis religiosos i civils són un element patrimonial destacat i d'un gran atractiu. A més a més, el poble té llegendes associades que li donen un valor afegit en quan a atractiu turístic immaterial que combinat amb el seu entorn natural i el seu patrimoni arquitectònic, prenen molta força i converteixen aquest poble en un protagonista destacat del turisme a la comarca. Avui dia, podem contemplar un poble molt ben conservat i restaurat, de cases i carrers empedrats. L'edifici més rellevant de Siurana és l'església,

d'estil romànic, amb una portalada, amb timpà figurat, emmarcat per tres arquivoltes de mig punt que reposen sobre columnes amb capitells decorats amb motius diversos.

Al poble també hi destaquen i les restes de la fortalesa sarraïna, situades a l'entrada del poble.

COOPERATIVES MODERNISTES DEL PRIORAT

Els cellers modernistes van proliferar en una conjuntura del sector agrícola marcada per l'aparició de les cooperatives. El segle XIX havia acabat amb l'arribada de la fil·loxera, que va empobrir la pagesia catalana, i el cooperativisme va néixer com a alternativa per sortir d'aquella situació a través de la unió entre els pagesos. L'èxit de la fórmula i les aportacions personals de molts agricultors, tant en diners com en jornals a l'obra, van fer possibles els edificis dels cellers cooperatius, entre els quals es compten la major part de catedrals del vi, construïdes majoritàriament entre el 1915 i el 1930.

La comarca del Priorat té alguns exemples destacats de cellers i cooperatives modernistes sobretot centrats concretament amb el Celler Cooperatiu de Falset i el Celler Cooperatiu de Cornudella de Montsant

Pel que fa al **Celler Cooperatiu de Falset** és un edifici modernista de Cèsar Martinell declarat bé cultural d'interès nacional. Actualment forma la part de la Cooperativa Falset-Marçà inscrita en els cellers de la Denominació d'Origen Montsant.

El Celler Cooperatiu de Falset és un edifici compost per dos cossos amb coberta inclinada de teula a dues vessants, sobre encavallada de fusta. El cos principal, destinat a celler, és de tipologia basilical, format per una nau central major i dues naus laterals menors. Aquestes se separen mitjançant arcs parabòlics d'obra de maó sobre pilars allargats, per acabar en un mur superior amb les finestres d'il·luminació lateral de la nau. El cos transversal és el destinat a l'elaboració. Tots dos cossos estan separades per una arcada mixta de petits arcs rebaixats i arcs parabòlics als extrems sobre pilastres d'obra de maó, que permet la comunicació visual dels espais.

La façana principal té una composició medievalista, de caràcter singular, flanquejada per dues torres laterals (que contenen les escales) amb acabat emmerletat, i presidida per una portalada amb dovelles de granit i un gran finestral emmarcat amb obra de maó. La façana està ordenada en tres nivells segons les textures i materials utilitzats.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Són especialment notables la torre del dipòsit d'aigua, amb una estructura d'arcs parabòlics creuats, i la formalització neomedieval de la façana que converteix aquest edifici industrial en una construcció amb entitat arquitectònica que enllaça amb els antecedents medievals i culturals de la població.

El projecte d'aquest celler incorpora les quatre novetats tècniques (constructives i de tecnologia de producció vitivinícola) que es van convertir en invariants pròpies de l'obra de Cèsar Martinell en gairebé tots els seus cellers. Aquestes invariants es concreten en la construcció de l'estructura de les naus basada en els arcs parabòlics de maó, la situació de les finestres per a la ventilació de les naus, els cups subterranis cilíndrics i separats per cambres aïllants ventilades i la composició i textures de les façanes.

Va ser construït l'any 1919 per l'arquitecte Cèsar Martinell i Brunet per encàrrec del Sindicat Agrícola de Falset.

L'altre gran exemple comarcal d'arquitectura agrícola modernista és el **Celler Cooperatiu de Cornudella de Montsant**. Es tracta d'un edifici de planta aproximadament rectangular, de planta baixa i soterrani en el cos principal i de diferents nivells a la part posterior, corresponents a dependències i usos múltiples. Fou bastit sobre una fossa, que facilita la construcció i permet l'accés directe al soterrani, amb arcs de descàrrega parabòlics i voltes de maó de pla "a la catalana". L'interior té cups diversos amb una cabuda d'11.000 hectolitres situats a banda i banda. Un segon cos, situat transversalment en la zona intermèdia, també de dues plantes, es destina a l'elaboració i un tercer cos, només de planta baixa, a la part posterior conté les tremuges. Una porxada protegeix la façana posterior. Les són a dues aigües amb teula sobre encavallada de fusta, exceptuant el moll de descàrrega, cobert a una sola aigua.

La façana principal -majoritàriament de pedra vista, com la totalitat de les altres façanes- destaca per la seva composició ordenada en tres nivells segons les textures i els materials utilitzats: un primer nivell o sòcol de pedra en què s'integren les finestres baixes de ventilació i la porta d'accés amb arc de mig punt; separat pel rètol hi ha un segon nivell, de parament estucat, amb un gran finestral triforat; un tercer nivell és el coronament de l'edifici.

És especialment notable l'estructura de la planta inferior formada per un conjunt d'arcs parabòlics de maó i rajola, i també l'ús de la pedra vista a la façana que enllaça amb el

paisatge i amb els antecedents culturals de la població. El celler cooperatiu fou construït entre el 1919 i el 1922 per Cèsar Martinell.

PONT VELL DE CABACÉS

És un pont d'origen medieval sobre el riu Montsant (s. XIV) situat al camí entre Cabacés i la Bisbal de Falset, construït amb carreus i totalment assentat sobre la roca. Té una llargada de 38 m, una alçada de 6 m i una amplada de 3 m. S'hi aprecien les marques dels picapedrers.

CONJUNT ARQUITECTÒNIC DE LA VILELLA BAIXA

Val la pena destacar com a element patrimonial força destacat de la comarca del Priorat tot el conjunt arquitectònic de la façana del riu de la Vilella Baixa. Es tracta de la part posterior d'una sèrie de cases, les façanes principals de les quals corresponen als carrers Major i de St. Joan. La gran pendent del turó on es localitza el nucli antic va obligar a construir cases de set o vuit pisos d'alçada però amb l'entrada principal a la quarta o cinquena planta; a la façana principal és on trobem les portes d'entrada i des d'aquí tan sols són visibles dos o tres plantes de la construcció. Els últims habitatges van ser bastits a finals segle XIX i principis del XX. Generalment presenten gran quantitat de balcons i finestres.

Aquestes habitatges corresponen a la construcció de noves cases o a l'ampliació de preexistents durant l'època pròspera del Priorat. Josep Maria Espinàs en el seu llibre "Viatge al Priorat" (1962) va definir aquestes cases com els "**gratacels del Nova York del Priorat**", definició que ha persistit en el temps per la seva.

Més enllà de la singularitat de les seves cases, el poble és conegut també per disposar d'un carrer conegut com el "carrer que no passa", un carrer amb un arc gòtic a l'entrada, segurament del nucli més antic de la població, i que no té cap sortida. Segurament aquest carrer es tancava per defensar als habitants del poble d'atacs puntuals. De fet, durant la segona guerra carlina, o guerra dels matiners (1846-49), el municipi de la Vilella Baixa fou escenari de les hostilitats entre les tropes isabelines i les carlines, que es trobaven fortificades a l'interior del carrer que no passa.

Així doncs, el nucli urbà de la Vilella Baixa representa un conjunt patrimonial força destacat tant a nivell arquitectònic com a nivell històric i cultural. Per la seva significança, la seva

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

singularitat i les seves característiques úniques pot esdevenir, degudament promocionat i comunicat, un element potent d'atracció turística i de dinamització del territori.

Els rentadors són espais i patrimoni que van adquirint interès en tant que expliquen la història i la cultura del territori, la seva identitat i no deixen de ser un bonic exemple d'arquitectura popular.

ELS RENTADORS DEL PRIORAT

A la comarca del Priorat hi tenen una certa presència i significança els rentadors que hi ha en molts dels seus pobles. És un patrimoni popular, poc valorat fins al moment, però que està carregat de la història senzilla de la gent dels pobles de la comarca i sobretot de la vida de les dones que, en aquest cas eren les que en feien ús.

Des de l'antiguitat, les ciutats de la Mediterrània s'han articulat a l'entorn d'espais de trobada i intercanvi. Aquests llocs han anat transformant-se a la vegada que canviaven els temps i la individualitat s'imposava a les nostres societats. Nascuts a l'entorn de feines quotidianes com ara anar al mercat, fer la bugada o anar a omplir el càntir a la font, les dones han actuat durant segles com a protagonistes d'aquests espais reservats, on s'hi conversava, però sobretot, s'hi anava a treballar.

Durant segles, les dones del Priorat han emprat llocs poc estudiats com són els propis rentadors, però igual d'importants per conèixer la socialització d'aquestes comunitats. En ells, la conversa i l'intercanvi eren la premissa bàsica relacionada amb el desenvolupament d'alguna activitat domèstica: fer la bugada, portar el càntir a la font, etc. Així doncs, els rentadors eren espais intrínsecament de socialització femenina, de configuració d'identitats i, en definitiva, un lloc de cultura popular i de cohesió entre la gent del territori.

Com hem dit anteriorment, a la comarca hi ha exemples destacats de rentadors que en la majoria dels casos s'han deixat d'utilitzar però que seria bo de recuperar per tal de recuperar, també, la memòria col·lectiva i la història social de la comarca. Trobem exemples de rentadors a Capcanes, amb uns rentadors de mitjans de S.XX, al Masroig, amb els rentadors que foren construïts l'any 1921, els del Molar que juntament amb la font constitueixen un bonic conjunt de mitjans del S.XIX. També se'n troben als Guiamets o a Pradell de la Teixeta on, en aquest últim, actualment encara algun dia es pot veure com algú hi renta en la època de bon temps. Aquests són els principals exemples de la comarca tot i que segurament se'n trobarien i se'n podrien recuperar alguns més.

CONSTRUCCIONS DE PEDRA SECA

La construcció de pedra en sec es basa en la utilització únicament de pedra per realitzar estructures i construccions, sense cap mena de morter que ajudi a l'assentament de les pedres i serveixi de ciment d'unió.

Des dels inicis de l'agricultura l'home ha tingut en la pedra un element auxiliar que li ha servit per anivellar el terreny, protegir els ramats, conservar el gel, el vi, l'aigua i els aliments, etc. Però va ser durant els segles XIII-XIV i els XVIII-XIX quan l'increment de la població va portar a l'extensió de l'art de la pedra en sec, construccions que, al Priorat, encara podem admirar avui en dia en les seves més diverses expressions.

Aquestes construccions neixen de les necessitats dels pagesos i ramaders del Priorat. Les pedres s'extreien del terreny en el moment d'utilitzar-lo per al conreu o per usos ramaders. A partir de la preparació del terreny per tal de poder cultivar la terra, afloraven les pedres que després es van utilitzar per fer barraques, marges, camins, etc.

Segons els tipus de material de la pedra (calcari, granític, pissarra, etc.) canvia la forma i el tipus de construcció. Podem trobar marges molt baixos o molt grans, barraques amb diferents tipus de volta, etc.

Al Priorat, com a tot el territori mediterrani, hi trobem molts exemples d'aquest tipus d'arquitectura tradicional i popular que encara roman en el paisatge i que és una bona mostra de la cultura i la identitat de la comarca. A la comarca hi trobem exemples de construcció amb pedra en sec a camins, marges, barraques, cisternes subterrànies, cucons, arneres o forns de calç. Com veiem hi ha una àmplia mostra de construccions que servien, bàsicament per ordenar i fer més còmoda i productiva la vida al camp i la feina de pagès i ramader. És, per tant, un patrimoni que ha sigut bàsic en la configuració paisatgística del Priorat però també en el desenvolupament econòmic de la mateixa.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Cal mantenir aquest patrimoni i posar-lo en valor per explicar la identitat prioratina i mediterrània però també per mantenir un paisatge de qualitat i, un elements constructius que contenen la bellesa d'allò popular.

Actualment ja hi ha propostes en aquest sentit com la Ruta de la Pedra Seca de Capçanes amb una gran quantitat d'elements que mostren la diversitat de construccions. També trobem propostes al Masroig, a la Vilella Alta, a la Torre de Fontaubella i a Pradell de la Teixeta. Cal donar més valor a aquest element patrimonial tan definitori del territori i convertir-lo en un recurs turístic potent i atractiu.

POBLAT PROTOHISTÒRIC DE PUIG ROIG DEL ROGET

El Puig Roig és un jaciment arqueològic d'uns 1200 m², ubicat dins el terme municipal del Masroig. El jaciment, datat entre els segles IX-VII aC, és un dels més ben conservats de Catalunya dels quals es pot apreciar la planta sencera. A través d'uns plafons explicatius podreu conèixer el medi, les construccions i els habitants del poblat, pertanyents a la cultura dels Camps d'Urnes. En el jaciment s'hi ha trobat fragments de terrissa, peces de sílex o destrals de pedra polida.

POBLAT PREHISTÒRIC DEL CALVARI

El poblat del Calvari, dels s. VII-VI ac, formava part d'una estructura territorial integrada per dos assentaments principals, el Calvari i el Puig Roig, comentat en el punt anterior, i dos de secundaris, el Tossal del Camat (el Molar) i el Tossal de l'Avenc del Primo (Bellmunt del Priorat), que depenien, respectivament, dels dos poblats principals. El domini visual d'uns i altres, una condició que sempre tenien en l'antiguitat els poblats pertanyents a un mateix territori, i les comunicacions amb l'Ebre, el Siurana i la foia de Mora així semblen indicar-ho.

La construcció de l'antic dipòsit del Molar va tallar el poblat per aquest costat tot i que no massa més extens. Per la banda de la font hi ha el límit i la seva corresponent muralla, que és doble. Es desconeixen els límits per l'extrem nord tot i que es considera que el poblat tenia més de 1000 m².

10.3.3 Patrimoni cultural i festiu

FIRA DEL VI DE FALSET

El primer cap de setmana de maig se celebra a Falset aquesta fira dedicada als vins de les dues denominacions d'origen de la comarca, la DOQ Priorat i la DO Montsant.

FESTA DE LA TRUITA AMB SUC D'ULLDEMOLINS

El segon diumenge de març a Ulldemolins té lloc una diada que gira al voltant d'aquest plat emblemàtic del Priorat. El plat, típic de la Quaresma, es pot preparar de diverses maneres. Durant la jornada s'organitza un concurs de truites i en acabat es poden degustar els plats presentats. També hi tenen lloc altres activitats lúdiques.

FESTA DE LA VEREMA A L'ANTIGA DE POBOLEDA

Se celebra el segon dissabte de setembre i es representa la manera antiga i tradicional de fer la verema. Es participa en la verema anant a les vinyes i en retornar té lloc un esmorzar popular. A continuació es pia el raïm, tenen lloc degustacions de vins de la població i altres activitats lúdiques i culturals.

L'ENCAMISADA

La festa de l'Encamisada se celebra el cap de setmana més proper al 17 de gener, Sant Antoni i rememora un atac dels homes de Falset contra els francesos vestint-se amb camises blanques per tal d'aprofitar la boira espessa, i passar desapercebuts. L'Encamisada que se celebra a Falset, és una festa de marcada tradició rural. El mateix dia, a la Missa Major es pot contemplar com es balla la jota de Falset, recuperada fa uns quants anys.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

JORNADA GASTRONÒMICA I MERCAT D'ARTESANIA DE CORNUDELLA DE MONTSANT

Diada on se celebra tot un seguit d'actes gastronòmics com la Diada de l'Arròs amb Conill, la Diada del Cargols Dolços i Coents, el Tast de vins dels cellers de Cornudella de Montsant, el Mercat d'Artesania i la Mostra de restaurants..

FESTES MAJORS I ACTES POPULARS

La majoria de les festes majors se celebren durant els mesos d'estiu, juliol i agost, principalment. Festes que solen incloure ball, sardanes i actes per a la mainada. Cal destacar-hi una jornada especial que té lloc en molts pobles, el "dia dels dropos", últim dia de la Festa Major, on solen dur-se a terme les "cucanyes", jocs per als nens. És un esdeveniment molt popular.

APLECS A LES ERMITES

El Priorat és terra d'ermites i en moltes d'elles s'hi celebren aplecs populars, una acció amb una llarguíssima tradició al territori i que acull a molta gent.

FIRES I MOSTRES DE VINS DEL PRIORAT

El Priorat és, també, terra de vins i degut a això i la reeixida que ha tingut aquest sector els darrers anys, molts pobles celebren festes i mostres del vi, sovint acompanyades d'activitats gastronòmiques, musicals i culturals.

10.3.4 Enoturisme

L'enoturisme és una modalitat de turisme que permet conèixer un territori a través dels seus vins. Els agents territorials són conscients que l'enoturisme ofereix moltes possibilitats i oportunitats de desenvolupament i de creixement. Els empresaris vitivinícoles s'han adonat que la diversificació i la combinació de l'activitat vitivinícola amb el turisme pot oferir alternatives de negoci a través de la venda directa de vi, al mateix temps que suposa una nova forma de generar imatge de marca i de fidelització del visitant amb els valors, principis i productes d'un celler.

Pel que fa als empresaris turístics, d'oci i oferta relacionada, és una important oportunitat per generar demanda addicional al seu producte turístic tradicional, el turisme rural que, malgrat el seu important creixement en els darrers anys, pateix de la problemàtica d'una excessiva estacionalitat en caps de setmana, ponts i època estival, així com d'una cada vegada més ferotge competència entre destinacions i establiments per captar fluxos de demanda.

Finalment, per als territoris vitivinícoles l'enoturisme constitueix una oportunitat única per crear un producte turístic singular, que correspon a les noves tendències de la demanda i que, mitjançant una planificació adequada, pot esdevenir un "motor" per al desenvolupament turístic sostenible d'un territori, generalment caracteritzat per una excessiva dependència del sector vitivinícola.

L'enoturisme, doncs, sovint porta associades activitats complementàries que van una mica més enllà de la simple visita a cellers i la cata dels vins del celler visitat. Aquestes activitats poden ser passejades per les vinyes a peu, en bicicleta o en 4x4, maridatge de vins amb productes o gastronomia de la zona, visites a elements del patrimoni arquitectònic i cultural sovint relacionat amb el vi, etc. Aquestes visites combinades s'organitzen o bé des dels propis cellers o bé des d'empreses de turisme actiu o agències de viatges.

Al Priorat l'enoturisme hi comença a tenir una certa tradició i les propostes van evolucionant i enriquint-se a mesura que passa el temps. El vi del Priorat ha anat adquirint un gran prestigi els darrers anys al ser referenciat pels principals especialistes mundials en aquesta matèria. El vi ha passat de ser més que una beguda alcohòlica. Actualment el vi és un símbol de paisatge, tradició, cultura, art, salut, convivència i d'altres atributs que el defineixen i que el posicionen com un producte idoni per captar un turisme de qualitat.

jaumbages

Planificació estratègica
i desenvolupament local

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Degut al potencial d'aquest subsector turístic a la comarca, des del Consell Comarcal es va estructurar una oferta de cellers visitables que inclou cellers de la DO Montsant i de la DOQ Priorat. Són establiments i instal·lacions que esta obertes al públic ja sigui amb preus i horaris fixes o bé convinguts, depenent de la capacitat logística de cadascun d'ells. Amb tot les propostes que es fan són un important dinamitzador econòmic de la comarca, un bon complement per a les empreses i cellers que fan el vi i també constitueixen una fórmula molt adequada per donar a conèixer la història, la cultura i el paisatge del Priorat.

Actualment els cellers que obren les seves portes als visitants i que ofereixen diferents tipus de visites i activitats són els següents:

Cellers visitables. Any 2015		
Municipi	DOQ Priorat	DOQ Montsant
Bellmunt del Priorat	2	1
Cabacés	0	1
Capçanes	0	2
Cornudella de Montsant	0	4
El Masroig	0	2
Els Guiamets	0	1
El Lloar	2	0
Escaladei	2	0
Falset	1	2
Gratallops	12	0
La Figuera	0	1
La Morera de Montsant	2	0
La Torre de Fontaubella	0	0
La Vilella Alta	0	0
La Vilella Baixa	1	0
Marçà	0	3
Margalef	0	0
Poboleda	3	0
Porrera	6	0
Pradell de la Teixeta	0	0
Torroja de Priorat	0	0
Ulldemolins	0	0
Total	31	17

Taula 95: Cellers visitables. Any 2015
Font: Web del Consell Comarcal del Priorat. 2015

Com es veu en el quadre el municipi amb més cellers visitables és, amb diferència, Gratallops, amb un total de 12. Aquest municipi, situat al centre de la comarca, és un dels principals centres de producció de vi DOQ Priorat tal i com mostra el gran nombre de cellers que hi ha.

Porrera és el segon poble amb més cellers oberts a les visites, amb un total de 6. També és un municipi ben conegut per la producció de vins d'alta qualitat de la DOQ Priorat. Pel que fa a la DOQ Montsant el poble amb més oferta de cellers visitables, 4 en total, és Cornudella, la segona població en habitants del Priorat. La resta de pobles de la comarca que disposen de cellers oberts al públic estan entre els 3 de Poboleda, de la DOQ Priorat, als que tenen 1 o 2 propostes de visites. Entre les dues DOQ hi ha 6 pobles que no tenen oferta de visita de cellers; La Vilella Alta, Margalef, Pradell de la Teixeta, La Torre de Fontaubella, Torroja del Priorat i Ulldemolins.

A part de les accions de dinamització de l'enoturisme endegades dels del Consell Comarcal també es va crear, l'any 2013, l'associació "Priorat Enoturisme". L'associació està formada per socis de diferents tipologies d'empreses entre les quals hi ha allotjaments, restaurants, empreses d'activitats, molins d'oli i fins a 15 cellers. L'associació treballa per al foment del turisme i de les diverses opcions que ofereix la comarca (cultural, gastronòmic, actiu, etc) i comercialitza experiències turístiques, paquets combinats que integren serveis i productes de diferents tipus. L'enoturisme és un punt capital, un element fonamental de la majoria de propostes turístiques que es fan des d'aquesta associació d'empresaris turístics.

Així doncs, queda clar que el Priorat té un gran potencial en el subsector de l'enoturisme i també que l'està aprofitant molt correctament, fent-lo evolucionar en la direcció de les noves tendències turístiques.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

10.3.5 Òleoturisme

Un dels principals productes de la gastronomia mediterrània és l'oli d'oliva, un producte que es converteix, cada dia més, en un element d'interès turístic. Aquest fet i la força que estan agafant la gastronomia, el paisatge i la cultura tradicional com a motiu turístic fan que el sector de oli, l'òleoturisme, tingui cada vegada més, un potencial d'atracció creixent.

L'òleoturisme encaixa dins d'un turisme aliè a les masses i respectuós amb el medi ambient, amb la cultura local i amb les tècniques tradicionals de l'agricultura .

Conscients d'aquest fet des de la comarca del Priorat s'han dut a terme diferents iniciatives per posar l'òleoturisme dins del catàleg de productes i elements turístics d'interès. No es tracta únicament de donar a conèixer el treball artesanal de la collita de l'oliva i l'elaboració de l'oli verge extra, sinó que tot aquests aspecte agrari es complementa i combina amb excursions, tallers sobre l'oli , tasts, degustacions , classes de cuina , etc.

Per la seva banda, l'any 2002 es va crear l'Associació d'Oleicultors del Priorat. Aquesta associació acull un bon nombre dels productors de la comarca que vetlla per rendibilitzar recursos i a la vegada potenciar els elements propis de la producció oleícola de la comarca. Això, a part de fer-ho utilitzant mètodes tradicionals de recollida i tractament de les olives combinats amb processos avançats de transformació, també es fa donant a conèixer el món de l'oli fora del seu propi àmbit, o sigui, a turistes i visitants.

En aquest sentit, juntament amb el Consell Comarcal del Priorat, s'ofereixen propostes de rutes en cotxe per la comarca per conèixer més a fons els paisatges de l'oli i, sobretot, es proposa, com un dels productes més destacats a nivell turístic del Priorat, la ruta de l'Oli.

Set molins del Priorat (més el de la Cooperativa de la Serra d'Almos) formen part d'aquesta ruta. El molins estan oberts al públic, que els pot visitar i en pot comprar oli que s'hi produeix. Els molins i els municipis on es troben són els que veiem en la taula següent:

Alguns molins només fan visites durant l'època de collita, els mesos de novembre i desembre. És el cas del molí de la Cooperativa Agrícola Sant Jaume d'Ulldemolins (i el de la Cooperativa de la Serra d'Almos). La resta de molins obren tot l'any.

Molins d'oli visitables	
Municipi	Molins
El Masroig	1
Ulldemolins	1
La Bisbal de Falset	1
La Vilella Alta	1
Cabacés	2
La Vilella Baixa	1
Total	7

Taula 96: Molins d'oli visitables. Any 2015
Font: Web Turisme Priorat

Per altra banda, tal i com es pot veure en el quadre, el turista pot gaudir d'una visita, d'unes activitats complementàries i d'uns serveis diferents segons les instal·lacions a les que s'adreça.

Activitats que ofereixen els molins d'oli visitables					
Molí	Visita molí	Visita finca	Tast	Obsequi	Idiomes
Molí del Celler el Masroig	Si	Si	Si	No	Si
Cooperativa Sant Jaume d'Ulldemolins	Si	No	Si	Si	No
Cooperativa de la Bisbal de Falset	Si	No	Si	Si	No
Molí Nou de la Vilella Alta	Si	Si	Si	No	No
Cooperativa de Cabacés	Si	No	Si	Si	Si
Molí Miró Cubells	Si	No	Si	No	Si
Molí Gratavinum	Si	Si	Si	No	Si

Taula 97: Activitats que ofereixen els molins d'oli visitables. 2015
Font: Web Turisme Priorat

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Com veiem el tipus de visites que es fan en els diferents molins d'oli es diferencien en alguns aspectes les unes de les altres segons les activitats o serveis que ofereixen. Totes elles contenen, òbviament, una visita a les instal·lacions on es tracta i es transforma l'oliva en oli. Altres propostes, com són els casos del Molí del Cellar el Masroig, el Molí Nou de la Vilella Alta o el Molí Gratavinum, també inclouen una visita a la finca on es produeixen les olives, aspecte que permet al turista o visitant tenir un contacte més proper amb el territori i el paisatge prioratí i una major comprensió de tot el cicle de producció de l'oli d'oliva.

Una altra de les activitats que ofereixen els molins d'oli, és la cata de l'oli o dels olis que es produeixen en cadascun d'aquests molins. Això, sovint, indueix a la compra del producte e les pròpies instal·lacions.

Alguns dels molins, com són els de la Cooperativa Sant Jaume d'Ulldemolins, el de la Cooperativa de la Bisbal de Falset o el de la Cooperativa de Cabacés inclouen, en el preu de la visita, l'obsequi d'una ampolla de l'oli produït en la pròpia cooperativa. Finalment, alguns dels molins ofereixen les visites amb diferents idiomes (anglès i francès bàsicament) a més a més del català i el castellà. És el cas dels molins del Cellar el Masroig, de la Cooperativa de Cabacés, del Molí Miró Cubells i del Molí Gratavinum. Aquets fet els dona un plus de competitivitat i els permet accedir a públics als que no poden accedir altres molins i cooperatives que no ofereixen aquest servei amb idiomes.

10.3.6 Altres recursos i modalitats turístiques

TURISME ACTIU

Com ja s'ha destacat en diferents apartats d'aquest document, el Priorat és un territori idoni per a la pràctica de diferents modalitats de turisme actiu, amb propostes que presenten diferents nivells de dificultat. Això converteix la zona en un recurs esportiu i de lleure ideal per a tot tipus d'usuaris, des dels que opten per fer activitats aquàtiques als pantans dels Guiamets o de Siurana, per l'escalada o les ascensions en bicicleta tot terreny, fins a aquells que prefereixen caminar pel territori ja sigui tranquil·lament o en família o bé a un nivell més exigent.

Així doncs, les principals activitats de turisme actiu i d'aventura que es poden practicar a la zona són els següents:

- **Senderisme.** El senderisme és un dels recursos principals de la zona, amb nombrosos camins i itineraris, part dels quals estan tematitzats en funció del lloc per on transcorren, ja siguin espais naturals, conreus de vinya u oliveres o bé terres d'història i de llegendes. La Xarxa de camins del Priorat està formada per antics camins rals, camins de ferradura, senderes i també camins de carro i agrícoles més actuals. Són camins recuperats pel Consell Comarcal del Priorat, els ajuntaments, el Parc Natural de la Serra de Montsant i el Consorci de la Serra de Llaberia.

Els camins de la Xarxa del Priorat estan senyalitzats amb marques de color groc tret que coincideixin amb trams de GR o de PR on es mantenen les marques dels itineraris de la FEEC. Les propostes senderistes són moltes i molt diverses. A més a més n'hi ha de diferents dificultats i pensades per a tot tipus de senderistes i turistes.

- **BTT.** La proposta de rutes en BTT també és àmplia a la comarca. Alguns trajectes estan pensats per als ciclistes més exigents, mentre que altres circuits són més tranquils, pensats per a famílies o per a aquells que simplement volen passejar en bicicleta.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

- **Escalada.** L'escalada és un altre dels grans atractius per als amants del turisme actiu. Els cingles de Siurana, la zona de Margalef o el Montsant, per posar alguns exemples, són indrets que s'han convertit en referents mundials com a destinacions d'escalada esportiva. Escaladors de tot el món viatgen al Priorat i a zones properes per practicar l'escalada. La quantitat i qualitat de la roca, així com el clima, fan d'aquestes muntanyes un dels punts preferits pels escaladors, que hi practiquen les modalitats esportiva, clàssica i en bloc. Hi ha centenars de vies d'escalada de diferents modalitats, amb diferent tipus de roca i amb diferents nivells de dificultat.
- **Touring.** La zona posa a disposició del visitant itineraris per fer en vehicle motoritzat, amb rutes que porten als visitants pels paisatges i els pobles més característics i destacats de la comarca i que proposen, també, tastos gastronòmics, visites a espais museïtzats, a cellers, etc.
- **Activitats aquàtiques:** Als embassaments de Siurana i els Guiaments hi està permès de fer-hi activitats aquàtiques. Diverses empreses ofereixen lloguer de material (barques, caiacs, canoes, etc) per fer-hi activitats d'oci i esportives.

GASTRONOMIA

Els municipis del Priorat, a part de la seva estreta i tradicional relació amb l'àmbit de l'enologia i totes les activitats turístiques i enològiques que se'n desprenen, també integra altres mostres de manifestacions gastronòmiques i culinàries que són mostra de la riquesa de la comarca.

Els aromes i sabors del territori són els d'una cuina tradicional transmesa de generació en generació, amb ingredients reconeguts oficialment per la seva qualitat, com l'oli de la Denominació d'Origen Protegida (DOP) Siurana. No obstant el seu fort arrelament a la terra, actualment la cuina del Priorat també se serveix dels nous productes i de les tendències gastronòmiques actuals per oferir al client una cuina de qualitat.

Tot plegat dona com a resultat plats i combinacions de gran qualitat que se serveixen en diferents establiments de la zona. Per altra banda, els productes gastronòmics de qualitat també són presents en agrobotigues i altres punts de venda als municipis.

Els productes més destacats en l'àmbit de la gastronomia local són els que es relacionen a continuació.

- **Oli DOP Siurana.** El prestigi d'aquest oli d'oliva verge extra és conseqüència directa de la seva qualitat i d'una producció acurada. Tota la comarca del Priorat entra dins de la zona d'aquesta Denominació d'Origen Protegida. Des del Consell Comarcal hi ha una proposta per conèixer a fons el món de l'oli i de l'olivera i el del procés d'elaboració. Per això es va crear la Ruta de l'Oli on es proposa la visita a vuit molins d'oli de la comarca on es poden fer tastos d'oli. Es molins inclosos a la ruta són els de la Cooperativa de Cabacés, la Cooperativa de la Bisbal de Falset, la Cooperativa de la Serra d'Almos, el Molí Miró Cubells de Cabacés, el Molí del Cellar del Masroig, el molí Gratavinum de la Vilella Baixa, la Cooperativa de Sant Jaume d'Ulldemolins i el Molí Nou de la Vilella Alta.
- **Truita d'ous amb salsa,** acompanyada de mongetes i espinacs, o bé només amb salsa, anomenada "truita en suc", i que constitueix el centre de la Festa de la truita amb Suc d'Ulldemolins.
- **Orelletes,** un dolç fregit.
- **Coques d'oli, farina i sucre.** És una coca tova, d'un diàmetre de 20 centímetres i disponible a un gran nombre de forns i fleques de la comarca.
- **Ensaginades,** pastes elaborades amb sagí de porc.

jaumbages | Planificació estratègica
i desenvolupament local

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

10.4 PROMOCIÓ I PERSPECTIVES DE L'ACTIVITAT TURÍSTICA

La comarca del Priorat, com tantes altres comarques rurals catalanes, va desenvolupar dinàmiques i estratègies turístiques desiguals fins als anys 90 del segle XX. A partir d'aquell moment, però, el turisme es va començar a considerar un sector estratègic per al desenvolupament econòmic i social de la comarca. Arran d'aquest canvi de paradigma es van començar a desenvolupar polítiques i accions de desenvolupament del sector turístic més ambicioses.

En aquest sentit es va dur a terme el Pla de Foment Turístic del Priorat entre els anys 2006 al 2009. Mitjançant aquest projecte, cofinançat per la Direcció General de Turisme de la Generalitat de Catalunya els agents socials, polítics i econòmics del Priorat es van conjurar per convertir la comarca en una destinació turística de atractiva i de qualitat, aprofitant de forma integral el seu potencial paisatgístic i enogastronòmic. El Pla de Foment va ser un important punt d'inflexió a partir del qual es van dissenyar noves polítiques de promoció, buscant l'augment i diversificació de l'oferta. El pla va comptar amb un pressupost de 883.654 € i tot plegat va comportar polítiques i estratègies de promoció i comercialització més eficients i es van crear nous productes i infraestructures turístiques. La iniciativa va tenir la capacitat d'integrar la força dels agents socials i econòmics de la comarca.

Com a accions més destacades el Pla de Foment va comportar la creació de la imatge turística del Priorat, la execució del pla de desenvolupament dels camins del vi i l'oli, una definició de senders aptes per a desenvolupar un producte turístic d'interpretació del patrimoni natural, vitivinícola i oleícola i definir les estratègies d'implantació i de comunicació.

A través del Pla de Foment també es va millorar la senyalització d'itineraris en el medi rural tot estructurant una xarxa de senders que seria la base del producte turístic de senderisme, un dels elements més importants i transversals del projecte. Finalment, també va permetre la creació d'un producte de turisme enològic: la ruta del vi de la DOQ Priorat i la ruta del vi de la DO Montsant, amb oferta dels cellers visitables i l'edició de catàlegs de la ruta i creació de paquets.

El Pla de Foment Turístic del Priorat va ser, doncs, un projecte clau per posar les bases per al desenvolupament del sector, per permetre la diversificació de productes i una clara millora en les accions de promoció i comercialització de productes.

Actualment des del Consell Comarcal se segueix promocionant el territori i els seus recursos turístics. Aquesta línia de treball està centrada en potenciar la difusió i la comercialització dels productes turístics. Això es fa mitjançant la realització d'accions de promoció i participant en diferents fires i workshops, en viatges de familiarització, viatges de premsa i trobades de treball, entre d'altres. Per un altre costat, també s'incideix en la promoció del territori a través de la pàgina web turística i la participació i aparicions promocionals en mitjans de comunicació diversos.

Cal dir que el Consell Comarcal disposa d'una oficina de turisme a través de la qual es fa atenció turística en diversos idiomes i, finalment, es fa l'anàlisi de les tendències dels mercats i dels productes per tal de crear estratègies eficients per a la comunicació i comercialització turística del Priorat.

En quant al sector privat, l'any 2013 es va constituir l'entitat "**Priorat Enoturisme**". L'associació està integrada per socis que diferents tipologies d'empreses entre les quals hi ha allotjaments, restaurants, empreses d'activitats, cellers i molins d'oli. L'associació treballa en el foment dels valors propis del Priorat, partint del foment de l'enoturisme. Per tal de fer-ho va crear una plataforma de promoció i comercialització de productes i experiències enoturístiques impulsant el desenvolupament turístic de qualitat de la comarca a partir de la creació d'oferta de serveis i d'activitats complementàries lligades a l'entorn i respectuoses amb el medi.

Priorat Enoturisme també vol crear productes enoturístics entre els membres de l'Associació per tal que permetin conèixer la comarca des de les vessants enològiques, gastronòmiques, culturals i paisatgístiques. Per altra banda l'associació també s'adhereix a aquelles iniciatives locals o globals que fomenten la revalorització i conservació dels recursos naturals i culturals ja que les consideren la base per al desenvolupament de l'enoturisme a la zona. A més, també elabora normes obligatòries per a tots els associats per vetllar per la qualitat i per garantir una marca de l'Associació que generi prestigi i confiança a turistes i consumidors.

Així doncs, l'associació treballa per oferir productes i serveis de qualitat que se centrin en l'especificitat de la comarca, de la seva cultura, dels seus paisatges i dels seus productes. L'associació fomenta la col·laboració entre associats i societat civil per tal de crear sinèrgies positives que ajudin al desenvolupament d'un turisme sostenible i respectuós amb el medi.

Pel que fa a les perspectives de l'activitat turística, actualment es viu una època en què hi ha una important revalorització del medi rural. El territori és una font d'originalitat per la seva

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

singularitat i per això molts espais i edificis rurals no tan sols tenen una funcionalitat agrària sinó que també van agafat una funcionalitat cultural i turística. D'altra banda, com que el patrimoni rural està lligat al medi ambient, la seva bona conservació implica també la conservació de l'entorn natural i comporta unes majors possibilitats de desenvolupament del sector turístic. Per tant, la conservació del medi és clau per a territoris com el Priorat. L'espai rural que configura la territorialització de les pràctiques turístiques és un espai de límits imprecisos i el turisme relacionat amb el patrimoni rural és de caràcter dispers o difús. Aquesta característica espacial és atorgada per la naturalesa del seu propi espai i els seus recursos patrimonials, els quals no han de ser pas de base extraordinària ni dependre de la presència d'un únic element.

En aquest sentit, la riquesa de paisatges i edificis rurals que hi ha al Priorat suposa un valor molt important i que comporta unes bones perspectives de futur donades les noves tendències turístiques. Com hem dit la sensibilitat i la conscienciació envers el patrimoni rural i la seva vinculació amb el territori s'ha generalitzat entre àmplies capes socials de la població. La majoria d'iniciatives encaminades a l'ús turístic del patrimoni rural estan relacionades amb l'agroturisme i el turisme rural. El Priorat disposa d'una certa infraestructura turística (cellers, centres d'interpretació, visites guiades) que s'integra dins d'aquest patrimoni rural i agrari i que, per tant, li dóna potencialitat.

Amb tot, el paper del sector públic en la potenciació del turisme és, per norma general, força rellevant. En primer lloc, com a creador i gestor de nous productes (senyalització i manteniment de rutes i itineraris, ordenació dels espais turístics, etc.); i, en segon lloc, per la funció d'animador econòmic que impulsa la creació de productes i plataformes de serveis per a les empreses.

En el cas del Priorat, tot i la gran implicació de les diferents administracions locals en el suport de projectes relacionats amb el turisme, encara hi han propostes que poden evolucionar i d'altres que encara no han vist la llum. Malgrat tot la comarca aposta pel turisme, concretament per un turisme sostenible, molt relacionat amb la natura, amb l'àmbit rural i amb el paisatge de la comarca.

En aquest sentit s'està treballant de manera activa en diferents projectes per tal de valoritzar al màxim el paisatge del Priorat a través del desenvolupament d'accions lligades a la Carta del Paisatge, per adherir-se a la Carta Europea de Turisme Sostenible i per tal que el Paisatge del Priorat sigui declarat Patrimoni Mundial de la UNESCO. La comarca, doncs, té clar que un dels seus grans potencials resideix en el paisatge i en la capacitat que tingui el territori de mantenir-lo.

És en aquest sentit que s'estan desenvolupant accions de promoció i comercialització del territori tant des de l'administració (Consell Comarcal i ajuntaments) com des de l'empresa privada i des de les associacions que la representen com "Priorat Enoturisme"

jaumbages | Planificació estratègica
i desenvolupament local

11. EDIFICIS, IMMOBLES I HABITATGES

Per tal d'analitzar el parc d'edificis i habitatges del Priorat, s'han pres com a referència les dades del **Cens d'edificis del 2011**¹⁷.

Aquest cens defineix **edifici** com la “construcció permanent, separada i independent, concebuda perquè s'utilitzi com a habitatge o perquè serveixi per a finalitats agràries, industrials per a la prestació de serveis o, en general, per desenvolupar qualsevol activitat (administrativa, comercial, industrial, cultural...)”, i **immoble** com la “unitat operativa que correspon, segons el seu ús, a un habitatge o un local. Cada immoble es correspon amb una combinació diferent dels valors de planta i porta”.

Tenint en compte aquestes definicions, podem observar com el nombre d'edificis al Priorat és de 6248, i que el nombre d'immobles és de 8049.

Observant la distribució d'aquestes dades per municipis, podem dir que, a part de que el municipi amb major nombre d'edificis amb habitatges i immobles és naturalment Falset, el més significant és que hi ha municipis on el nombre d'immobles supera de llarg el nombre d'edificis, i que per tant la tipologia constructiva d'aquests municipis és diferent a la de municipis on gairebé coincideixen el nombre d'edificis i el d'immobles.

¹⁷ Els censos d'edificis es duen a terme cada deu anys, i tenen com a objectiu bàsic determinar el nombre i la distribució geogràfica dels edificis existents, i establir-ne la tipologia bàsica de manera que permeti diferenciar els destinats exclusivament o principalment a habitatge familiar de la resta d'edificis.

L'àmbit poblacional està constituït per tots els edificis del territori (amb independència del seu ús principal) que estiguin acabats i continguin algun habitatge, amb enumeració dels immobles que hi estan situats. És a dir, no s'inclouen els edificis que no continguin habitatges. Aquesta és la principal diferència respecte als censos anteriors. El Cens d'edificis del 2011 es limita als edificis que contenen algun habitatge, i no es proporciona informació de la resta d'edificis. En censos anteriors quedaven exclosos els edificis d'ús exclusivament agrari o ramader. En aquest Cens s'exclouen, a més, els edificis que, independentment del seu ús, no continguin cap habitatge.

No s'han censat els edificis que, havent estat demolits totalment o en part, s'estiguin reconstruint i en la data censal no hagin cobert algunes.

Així mateix, tampoc s'inclouen:

- Els edificis que s'estiguin demolint, ni els que es trobin en estat ruïnós quan estiguin deshabitats.
- Les construccions situades en places, voreres o llocs d'esbarjo destinades a la venda de begudes, tabac, periòdics...
- Els edificis destinats exclusivament a la producció agrària, que, per tant, no s'utilitzen al mateix temps per a habitatge familiar, col·lectiu o per a altres activitats diferents de la producció agrària.

Exemples d'una i altra tipologia serien, per un costat, Falset, Bellmunt i Marçà, on en molts edificis hi trobem més d'un immoble, i d'altres com la Vilella Alta, Gratallops, el Lloar o Torroja del Priorat, en els quals el nombre d'edificis i d'immobles gairebé coincideixen en nombre.

Edificis amb habitatges i nombre d'immobles. 2011			
Municipi	Nombre d'edificis	Nombre d'immobles	Relació immobles / edificis
Bellmunt del Priorat	255	358	140,39%
Bisbal de Falset, la	169	179	105,92%
Cabacés	216	236	109,26%
Capçanes	253	288	113,83%
Cornudella de Montsant	700	912	130,29%
Falset	1042	1891	181,48%
Figuera, la	181	190	104,97%
Gratallops	229	235	102,62%
Guàmets, els	118	144	122,03%
Lloar, el	111	114	102,70%
Marçà	394	517	131,22%
Margalef	127	135	106,30%
Masroig, el	321	383	119,31%
Molar, el	224	238	106,25%
Morera de Montsant, la	133	166	124,81%
Poboleda	332	422	127,11%
Porrera	269	324	120,45%
Pradell de la Teixeta	144	156	108,33%
Torre de Fontaubella, la	98	111	113,27%
Torroja del Priorat	183	195	106,56%
Ulldemolins	407	496	121,87%
Vilella Alta, la	121	122	100,83%
Vilella Baixa, la	221	237	107,24%
Priorat	6248	8049	

Taula 98: Edificis amb habitatges i nombre d'immobles. 2011

Font: Idescat, a partir del Cens d'edificis de l'INE

En relació al nombre de plantes sobre rasant d'aquests edificis amb habitatges, podem observar com la major part d'edificis de la comarca tenen dues (2999 edificis) o tres plantes (2015 edificis). Una dada curiosa és que l'únic edifici de 6 plantes sobre rasant de la comarca es troba a Cabacés.

Edificis amb habitatges. Per nombre de plantes sobre rasant. 2011							
Municipis	Nombre de plantes sobre rasant						Total
	1	2	3	4	5	6	
Bellmunt del Priorat	77	140	38	0	0	0	255
Bisbal de Falset, la	34	104	31	0	0	0	169
Cabacés	33	99	82	1	0	1	216
Capçanes	28	145	79	1	0	0	253
Cornudella de Montsant	79	438	175	8	0	0	700
Falset	241	542	233	19	7	0	1042
Figuera, la	16	93	70	2	0	0	181
Gratallops	84	136	9	0	0	0	229
Guiamets, els	15	63	40	0	0	0	118
Lloar, el	7	93	11	0	0	0	111
Marçà	65	131	187	11	0	0	394
Margalef	42	16	68	0	1	0	127
Masroig, el	57	50	212	2	0	0	321
Molar, el	41	53	129	1	0	0	224
Morera de Montsant, la	20	97	15	1	0	0	133
Poboleda	103	85	139	5	0	0	332
Porrera	21	182	65	1	0	0	269
Pradell de la Teixeta	43	16	81	4	0	0	144
Torre de Fontaubella, la	20	50	28	0	0	0	98
Torroja del Priorat	17	120	46	0	0	0	183
Ulldemolins	51	243	106	6	1	0	407
Vilella Alta, la	28	50	43	0	0	0	121
Vilella Baixa, la	40	53	128	0	0	0	221
Priorat	1162	2999	2015	62	9	1	6248

Taula 99: Edificis amb habitatges. Per nombre de plantes sobre rasant. 2011

Font: Idescat, a partir del Cens d'edificis de l'INE

Com s'ha comentat anteriorment, per tal de determinar la tipologia constructiva dels municipis i, de retruc comarcal, és interessant observar les dades d'edificis segons el nombre d'immobles que conté. El Priorat és una comarca rural, on la gran majoria dels seus edificis només conté un únic immoble. El nombre d'edificis que superen els 5 immobles en tota la comarca supera per molt poc el centenar (104, només un 1,66% del total).

Edificis amb habitatges. Per nombre d'immobles i tipus. 2011			
Nombre d'immobles	Destinat principalment a habitatge	Altres finalitats	Total
1	5452	0	5452
2	456	10	466
3	157	10	167
4	58	1	59
5 a 9	69	6	75
10 a 19	23	0	23
20 a 29	4	0	4
30 a 39	1	0	1
40 i més	1	0	1
Total	6221	27	6248

Taula 100: Edificis amb habitatges. Per nombre d'immobles i tipus. 2011

Font: Idescat, a partir del Cens d'edificis de l'INE

En relació al seu estat de conservació¹⁸, podem constatar com, tot i que la major part dels edificis (5040) presenten un bon estat, també trobem un nombre important d'edificis destinats a habitatge a la comarca que presenten un estat ruïnós, dolent o deficient (1181, un 18,98% del total).

Els municipis que presenten un major desajust en les condicions d'aquests edificis són la Vilella Alta i Cabacés, on més de la meitat dels edificis presenten mals estats de conservació.

¹⁸ Estat de conservació dels edificis:

- Ruïnós, si l'edifici es troba en alguna de les següents situacions: es troba apuntalat, s'està tramitant la declaració oficial de ruïna o existeix declaració oficial de ruïna.
- Dolent, si l'edifici es troba en una o diverses de les següents situacions: hi ha esquerdes acusades o bombaments en alguna de les seves façanes, hi ha enfonsaments o falta d'horitzontalitat en sostres o sòls o s'aprecia que ha cedit la sustentació de l'edifici (per exemple perquè els esglaons de l'escala presenten una inclinació sospitosa).
- Deficient, si l'edifici presenta alguna de les circumstàncies següents: les baixades de pluja o el sistema d'evacuació d'aigües residuals estan en mal estat, hi ha humitats a la part baixa de l'edifici o té filtracions a les teulades o cobertes.
- Bo, si no està inclòs en cap de les categories anteriors.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Per contra, Pradell de la Teixeta, la Vilella Baixa i Poboleda són els municipis on hi trobem el major percentatge d'edificis en bon estat de conservació.

Millorar l'estat de conservació d'aquest important nombre d'edificis és un tema prioritari i estratègic per molts dels municipis de la comarca, i que per tant derivarà en propostes i actuacions específiques.

Edificis destinats principalment a habitatge. Per estat de conservació. 2011					
Municipi	Ruïnós	Dolent	Deficient	Bo	Total
Bellmunt del Priorat	0	7	59	188	254
Bisbal de Falset, la	3	5	30	131	169
Cabacés	2	10	102	101	215
Capçanes	7	6	43	197	253
Cornudella de Montsant	8	7	85	596	696
Falset	6	31	122	881	1040
Figuera, la	0	3	31	147	181
Gratallops	2	9	54	163	228
Guiamets, els	0	2	20	96	118
Lloar, el	1	7	32	71	111
Marçà	1	10	46	337	394
Margalef	4	0	8	115	127
Masroig, el	2	2	12	305	321
Molar, el	1	10	53	158	222
Morera de Montsant, la	4	1	22	106	133
Poboleda	1	0	14	312	327
Porrera	5	10	83	166	264
Pradell de la Teixeta	0	1	1	141	143
Torre de Fontaubella, la	1	5	26	66	98
Torroja del Priorat	2	4	37	139	182
Ulldemolins	1	7	39	359	406
Vilella Alta, la	7	13	48	52	120
Vilella Baixa, la	1	1	4	213	219
Priorat	59	151	971	5040	6221

Taula 101: Edificis destinats principalment a habitatge. Per estat de conservació. 2011
Font: Idescat, a partir del Cens d'edificis de l'INE

Una altra dada important per definir la comarca en base a aquests paràmetres de tipologia d'edificis i habitatges, és l'any de construcció d'aquests edificis. El Priorat, atenent a les dades, és una comarca on la major part dels edificis té més de 100 anys. El nombre d'edificis anteriors a l'any 1900 (1613) supera de llarg als edificis construïts durant bona part del segle XX a la comarca, ja que els edificis construïts del 1900 al 1960 al Priorat són un total de 1388.

Val a dir que la fase de major creixement en el nombre d'edificis coincideix amb el període 1971-1980, en el qual es van construir 923 dels actuals edificis. A partir d'aquella data el nombre d'edificis va seguir una línia descendent fins a l'actualitat (convé reiterar que es tracta de dades d'edificis, no d'immobles).

Edificis destinats principalment a habitatge. Per any de construcció											
Municipi	Abans de 1900	1900 a 1920	1921 a 1940	1941 a 1950	1951 a 1960	1961 a 1970	1971 a 1980	1981 a 1990	1991 a 2001	2002 a 2011	Total
Bellmunt del Priorat	85	68	12	11	37	5	9	12	14	1	254
Bisbal de Falset, la	19	30	4	6	15	30	12	15	35	3	169
Cabacés	196	1	1	0	0	1	6	5	5	0	215
Capçanes	12	10	5	23	29	57	39	33	39	6	253
Cornudella de Montsant	129	23	44	58	54	51	79	89	85	84	696
Falset	34	8	8	48	66	163	251	167	183	112	1040
Figuera, la	5	0	3	16	15	38	37	37	29	1	181
Gratallops	172	10	1	3	6	2	10	9	15	0	228
Guiamets, els	10	2	1	9	22	16	23	16	12	7	118
Lloar, el	22	21	7	2	2	9	11	36	1	0	111
Marçà	65	4	14	16	32	60	106	45	45	7	394
Margalef	9	2	1	5	5	17	26	20	40	2	127
Masroig, el	123	29	20	20	11	19	56	28	11	4	321
Molar, el	158	12	3	2	7	6	15	7	12	0	222
Morera de Montsant, la	39	7	6	12	10	10	13	19	15	2	133
Poboleda	13	5	11	24	60	75	83	49	6	1	327
Porrera	4	1	5	24	78	53	45	24	23	7	264
Pradell de la Teixeta	123	1	0	1	2	5	6	1	4	0	143
Torre de	27	2	8	11	6	13	12	5	14	0	98

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Edificis destinats principalment a habitatge. Per any de construcció											
Municipi	Abans de 1900	1900 a 1920	1921 a 1940	1941 a 1950	1951 a 1960	1961 a 1970	1971 a 1980	1981 a 1990	1991 a 2001	2002 a 2011	Total
Fontaubella, la											
Torroja del Priorat	22	30	21	17	39	10	17	20	6	0	182
Ulldemolins	49	29	26	37	37	44	54	60	38	32	406
Vilella Alta, la	114	0	2	0	0	3	1	0	0	0	120
Vilella Baixa, la	183	3	1	7	1	4	12	4	4	0	219
Priorat	1613	298	204	352	534	691	923	701	636	269	6221

Taula 102: Edificis destinats principalment a habitatge. Per any de construcció

Font: Idescat, a partir del Cens d'edificis de l'INE

Evidentment el pas del temps provoca efectes en les construccions, i per aquest motiu, una bona part (549) dels edificis anteriors a l'any 1900, presenta un mal estat de conservació. Tot i amb això, el període amb pitjor percentatge d'edificis en mal estat de conservació és el 1900-1920, on un 41,61% dels edificis actuals construïts en aquella època requeririen d'actuacions més o menys urgents.

Edificis destinats principalment a habitatge. Per estat de conservació i any de construcció. 2011											
Estat	Abans de 1900	1900 a 1920	1921 a 1940	1941 a 1950	1951 a 1960	1961 a 1970	1971 a 1980	1981 a 1990	1991 a 2001	2002 a 2011	Total
Ruïnós	43	4	0	4	5	0	3	0	0	0	59
Dolent	88	13	9	16	9	9	4	3	0	0	151
Deficient	418	107	58	108	109	78	56	20	16	1	971
Bo	1064	174	137	224	411	604	860	678	620	268	5040
Total	1613	298	204	352	534	691	923	701	636	269	6221

Taula 103: Edificis destinats a habitatge. Per estat de conservació i any de construcció. 2011

Font: Idescat, a partir del Cens d'edificis de l'INE

Naturalment, de manera força coincident amb les xifres que presenten els municipis en relació a l'estat de conservació dels edificis, podem constatar que, en relació a l'estat de conservació dels immobles, són també la Vilella Alta i Cabacés, els municipis amb el major percentatge d'immobles en mal estat de conservació (un 56,67% i un 53,91% del total, respectivament).

Per contra, Pradell de la Teixeta, la Vilella Baixa i el Masroig són els municipis on hi trobem el major percentatge d'immobles en bon estat de conservació.

Immobles en edificis destinats principalment a habitatge. Per estat de conservació. 2011					
Municipi	Ruïnós	Dolent	Deficient	Bo	Total
Bellmunt del Priorat	0	7	103	245	355
Bisbal de Falset, la	3	6	32	138	179
Cabacés	2	10	112	106	230
Capçanes	7	6	43	232	288
Cornudella de Montsant	8	7	98	788	901
Falset	6	38	156	1682	1882
Figuera, la	0	3	31	156	190
Gratallops	2	10	56	164	232
Guiamets, els	0	2	21	121	144
Lloar, el	1	7	32	74	114
Marçà	1	11	52	453	517
Margalef	4	0	8	123	135
Masroig, el	2	2	13	366	383
Molar, el	1	10	55	167	233
Morera de Montsant, la	4	1	22	139	166
Poboleda	1	0	21	377	399
Porrera	5	16	102	186	309
Pradell de la Teixeta	0	1	1	152	154
Torre de Fontaubella, la	1	5	29	76	111
Torroja del Priorat	2	4	41	146	193
Ulldemolins	1	7	44	441	493
Vilella Alta, la	7	13	48	52	120
Vilella Baixa, la	1	1	4	226	232
Priorat	59	167	1124	6610	7960

Taula 104: Immobles en edificis destinats principalment a habitatge. Per estat de conservació. 2011

Font: Idescat, a partir del Cens d'edificis de l'INE

Els habitatges principals són "habitatges familiars els ocupants dels quals els utilitzen com a residència habitual". La major part dels actuals habitatges principals de la comarca foren

construïts abans de l'any 1900, una dada important també per caracteritzar la tipologia de nuclis i de municipis que conformen el Priorat.

Habitatges principals. Per any de construcció. 2011											
Abans de 1900	1900 a 1920	1921 a 1940	1941 a 1950	1951 a 1960	1961 a 1970	1971 a 1980	1981 a 1990	1991 a 2001	2002 a 2011	No hi consta	Total
782	158	58	163	283	482	676	583	544	220	70	4021

Taula 105: Habitatges principals. Per any de construcció. 2011
Font: Idescat, a partir del Cens d'edificis de l'INE

Finalment, tot i que la dada no són del tot actuals (procedeixen del Cens d'Edificis de 1991), ens poden servir per identificar les característiques dels habitatges més antics de la comarca que, com s'ha dit, són la majoria del parc d'habitatges del Priorat.

Així, en base aquestes dades podem dir que la major part dels habitatges del Priorat tenen entre 80 i 100m², tot i que, d'entre totes, destaca la xifra de l'important nombre d'habitatges de més de 210m², la majoria construïts entre 1900 i 1930.

Habitatges principals segons la superfície útil i any de construcció. 1991																	
Any de construcció	m ²															Total	
	< 30	30-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141-150	151-180	181-210		>210
Abans de 1900	3	12	27	44	50	81	105	131	28	56	42	26	22	23	37	35	722
De 1901 a 1930	2	10	42	123	91	140	131	155	43	70	33	29	32	45	42	156	1144
De 1931 a 1940	0	3	1	1	6	5	14	8	3	4	2	1	6	4	4	3	65
De 1941 a 1950	1	2	4	14	15	13	17	15	3	5	5	2	3	3	3	4	109
De 1951 a 1960	1	3	10	20	5	18	24	18	11	9	7	7	3	7	8	4	155
De 1961 a 1970	1	3	16	20	23	38	31	38	13	20	9	6	6	8	9	7	248
De 1971 a 1980	4	10	13	22	28	50	86	76	24	37	17	9	18	17	16	21	448
De 1981 a 1991	1	1	3	24	18	34	77	72	18	37	14	14	22	18	13	24	390
Total	13	44	116	268	236	379	485	513	143	238	129	94	112	125	132	254	3281

Taula 106: Habitatges principals segons la superfície útil i any de construcció. 1991
Font: Idescat. Cens d'habitatges.

12. INFRASTRUCTURES

12.1 INFRASTRUCTURES DE TRANSPORT I COMUNICACIÓ

12.1.1 Xarxa viària

El principal eix de comunicacions de la comarca és la N-420 (eix Tarragona - Terol), que segons el Pla d'infraestructures del transport de Catalunya 2006-2026 (PITC), elaborat pel Departament de Territori i Sostenibilitat, és un dels principals eixos de llarg recorregut de la xarxa bàsica primària de Catalunya.

Aquesta via uneix la comarca amb els principals nuclis de població del Camp de Tarragona i amb la Ribera d'Ebre, la Terra Alta i Aragó, en sentit contrari, i és de titularitat estatal. Pel que fa al seu traçat per la comarca, cal dir que a dia d'avui aquesta via té mancances importants a nivell d'estat de conservació del ferm, sobretot en el tram entre Falset i la Ribera d'Ebre.

Un altre important eix de comunicació de la comarca és la carretera C-242, entre les Borges del Camp i Torrebesses, englobada en la xarxa comarcal de carreteres del PITC, i que uneix el Camp de Tarragona i el Segrià, i que esdevé un important eix vertebrador i d'accés a la zona Montsant-Prades. Aquesta via és titularitat de la Generalitat de Catalunya.

També destacar la importància de la via local entre Falset, Gratallops, la Vilella Baixa, Cabacés i Margalef, amb una notable funció de vertebració i redistribució de fluxos i desplaçaments de caire intern per la comarca, així com les vies de connexió entre la Vilella i la C-242 i entre Cabacés i la Ribera d'Ebre, totes elles també de titularitat catalana.

En darrer terme, destacar els trams i carreteres de la comarca del Priorat que formen part de la xarxa general de la Diputació de Tarragona, a gener de 2015, i que són els següents:

Carretera	Denominació	Km	Recorregut pels Municipis
T-3225	De Cornudella de Montsant a Siurana	7.38	Cornudella de Montsant
T-711	De Gratallops a Torroja del Priorat	5.67	Gratallops, Torroja del Priorat
T-712	De Gratallops al Lloar.	3.96	Gratallops, El Lloar
T-730	De la T-714 al Molar	13.57	La Figuera, El Molar
T-731	De Garcia al Molar	6.70	El Molar, Garcia
T-732	Del Molar al Lloar	6.35	El Molar, El Lloar
T-734	De la N-420 al Molar	9.81	El Masroig, El Molar

Carretera	Denominació	Km	Recorregut pels Municipis
T-740	De Falset a Porrera	9.22	Falset , Porrera
TP-7101	De Falset a Bellmunt del Priorat.	4.76	Falset , Bellmunt del Priorat
TP-7101b	Accés al Museu Mines de Bellmunt	0.74	Bellmunt del Priorat
TP-7401	De Porrera a la N-420.	5.45	Porrera
TP-7402	De Porrera a la Venta del Pubill.	8.86	Porrera
TP-7403	De Porrera a Torroja del Priorat.	7.45	Porrera, Torroja del Priorat
TV-3002	De Capçanes a Marçà.	3.57	Capçanes, Marçà
TV-3111	De Llaberia a la T-311.	8.86	
TV-3223	De la Torre de Fontaubella a Pradell.	6.98	Pradell de la Teixeta, La Torre de Fontaubella
TV-7021	De la Morera de Montsant a Cornudella de Montsant.	8.06	La Morera, Cornudella de Montsant
TV-7022	Accés a Escaladei des de la T-702.	0.36	
TV-7023	Accés a la Bisbal de Falset.	0.33	La Bisbal de Falset
TV-7111	De la Vilella Alta a la T-702.	0.56	La Vilella Alta
TV-7341	Del Masroig a la N-420.	1.86	El Masroig

Taula 107: Llistat de carreteres de la Diputació de Tarragona a la comarca del Priorat
Font: Diputació de Tarragona

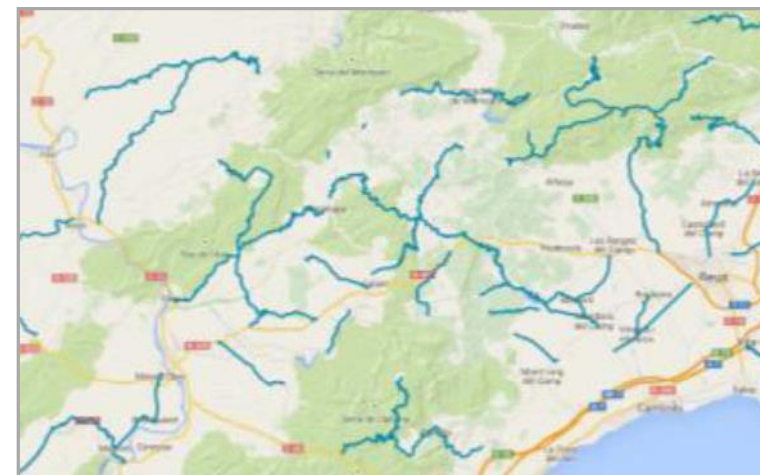

Figura 42: Mapa de carreteres de la Diputació de Tarragona
Font: Diputació de Tarragona

La resta de vies locals pertany a la Generalitat de Catalunya. Aquestes vies han estat sotmeses a millores puntuals en els darrers anys, sobretot a nivell de fermes i de revolts.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Amb tot però, i tot i les millores realitzades a nivell puntual, la xarxa manté encara certes deficiències, que des dels agents del territori es reclama abordar.

Especialment sensibles són les demandes a l'entorn de la C-242, via que disposa d'un projecte de millora integral (que va superar el període d'informació pública i de tramitació ambiental), amb un pressupost d'uns 80 milions d'euros, que està pendent de ser executat, a l'espera de disponibilitat pressupostària per part de la Generalitat. Aquest projecte preveu la millora del traçat de la carretera, amb l'eixamplament de la calçada i l'eliminació dels revolts més pronunciats. El projecte també inclou la millora de la carretera T-701, d'accés a Prades.

És molt important que a curt-mitjà termini es puguin executar els projectes constructius derivats d'aquest projecte, ja que la C-242 és un eix vertebrador de primer ordre a nivell intern, que permet la cohesió d'una bona part de la comarca i la seva connexió entre les comarques de Ponent i el Camp de Tarragona.

També amb importància territorial i social, cal que es posi l'accent en millores puntuals en la xarxa que permetin pal·liar problemes actuals que deriven de mals ferms o amplades insuficients i que provoquen disfuncions importants. És un exemple d'aquesta situació la via TV-3031, entre els Guiamets i Serra d'Almos, en la qual per exemple el pas soterrat de la via del tren impedeix l'accés de vehicles grans (autobusos, camions) entre aquestes poblacions (importància en el transport escolar, etc).

De manera paral·lela, cal que es millori a nivell global la senyalització direccional i informativa en carreteres, per tal de que els desplaçaments per la comarca siguin més eficients i còmodes, i el visitant disposi de la informació que requereix en cada moment al llarg dels seus desplaçaments (tant a nivell de seguretat viària, evidentment, com a nivell de serveis i opcions que el territori ofereix).

Finalment, i en un altre nivell competencial, però a mateix nivell d'importància vertebradora, cal seguir incidint en la millora de la xarxa de camins, alguns dels quals constitueixen en realitat una prolongació de la xarxa local de carreteres, i que en alguns casos requereixen d'actuacions força urgents.

Finalment, i per il·lustrar aquesta temàtica amb dades sobre nivell d'ús de les vies comarcals, tot seguit es presenta una taula amb les xifres d'intensitat de circulació de la xarxa bàsica de carreteres a la comarca, que s'ha extret del Pla d'aforaments 2012 del Servei d'Instal·lacions i Equipaments Viaris del Departament de Territori i Sostenibilitat (maig de 2013).

En aquesta taula podem veure com les vies amb major circulació de vehicles (mesurada a través de la IMD, mitjana aritmètica de les intensitats de tots els dies de l'any que es mesura en vehicles per dia) són la N-420, en el seu pas per Falset, amb 2.349 vehicles/dia, la T-712 al seu pas per Gratallops, amb 1.274, i la connexió entre la T-712 (Gratallops) i la T-702 (la Vilella Baixa), amb 942.

Cal dir que la C-242 és un eix amb molt volum de circulació, però que s'intensifica molt notablement en el seu pas pel Baix Camp (arribant a 4290 vehicles/dia en el tram Alforja – les Borges del Camp)

El punt de màxima circulació de vehicles a la comarca del Priorat en aquesta via és al municipi de Cornudella, amb 657 vehicles/dia.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Intensitat de circulació de la xarxa bàsica de carreteres

Codi	Carretera	Pk	Població	Tipus estació	Carrils	Font Dades	Definició Tram	Ifa	IMD	% Pesants	Velocitat Km/h	Any
96-343	C-242	31	Ulldemolins	Cob.	2	S.T.C.T.	Límit com. Garrigues/Priorat - inter. T-701	100%	195	0,00%	40,09	2012
94-343	C-242	41,47	Cornudella	Sec.	2	S.T.C.T.	Inter. T-701 - inter. T-702	100%	657	4,18%	52,9	2012
91-343	C-242	55	Alforja	Cob.	2	S.T.C.T.	Inter. T-702 - inter. TP-7013 (Alforja)	100%	1448	2,49%	48,81	2012
90-343	C-242	62,9	Alforja	Prim.	2	S.T.C.T.	Inter. TV-7013 (Alforja) - inter. N-420 (les Borges del Camp)	100%	4290	3,40%	79,63	2012
941343	T-701	0,5	Cornudella de M.	Cob.	2	S.T.C.T.	C-242, Cornudella de Montsant (coll d'Albarca) - T-704, Prades (T-700)	100%	366	0,00%	54,57	2008
121-343	T-702	17	La Vilella Alta	Cob.	2	S.T.C.T.	C-242, Cornudella de Montsant (Venta del Pubill) - Intersecció T- 710	100%	378	0,00%	40,08	2008
1211343	T-702	19	La Vilella Baixa	Cob.	2	S.T.C.T.	Intersecció T-710 - T-702 (Cabacés)	100%	320	0,00%	47,08	2008
123-343	T-702	32	Cabacés	Cob.	2	S.T.C.T.	T-702 (Cabacés) - T-713, la Bisbal de Falset	100%	222	0,00%	45,22	2008
155-343	T-710	0,5	Falset	Cob.	2	S.T.C.T.	Inter. N-420 (Falset) - inter. T-740 (Falset)	100%	2.349	3,37%	64,26	2009
1571343	T-710	9	Gratallops	Cob.	2	S.T.C.T.	Inter. T-740 (Falset) - inter. T-712 (Gratallops)	100%	1.274	1,99%	50,03	2009
1551343	T-710	9,52	Gratallops	Cob.	2	S.T.C.T.	Inter. T-712 (Gratallops) - inter. T-702 (la Vilella Baixa)	100%	942	0,00%	42,46	2009
1232343	T-713	11	La Bisbal de Falset	Cob.	2	S.T.C.T.	C-242, Margalef (coll del Grau) - T-702, la Bisbal de Falset	100%	238	0,00%	44,34	2008
93001033	TV-3001	3	Marçà	Cob.	2	S.T.C.T.	T-300, Marçà - T-322, la Torre de Fontaubella (TV-3223)	100%	136	0,00%	57,51	2011
93031143	TV-3031	14	Els Guiamets	Cob.	2	S.T.C.T.	T-303, Tivissa - N-420, els Guiamets	100%	329	0,00%	48,36	2011
97004013	TV-7004	1	Ulldemolins	Cob.	2	S.T.C.T.	C-242, Ulldemolins - Límit Comarcal Priorat - Conca de Barberà	100%	75	1,00%	55,42	2012

Taula 108: Intensitat de circulació de la xarxa bàsica de carreteres

Font: Pla d'aforaments 2012. Servei d'Instal·lacions i Equipaments Viaris. Maig 2013. Departament de Territori i Sostenibilitat

Notes:

IFA: Factor de fiabilitat anual

IMD és la mitjana aritmètica de les intensitats de tots els dies de l'any i es mesura en vehicles per dia (veh./dia).

Vehicles pesants: L'estimació dels vehicles pesants que passen per una secció de la carretera es fa considerant com a vehicles d'aquesta categoria tots aquells que tenen una longitud superior als 6 m.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

12.1.2 Transport públic col·lectiu (ferrocarril i autobús)

Per la zona sud del territori comarcal hi transcorre la línia ferroviària de Barcelona a Saragossa per Móra i Casp, amb diverses parades a la comarca, com són Marçà - Falset (la que ofereix major disponibilitat de trens), Pradell - la Torre de Fontaubella, Capçanes i els Guiamets.

A dia d'avui el nombre de trens que fan parada a la comarca és certament reduït, també degut en part del poc ús que es fa d'aquest mitjà, per la popularització (i necessitat) de l'ús del vehicle privat.

Actualment la ruta ferroviària que ofereix servei a aquestes estacions és l'anomenada R-15 de Regionals de Catalunya que connecta Barcelona amb Riba-roja d'Ebre, passant per Tarragona i Reus. L'R15 ofereix serveis de tipus Regional, Regional Exprés i Catalunya Exprés.

El traçat que va de Reus a la Vall de l'Ebre és considerat un dels traçats més espectaculars de tot el país, ja que va ser la darrera gran línia ferroviària clàssica que es va construir a Catalunya, i té com a obra emblemàtica el conegut túnel de l'Argentera. La seva difícil perforació va endarrerir notablement l'entrada en servei de la línia. Així, la primera secció entre Reus i Marçà-Falset va ser inaugurada el 1890 i la van seguir les seccions de Marçà-Falset a Móra la Nova (1891), de Móra la Nova a Faió (1892), de Faió a Casp i la Pobla d'Híxar (1893), i de la Pobla d'Híxar a Samper de Calanda (1894) on ja enllaçava amb les vies provinents de Saragossa.

Tal com s'ha comentat, el nombre de trens que actualment fan parada a la comarca és reduït, ja que només 6 dels trens d'aquesta ruta fan parada en alguna de les estacions de la comarca, tant en sentit Reus, Tarragona i Barcelona, com en sentit contrari. L'estació de els Guiamets és la que ofereix menys opcions de transport, ja que només un d'aquests trens hi té parada.

Figura 43: Horaris de trens de la línia R-15 (Barcelona - Reus - Riba-roja d'Ebre)

Font: <http://rodalies.gencat.cat>

Pel que fa al transport en autobús cal destacar que per tal d'assegurar el màxim de cobertura de transport públic en una comarca amb una població tan dispersa i amb uns municipis tant petits i aïllats com el Priorat, el Consell Comarcal i el Departament de Territori i Sostenibilitat tenen signat un conveni per a la millora de la xarxa de transport públic de passatgers.

L'objectiu és oferir una cobertura de qualitat, optimitzar la xarxa de carreteres i les rutes de transport públic i també aprofitar el transport escolar com a transport per a passatgers no escolars. La idea, doncs, és integrar tots els moviments de transport públic de persones i les infraestructures existents per tal de donar cobertura a tots els pobles de la comarca i al màxim de gent possible.

A través d'aquesta col·laboració entre administracions actualment hi ha 8 rutes comarcals, adjudicades a les empreses Transports Públics del Priorat i Domènech, SL i Margalef Bus, SL.

En alguns casos específics els autobusos funcionen sota demanda, és a dir, a sol·licitud específica per part d'algun usuari.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

De les rutes actuals existents, dues només es fan en període escolar, és a dir, de dilluns a divendres des de mitjans de setembre a finals de juny. Els dissabtes, diumenges, festius i durant les vacances escolars no hi ha servei. Aquestes rutes són:

1. Ruta de Falset-Cabacés (fins a la Palma a la demanda), amb parades a Palma d'Ebre, Margalef, La Bisbal de Falset, Cabacés, La Vilella Alta, La Vilella Baixa, Falset (IES), Falset (poble).
2. Ruta Les Guiamets - Falset, amb parades a La Serra d'Almos, Els Guiamets, Capçanes, Marçà, Falset (IES), Falset (poble).

Hi ha, per altra banda, dues rutes que només es fan en període no escolar, és a dir, els dissabtes, diumenges i festius, i durant les vacances escolars. Aquestes rutes són:

1. Ruta de Falset-Cabacés (fins a la Palma a la demanda) amb parades a Palma d'Ebre, Margalef, La Bisbal de Falset, Cabacés, La Vilella Alta, La Vilella Baixa, Falset (poble).
2. Ruta Les Guiamets - Falset, amb parades a La Serra d'Almos, Els Guiamets, Capçanes, Marçà, Falset (poble).

Finalment hi ha quatre rutes que es fan durant tot l'any, durant el període escolar i el no escolar. Aquestes rutes són:

1. La Torre de Fontaubella - Falset, amb parades a La Torre de Fontaubella, Falset (IES), Falset (poble).
2. Porrera - Falset, amb parades a Porrera, Pradell de la Teixeta, Falset (poble), Falset (IES)
3. La Figuera - Móra d'Ebre, amb parades a La Figuera, el Molar i Móra d'Ebre.
4. Margalef - Móra d'Ebre, amb parades a Margalef, La Bisbal de Falset, La Palma d'Ebre, Móra d'Ebre (parada bus), Móra d'Ebre (Hospital).

A part d'aquestes rutes val a dir que els transport públic que connecta el Priorat amb Reus des de La Figuera. També es connecta Falset amb Móra d'Ebre en un trajecte que acaba a l'Hospital Comarcal de Móra. Una altra de les connexions regulars és la de Falset, Marçà i Capçanes, (només dimarts aquest últim municipi), amb l'estació de ferrocarrils de Marçà/Falset.

12.2 ALTRES INFRASTRUCTURES

12.2.1 Infraestructures hídriques

Una de les principals problemàtiques territorials i estructurals d'un gran nombre dels municipis de la comarca, és la manca de recursos hídrics a la qual han de fer front.

Alguns municipis pateixen problemes d'abastament d'aigua sobretot en èpoques estivals, i la major part d'ells veuen frenats potencials projectes de desenvolupament socioeconòmic (de caire turístic, agrari, agroindustrial, etc), a causa d'aquest dèficit hídric.

En aquest sentit, potser els municipis més afectats per aquest dèficit són, concretament, Gratallops, Torroja del Priorat, Poboleda i Porrera, que conformen la mancomunitat Topograpo que vetlla per a la gestió de l'aigua per als municipis de la conca del riu Siurana. Aquests consistoris fa anys que reclamen a l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) que garanteixi l'abastament d'aigua a aquestes poblacions. Val a dir que el Consell Comarcal del Priorat dona suport a aquests ajuntaments en la seva reclamació a l'ACA.

La manca d'inversions i de manteniment de les instal·lacions de la mancomunitat fa que, en aquests moments, la problemàtica de manca d'abastament estigui encara sense solucionar i que s'hagi generat certa preocupació institucional i ciutadana.

El Consell Comarcal i els ajuntaments afectats fa temps que reclamen a l'ACA que dugui a terme la inversió necessària per posar al dia les instal·lacions existents i que, alhora, gestioni acords amb la Comunitat de Regants del pantà de Riudecanyes, cap a on es deriva part de l'aigua del riu Siurana amb finalitats de regadiu.

Per la seva banda l'any 2013 el Consell Comarcal del Priorat va presentar al Pla Únic d'Obres i Serveis de Catalunya un projecte per solucionar els problemes d'abastament d'aigua de Torroja del Priorat, Porrera, Gratallops i Poboleda. El Projecte estava pressupostat en més de 490.000 €.

A nivell de sistemes i xarxes de reg, cal dir que a la comarca estan configurats a l'entorn dels pantans de Margalef (zona nord-oest de la comarca) i de els Guiamets (amb incidència a la zona del Baix Priorat i a municipis de la Ribera d'Ebre, a través de set xarxes de reg).

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Cal recordar que el regadiu de Montsant abasteix els municipis de la Bisbal de Falset, Margalef, Cabacés, la Figuera i la Vilella Baixa de la comarca del Priorat, i la Palma d'Ebre (a Ribera d'Ebre), amb una superfície de reg de més de 1400 ha; mentre que el de Guiamets abasteix els Guiamets i el Masroig (Priorat) i Garcia, Móra la Nova i Tivissa (Ribera d'Ebre), amb una superfície de reg d'unes 1200 ha.

En aquest sentit, des de part de la zona nord de la comarca (en concret des del municipi d'Ulldemolins) es reclama una prolongació del regadiu del Garrigues Sud, que bomba aigua des de l'embassament de Flix, al riu Ebre, cap al sud-oest de les Garrigues, i que permetria abastir de reg de suport a aquesta part de comarca, augmentant la productivitat agrícola i oferint, així, majors possibilitats de pervivència de l'activitat. També possibilitaria generar expectatives en potencials nous conreus, tot i que evidentment caldria estudiar-ne la seva idoneïtat.

12.2.2 Infraestructures energètiques

Actualment estem immersos en un moment de debat en relació al tema energètic, i en relació a la necessitat d'abordar un canvi de model, basat en les energies renovables.

Tal com es comentà en el **3r Congrés Rural Smart Grids** celebrat a Barcelona el passat novembre de 2014, *“el nou model energètic implica una major distribució i participació social i territorial, i el canvi de paradigma que s'està produint implica una major presència d'actors (generadors d'energia, distribuïdors, etc.) que afavoreixen una major competència i obren la possibilitat a un major apoderament per part de la ciutadania.*

La transició requereix actuar i, ahora, mantenir una visió global del sistema i de llarg termini, de manera que s'involucri als diferents actors, es creïn xarxes, s'experimenti i es transfereixi coneixements a projectes reals, encara que sigui a nivell local a petita escala i que suposi trencar amb el model anterior.

Anem cap a una certa liberalització del sector i cap a nous serveis, i en aquest entorn el medi rural demana més innovació i dissenys a mida, amb tecnologies i eines flexibles que permetin gestionar el canvi. Les característiques del territori condicionen els models i les tecnologies a implementar, per això l'accés a la tecnologia digital s'ha de garantir en termes de qualitat i cost.”

En aquest entorn i tendències doncs, és important que el Priorat pugui participar d'aquestes noves tendències en relació al nou model energètic i, ahora, posi les bases i condicions per a que aquest canvi a nivell local es pugui produir. I el cas de la biomassa n'és un clar exemple, ja que part de la responsabilitat en el seu desenvolupament recau sobre el propi territori i institucions, que en poden estimular el consum i, en conseqüència, producció.

En un ordre de coses, però també a nivell de marc general de l'àmbit energètic, és necessari comentar que després d'un període d'informació pública que es va iniciar el 26/04/2012 i va acabar el 19/06/2012, el dia 09/10/2012 el Govern de la Generalitat de Catalunya, va aprovar el **Pla de l'Energia i Canvi Climàtic de Catalunya 2012-2020**.

Aquest Pla aborda la nova orientació que la Generalitat de Catalunya vol donar a la política energètica catalana, integrant-ne aquells aspectes de la mitigació del canvi climàtic relacionats amb l'energia.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Els eixos estratègics d'aquest Pla són els següents:

1. Les polítiques d'estalvi i d'eficiència energètica seran clau per assegurar l'assoliment d'un sistema energètic sostenible per a Catalunya.
2. Les energies renovables com a opció estratègica de present i de futur per a Catalunya.
3. La política energètica catalana ha de contribuir als compromisos de l'Estat Espanyol de reducció de gasos d'efecte hivernacle en el si de la UE.
4. La consolidació del sector de l'energia com a oportunitat de creixement econòmic i creació de feina qualificada.
5. La millora de la seguretat i la qualitat del subministrament energètic i el desenvolupament de les infraestructures energètiques necessàries per assolir el nou sistema energètic de Catalunya.
6. Les polítiques energètiques i ambientals catalanes han de tenir estratègies coherents per assolir un futur sostenible per a Catalunya, integrant el seu desenvolupament social, econòmic i ambiental.
7. Accelerar l'impuls a la R+D+I de noves tecnologies en l'àmbit energètic.
8. 8. L'actuació decidida de la Generalitat de Catalunya i les altres administracions públiques catalanes envers el nou model energètic com a element exemplaritzant i de dinamització.
9. Portar la política energètica al màxim nivell estratègic.
10. La implicació de la societat civil en la construcció del nou model energètic del país: formació, informació, participació i inclusió dels sectors socials més desfavorits econòmicament.

Ahora és important destacar que aquest Pla té un horitzó fins a l'any 2020, en coherència amb els importants reptes assumits per la Unió Europea en matèria d'energia i canvi climàtic en aquest horitzó (objectiu "20-20-20").

Aquest fet és força remarcable ja que també un dels reptes del PDR.CAT 2020 és "*promoure accions dirigides a la mitigació i adaptació al canvi climàtic i la protecció dels recursos naturals*". Per tant les actuacions que derivin d'aquesta diagnosi, i que es basin en aquest repte estratègic a nivell català, hauran d'anar en sintonia amb tot aquest marc més ampli.

Tot i amb això, convé esmentar que tot i tenir la voluntat de ser un element troncal en la planificació en matèria de política climàtica, el Pla no inclou d'altres aspectes del canvi climàtic com ara les emissions de gasos d'efecte hivernacle no vinculades a l'energia,

l'anomenat efecte embornal (boscos, agricultura, ...), l'adaptació als impactes del canvi climàtic o el desenvolupament de models climàtics regionals. Aquests són objecte de tractament en el Pla de Mitigació i l'Estratègia d'Adaptació, que s'està portant a terme des de l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic, com a **Estratègia catalana d'adaptació al canvi climàtic (ESCAAC)**.

ENERGIA EÒLICA

L'aprovació del Pla de l'Energia de Catalunya 2006-2015 per part del Govern de la Generalitat va fixar l'objectiu en l'àmbit de l'energia eòlica de 3.500 MW instal·lats a l'any 2015, fet que implícitament requeria d'una planificació en la implantació d'aquesta energia, minimitzant els impactes territorials i ambientals i garantint l'evacuació de l'energia elèctrica generada.

En aquest sentit, el Govern de la Generalitat va aprovar el Decret 147/2009, de 22 de setembre, pel qual es regulen els procediments administratius aplicables per a la implantació de parcs eòlics i instal·lacions fotovoltaïques a Catalunya. El Decret va entrar en vigor el 29 de setembre de 2009. Un dels objectius del Decret era establir els requisits per a la instal·lació de parcs eòlics i definir els criteris energètics, ambientals, urbanístics i paisatgístics que havien de regir en seva la instal·lació.

La necessitat de planificació per tal d'assolir els objectius fixats al Pla de l'Energia comporta que s'hagin de definir unes Zones de Desenvolupament Prioritari (ZDP) de parcs eòlics i que, una vegada definides, s'iniciï un procés de concurrència amb l'objectiu de seleccionar aquells projectes que s'ajustin millor als criteris que es fixin a les bases concursals.

Així, l'article 4 del Decret 147/2009, de 22 de setembre, defineix les ZDP com les àrees geogràfiques que el Mapa d'implantació ambiental de l'energia eòlica a Catalunya qualifica com a zones compatibles i com a zones d'implantació condicionada amb aquesta activitat i que, a més, reuneixen els següents requisits:

- Recurs eòlic suficient
- Capacitat i punt d'evacuació de l'energia elèctrica produïda
- Viabilitat urbanística, paisatgística i ambiental

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Per a la delimitació de les ZDP es va tenir en compte, a més a més, la protecció del patrimoni cultural dels espais afectats per aquella zona. La determinació de les Zones de Desenvolupament Prioritari per a la implantació de parcs eòlics a Catalunya es concretà en un pla segons el què disposa la llei 6/2009, de 28 d'abril, d'avaluació ambiental de plans i programes. Després d'un període d'informació pública que es va iniciar el 06/07/2012 i va acabar el 28/08/2012, el Pla de determinació de les Zones de Desenvolupament Prioritari (ZDP) de parcs eòlics va ser aprovat pel Govern en data 20/11/2012.

Finalment, les ZDP que constitueixen el Pla de Determinació de les Zones de Desenvolupament Prioritari són les següents:

- ZDP II – Conca de Barberà i Segarra
- ZDP III – Alt Penedès i Alt Camp
- ZDP V – Ribera d'Ebre i Baix Camp
- ZDP VI – Segrià i Ribera d'Ebre
- ZDP VII – Terra Alta
- ZDP VIII – Anoia i Segarra

Així doncs, **la comarca del Priorat queda fora d'aquestes Zones de Desenvolupament Prioritari.**

Tot i amb això, cal dir que el 9 d'octubre de 2012 es va aprovar el Pla de l'Energia i Canvi Climàtic 2012-2020 redactat pel Govern de la Generalitat, que en l'àmbit eòlic, estableix un objectiu de 5.153,6 MW instal·lats l'any 2020. Per tant, el Pla de Determinació de les Zones de Desenvolupament Prioritari, que suposa una potència total de 769 MW, no serà suficient per assolir els objectius establerts en l'horitzó del 2020 i obre la porta a definir, fora de l'àmbit del Pla de Determinació de les Zones de Desenvolupament Prioritari, les estratègies i actuacions que permetin la consecució d'aquests objectius.

Tenint en compte doncs tots aquests antecedents, fer constar l'estat actual dels parcs eòlics en funcionament i en tramitació a la comarca del Priorat, que són els que es mostren en la taula annexa.

Nom parc	Potència (MW)	Promotor	Estat tramitació	Data dades	Tràmit ambiental	Municipis
Agrosolar Cabacés	0.8	AGROSOLAR CABACÉS, SCCL	Tràmit	31/03/2012	Acord aplicació AIA	Cabacés
Carabers	50	TARRACO EOLICA, SA	Tràmit	31/03/2012	Document abast	Garcia, el Molar, la Figuera
Foradades	42	TARRACO EOLICA, SA	Tràmit	31/03/2012	Document abast	Cabacés, la Bisbal de Falset
La Coma	32	TARRACO EOLICA, SA	Altres	31/03/2012	DIA Desfavorable	Cabacés
Los Segalosos	27	CATALANA D'ENERGIES RENOVABLES, S.L.	Tràmit	31/03/2012	Altres	Cornudella de Montsant, Prades, Vilanova de Prades
Mas de la Potra	2.64	ESBRUG, SL	Servei	31/03/2012	DIA Favorable	Duesaigües, Pradell de la Teixeta
Trucafort	29.85	SOCIETAT EOLICA L'ENDERROCADA	Servei	31/03/2012	DIA Favorable	Colldejou, Pradell de la Teixeta, l'Argentera, la Torre de Fontaubella

Taula 109: Llistat de parcs eòlics en servei i en tràmit al Priorat
Font: www.geolocal.cat

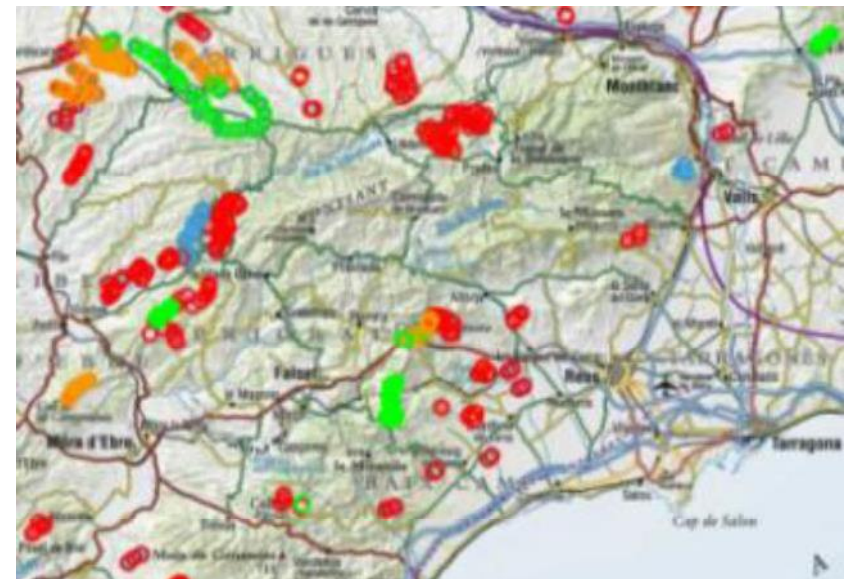

Figura 44: Mapa de localització de parcs eòlics en funcionament i en tràmit
Font: www.geolocal.cat

Una de les accions que des del **Pla de l'Energia i Canvi Climàtic de Catalunya 2012-2020** es vol abordar és la de l'elaboració d'un nou mapa d'implantació de l'energia eòlica terrestre, que permeti un alt grau d'utilització dels recursos, atenent al desenvolupament tecnològic actual i previsible de futur i compatibilitzant-lo amb la protecció del territori.

BIOMASSA

Es parla de manera específica de la biomassa, i del seu potencial de disponibilitat i aprofitament a la comarca, en un apartat específic d'aquesta diagnosi (veure punt 6.3 APROFITAMENTS FORESTALS per a més informació).

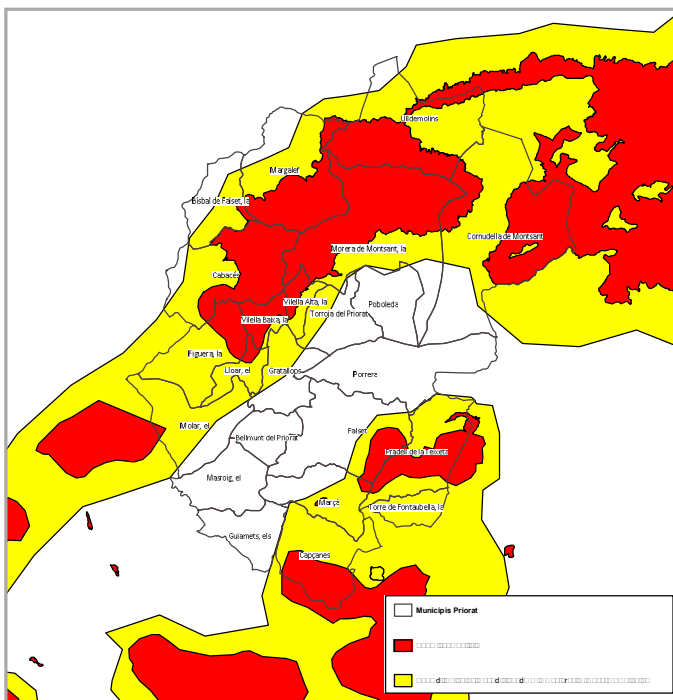

Figura 45: Mapa de la implantació ambiental de l'energia eòlica a Catalunya (juny 2002)
Font: Elaboració pròpia amb bases de l'ICC

Cal dir que el Decret 147/2009, de 22 de setembre, pel qual es regulen els procediments administratius aplicables per a la implantació de parcs eòlics i instal·lacions fotovoltaïques a Catalunya, derogava el Decret 174/2002, d'11 de juny, regulador de la implantació de l'energia eòlica a Catalunya, excepte els articles 5 i 6, relatius al mapa d'implantació ambiental de l'energia eòlica a Catalunya, el qual segueix vigent.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

12.2.3 Telecomunicacions

Les infraestructures i capacitats d'un territori en matèria de telecomunicacions esdevenen un dels principals indicadors del seu progrés social i econòmic. Les telecomunicacions constitueixen una de les principals eines de les que disposem com a ciutadans (o com a agents econòmics, socials, culturals, etc) per relacionar nos, i per accedir a la informació i al coneixement.

Aquestes xarxes s'han construït sempre en base la configuració dels territoris sobre les quals incideixen. Així, a més de les problemàtiques derivades de les dificultats que plantegen les companyies a donar servei a les àrees rurals, donada la seva poca rendibilitat derivada del limitat nombre d'usuaris i àmplia i difícil superfície, se li han d'afegir, de manera paral·lela, els potencials impactes ambientals d'aquest tipus d'infraestructures i les limitacions de caràcter normatiu i dificultats d'entesa entre les administracions i agents implicats.

El que queda del tot clar, tenint en compte aquest marc general, és que la fisonomia i perfil poblacional de la comarca del Priorat han provocat que aquestes xarxes no s'han desenvolupat de manera adequada i el servei que en reben els ciutadans i empreses del territori, en molts casos, és poc adequat a les demandes actuals.

Val a dir que tant a nivell comarcal com a nivell local dels propis ajuntaments s'han portat a terme actuacions per intentar pal·liar aquestes mancances, i per intentar donar un servei de qualitat que les grans companyies no garantien ni actualment garanteixen.

També des de la Generalitat s'han impulsat mesures correctores d'aquestes deficiències presents bàsicament en els àmbits rurals. Així, el govern de Catalunya va posar en marxa, l'any 2010, el pla Catalunya Connecta, un pla de desplegament d'infraestructures i serveis de comunicacions electròniques. Aquest pla havia de permetre universalitzar l'accés als nous serveis de telecomunicacions a la ciutadania, les administracions i el teixit empresarial català, dotant de cobertura dels serveis de televisió digital terrestre, telefonia mòbil i banda ampla, com a mínim, als nuclis de població de més de 50 habitants.

L'any 2010 es va presentar el pla per a la comarca del Priorat, que incloïa 60 actuacions per dotar de telefonia mòbil, internet de banda ampla i TDT tots el nuclis de població de més de 50 habitants, i de més petits, atenent a les especificitats del territori.

El Priorat Connecta, que és el nom que va rebre el pla d'extensió dels serveis de comunicacions electròniques de la comarca, va suposar una inversió d'1.130.000 euros. Entre les diferents actuacions hi havia la construcció de noves torres de telecomunicacions, per fer arribar els serveis de TDT i telefonia mòbil, principalment, tot i que també de banda ampla a aquells nuclis de població que encara no en tenien.

Aquest Pla va suposar petits avenços en determinades zones de la comarca, però tot i això calen moltes més inversions i actuacions en aquest sentit per afavorir la cohesió territorial del Priorat i per poder augmentar la competitivitat de l'economia de la comarca.

Com s'ha dit, a dia d'avui encara hi ha zones de la comarca en les quals, per la seva orografia o baixa població, no ha estat possible arribar amb la xarxa Wimax convencional. Molts d'aquests municipis / zones han apostat per implementar una solució de banda ampla per satèl·lit.

La taula annexa detalla les cobertures de banda ampla (ADSL, Wimax) i cobertura de telefonia mòbil (112), en els municipis de la zona (zones habitades).

Cobertures de banda ampla i telefonia mòbil (112)					
Municipis i altres entitats territorials menors	BANDA AMPLA ¹⁹				Cobertura 112 (outdoor)
	Cobertura Banda Ampla	Cobertura ADSL	Cobertura WIMAX Generalitat	Cobertura WIMAX Operadors Privats	

¹⁹ NOTA SOBRE LA COBERTURA ADSL

La disponibilitat del servei ADSL de Telefónica es considera "Sí" quan el percentatge de cobertura al nucli és superior al 90%, mentre que es considera "PARCIAL" si aquest percentatge de cobertura és inferior al 90%. "NO" indica que no hi ha cobertura ADSL.

NOTA SOBRE LA COBERTURA WIMAX

La cobertura del servei WiMAX d'Iberbanda es considera "Cobert" quan més del 75% del nucli de població ja té cobertura del servei; "Cobert parcial" quan el percentatge de cobertura al nucli es troba entre el 50% i el 75%, i "No cobert" quan la cobertura és inferior al 50% del nucli de població o no està previst donar-hi cobertura en les fases esmentades del projecte BAR.

Tant la informació que es publica sobre la cobertura ADSL com la informació sobre la cobertura WIMAX, cal considerar-la com a orientativa. Per confirmar la viabilitat de qualsevol dels dos serveis d'accés a la banda ampla, sempre caldrà que un tècnic de l'empresa que els presta comprovi que des de la ubicació on es troba l'usuari es rep correctament el senyal ADSL o WiMAX.

Cobertures de banda ampla i telefonia mòbil (112)					
Municipis i altres entitats territorials menors	BANDA AMPLA ¹⁹				Cobertura 112 (outdoor)
	Cobertura Banda Ampla	Cobertura ADSL	Cobertura WIMAX Generalitat	Cobertura WIMAX Operadors Privats	
Bellmunt del Priorat	NO	NO	NO COBERT	NO	SÍ
Bisbal de Falset, la	SÍ	SÍ	NO COBERT	NO	SÍ
Cabacés	SÍ	NO	COBERT	NO	SÍ
Capçanes	SÍ	NO	COBERT	NO	SÍ
Cornudella de Montsant	SÍ	SÍ	NO COBERT	NO	SÍ
Albarca	SÍ	NO	COBERT	NO	SÍ
Siurana	SÍ	SÍ	PARCIAL	NO	NO
Falset	SÍ	SÍ	COBERT	NO	SÍ
Figuera, la	SÍ	NO	COBERT	NO	SÍ
Gratallops	SÍ	PARCIAL	COBERT	NO	SÍ
Guiamets, els	SÍ	SÍ	COBERT	NO	SÍ
Lloar, el	NO	NO	NO COBERT	NO	SÍ
Margalef	SÍ	NO	COBERT	NO	SÍ
Marçà	SÍ	SÍ	COBERT	NO	SÍ
Masroig, el	SÍ	SÍ	PARCIAL	NO	SÍ
Molar, el	SÍ	NO	COBERT	NO	SÍ
Morera de Montsant, la	SÍ	NO	COBERT	NO	SÍ
Escaladei	PARCIAL	PARCIAL	NO COBERT	NO	SÍ
Poboleda	SÍ	SÍ	PARCIAL	NO	SÍ
Porrera	SÍ	SÍ	NO COBERT	NO	SÍ
Pradell de la Teixeta	NO	NO	NO COBERT	NO	SÍ
Torre, la	SÍ	SÍ	COBERT	NO	SÍ
Torre de Fontaubella, la	SÍ	SÍ	NO COBERT	NO	SÍ
Torroja del Priorat	SÍ	SÍ	NO COBERT	NO	SÍ
Ulldemolins	SÍ	SÍ	NO COBERT	NO	SÍ
Vilella Alta, la	SÍ	SÍ	COBERT	NO	SÍ

Cobertures de banda ampla i telefonia mòbil (112)					
Municipis i altres entitats territorials menors	BANDA AMPLA ¹⁹				Cobertura 112 (outdoor)
	Cobertura Banda Ampla	Cobertura ADSL	Cobertura WIMAX Generalitat	Cobertura WIMAX Operadors Privats	
Vilella Baixa, la	SÍ	SÍ	COBERT	NO	SÍ

Taula 110: Cobertures de banda ampla i telefonia mòbil (112)

Font: Elaboració pròpia amb dades del Departament d'Empresa i Ocupació. Societat de la Informació (actualització 2013)

El mapa, per completar aquesta informació, ens mostra la cobertura de banda ampla rural, a nivell de cobertura a tot el territori (no només zones habitades). En aquest cas podem veure com les zones d'orografia més complicada no disposen d'aquest tipus de servei.

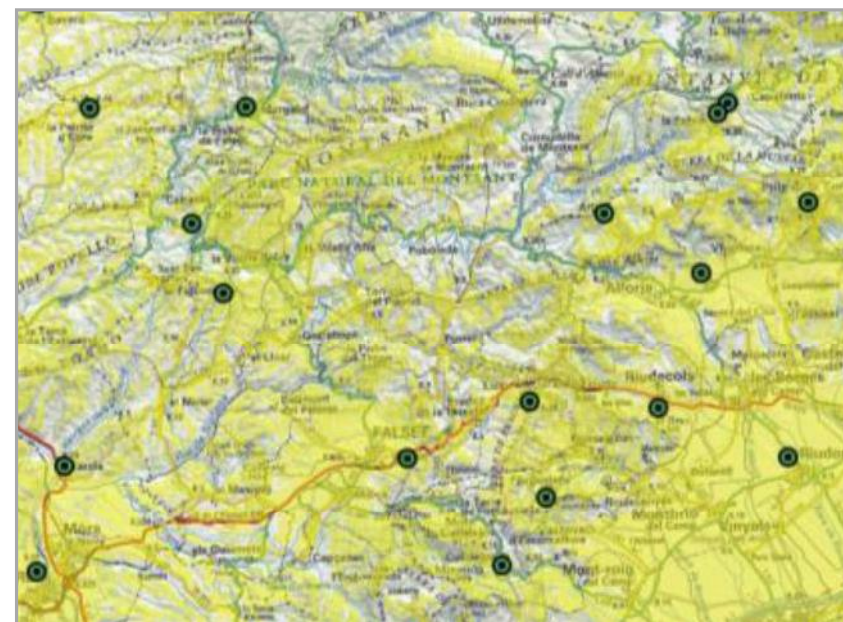

Figura 46: Cobertura banda ampla rural (cobertura dels centres emissors de BAR)

Font: Departament d'Empresa i Ocupació. Societat de la Informació

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

També en aquest sentit, mostrar el nivell de cobertura de telefonia mòbil a tot el territori de la zona. Cal dir que es tracta de la cobertura que qualsevol dels operadors de telefonia ofereix per trucar al telèfon d'emergència 112. Per tant, potser que un usuari no tingui cobertura per trucar en els punts marcats en groc a un telèfon que no sigui aquest.

Figura 47: Cobertura de Telèfon mòbil – 112

Font: Departament d'Empresa i Ocupació. Societat de la Informació

Smart grids

En darrer terme, apuntar que actualment les zones rurals també tenen el repte de configurar-se progressivament en seu i precursors de les xarxes elèctriques i de telecomunicacions intel·ligents o "smart grids", que representen l'evolució del sistema elèctric cap a una fusió tecnològica i de serveis amb les telecomunicacions (TIC).

Aquesta fusió permet la interconnexió de múltiples agents consumidors i generadors distribuïts en el territori i la gestió dels fluxos d'energia en temps real, per assolir la màxima eficiència energètica possible i al menor cost, augmentant la fiabilitat i la seguretat en la producció, en el subministrament i en el consum.

I per a que aquest repte sigui viable i possible d'afrontar, novament cal tornar a posar l'accent en la necessitat de millorar la xarxa de telecomunicacions de la comarca.

12.2.4 Infraestructures ambientals i dades de gestió de residus

La comarca del Priorat gestiona els seus residus a través del Consorci per a la Gestió de Residus Municipals de les Comarques de la Ribera d'Ebre, el Priorat i la Terra Alta. El Consorci, està format per 7 socis, l'Agència de Residus de Catalunya (del Departament de Medi Ambient i Habitatge), el Consell Comarcal de la Ribera d'Ebre, el Consell Comarcal de la Terra Alta, el Consell Comarcal del Priorat, l'Ajuntament de la Fatarella, l'Ajuntament de Batea i l'Ajuntament de Gandesa.

En l'actualitat el Consorci presta als municipis del seu àmbit d'actuació el servei de recollida i transport de cada municipi fins al seu destí final (ja sigui a l'abocador, planta de compostatge o recuperador). Aquests serveis es poden diferenciar en dos apartats:

- Serveis interiors: el Consorci s'encarrega de al recollida de residus dins de les poblacions, amb contenidors o iglús, i s'encarrega de la seva gestió.
- Serveis exteriors: el Consorci recull els residus que hi ha en caixes metàl·liques a l'exterior dels municipis (l'ajuntament és qui s'encarrega de recollir-los i deixar els residus a les caixes metàl·liques), i se n'encarrega de la gestió.

L'any 2002 van entrar en servei dos deixalleries a Flix i Móra d'Ebre, les quals són un recurs bàsic de la recuperació de residus especials i voluminosos, obeint els objectius de la llei 6/1993 reguladora de residus. Actualment el Consorci, a la comarca del Priorat, compta amb dues deixalleries més, les dues de titularitat municipal, la de Falset i la de Cornudella de Montsant.

El Consorci, conscient que el desenvolupament de les seves activitats tenen un impacte ambiental i volent ser un referent sostenible a les comarques, ha implantat i manté un sistema de gestió ambiental segons el Reglament EMAS, i des de la direcció s'han adoptat els següents compromisos:

- Divulgar la política del Consorci entre tot el personal i fer-la extensiva als proveïdors, contractistes, ajuntaments i ciutadania en general.
- Assegurar el compliment dels requisits legals tan a nivell europeu, autonòmic com local aplicable a les activitats del Consorci.
- Mesurar i identificar els aspectes ambientals derivats de les activitats que desenvolupa, amb l'objectiu d'implantar mesures per reduir-los.

- Implantar un procés de millora contínua mitjançant la revisió i actualització dels objectius i fites ambientals.
- Proporcionar les eines necessàries per formar sensibilitzar i motivar a la gent vers el medi ambient.

A nivell de generació de residus, el Priorat genera una quantitat relativament inferior de residus que la mitjana de Catalunya i, en canvi, la recollida selectiva que es fa d'aquests residus és molt notablement superior a la de la mitjana del país, fins a 10 punts percentuals més.

Val a dir, en aquest sentit, que d'acord amb les dades de recollida selectiva neta total -un cop descomptats els impropis, que són aquells residus que no corresponen al contenidor on es dipositen- a escala territorial, les comarques amb un major índex de recollida selectiva neta són, de major a menor, la Terra Alta, Osona, la Segarra, el Priorat, la Ribera d'Ebre i l'Alt Urgell, amb percentatges superiors a la mitjana catalana.

En aquest recompte s'hi inclou un càlcul de les fraccions ordinàries (orgànica, paper i cartró, vidre i envasos lleugers), en kg/hab./any. D'acord amb això, les comarques capdavanteres continuen sent el Priorat juntament amb Osona, la Terra Alta, la Segarra, la Ribera d'Ebre i l'Alt Urgell.

Residus municipals. 2013	Priorat	Catalunya
Generació per càpita (kg/hab./dia)	1,1	1,3
Recollida selectiva (%)	47,3	37,9

Taula 111: Residus municipals. 2013
Font: Agència de Residus de Catalunya

Si entrem a analitzar la generació de residus de la comarca però a nivell municipal, podem observar com els municipis que menys residus generen (en kg/hab./any i segons dades de 2013) són Poboleda (236,77), el Masroig (281,14) i la Vilella Baixa (285,6).

Per contra, els municipis que més residus generen són Margalef (547,16), Cornudella de Montsant (544,05) i la Figuera (536,82), força superiors a la mitjana catalana, que és de 460,01 kg/hab./any. Cal dir que els dos primers municipis citats són dos dels municipis amb major freqüentació turística, fet que provoca evidentment una major generació de residus.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

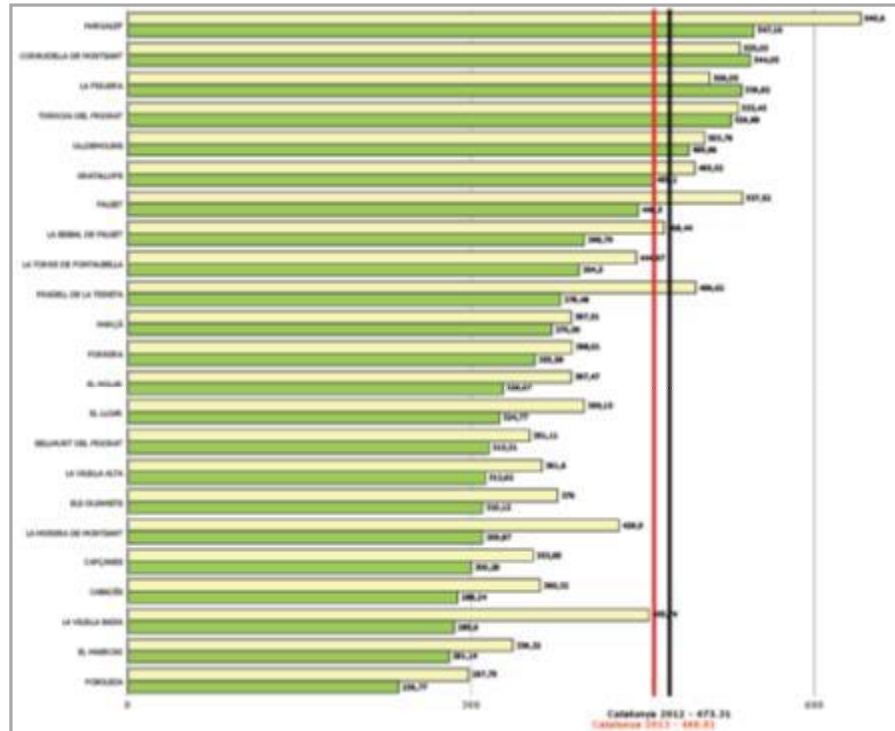

Figura 48: Generació de residus municipals de la comarca del Priorat (kg/hab./any). 2013
Font: Agència de Residus de Catalunya. Estadístiques de Residus Municipals

Tot seguit es mostra un detall d'aquests residus segons municipi i fracció, d'un mes concret de l'any 2014 (desembre), per tal de que esdevingui una mostra de la distribució d'aquestes tipologies a nivell local ²⁰.

²⁰ Les dades referents a Vidre, paper-cartro i envasos són proporcionals al nombre d'habitants ja que no es disposa de sistema de pesatge.

Generació de residus i recollida selectiva segons fracció i municipi						
Municipi	Rebuig		Orgànica	Vidre	P/C	Envasos
	Total	Kg/h/d				
Bellmunt del Priorat	3.854	0,369	5.181	495	821	662
Cabacés	12.966	1,23	2.699	499	828	668
Cornudella del Montsant	36.993	1,163	7.174	1.506	2.499	2.017
El Lloar	2.796	0,758	0	175	290	234
El Masroig	9.029	0,518	4.372	825	1.369	1.105
El Molar	9.200	0,973	0	448	743	600
Els Guiamets	7.036	0,705	2.360	473	784	633
Falset	61.886	0,676	20.908	4.333	7.190	5.803
Gratallops	7.722	0,944	2.012	387	643	519
La Bisbal de Falset	5.217	0,748	0	330	548	442
La Figuera	3.144	0,763	263	195	324	261
La Morera de Montsant	2.624	0,516	2.454	241	399	322
La Torre de Fontaubella	3.496	0,806	561	205	341	275
La Vilella Alta	2.718	0,626	0	205	341	275
La Vilella Baixa	1.258	0,193	3.536	308	512	413
Margalef de Montsant	2.164	0,607	461	169	280	226
Poboleda	1.684	0,142	3.362	562	933	753
Porrera	11.629	0,802	5.096	687	1.140	920
Pradell de la Teixeta	3.457	0,547	1.570	299	497	401
Torroja de Priorat	8.299	1,566	0	251	417	336
Ulldemolins	8.608	0,618	4.208	659	1.094	883
Marçà	14.121	0,714	2.819	936	1.554	1.254
Capçanes	3.643	0,28	2.261	616	1.023	826
TOTAL	223.544		71.297	14.804	24.570	19.828

Taula 112: Generació de residus i recollida selectiva segons fracció i municipi. Desembre de 2014
Font: Consorci per a la Gestió dels Residus de les Comarques del Priorat, la Ribera d'Ebre i la Terra Alta

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

També en aquest sentit, la figura mostra l'evolució de la recollida selectiva a la comarca i de la fracció resta a la comarca, des de l'any 2000. El punt àlgid a nivell de recollida va ser a l'any 2009, mentre que la fracció resta ha seguit una tendència a la baixa, sobretot en els darrers anys.

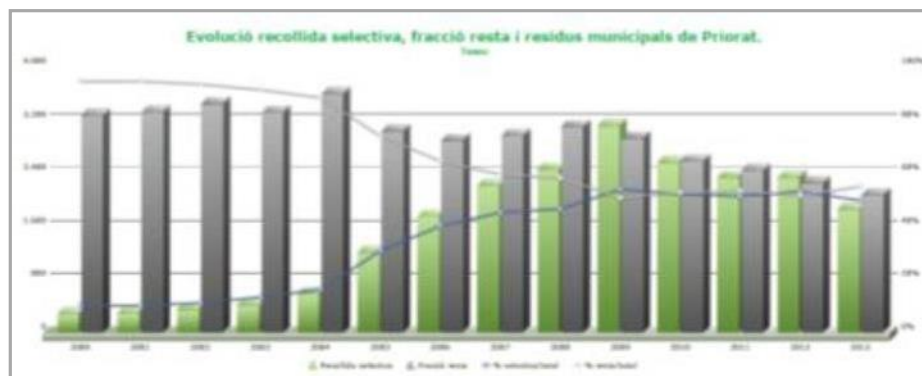

Figura 49: Evolució recollida selectiva, fracció resta i residus municipals de Priorat. Tones
Font: Agència de Residus de Catalunya

Pel que fa al nivell d'implantació de la recollida selectiva de la FORM (fracció orgànica), cal dir que la major part dels municipis de la comarca han portat a terme una implantació activa d'aquesta recollida, a excepció de la Bisbal de Falset, el Lloar, el Molar, Torroja del Priorat i la Vilella Alta.

Nivell d'implantació i model de recollida selectiva de la FORM				
Municipi	Data d'inici Servei RS FORM	Implantació Activa	Abast Implantació	Model RS FORM Domiciliària
Bellmunt del Priorat	01/12/2008	Sí	TOTAL	Porta a porta
Bisbal de Falset, la		No		
Cabacés	20/07/2009	Sí	TOTAL	Porta a porta
Capçanes	09/03/2010	Sí	TOTAL	Porta a porta
Cornudella de Montsant	12/04/2006	Sí	TOTAL	Porta a porta

Nivell d'implantació i model de recollida selectiva de la FORM				
Municipi	Data d'inici Servei RS FORM	Implantació Activa	Abast Implantació	Model RS FORM Domiciliària
Falset	15/11/2004	Sí	TOTAL	Porta a porta
Figuera, la	08/04/2013	Sí	TOTAL	Porta a porta
Gratallops	01/07/2008	Sí	TOTAL	Porta a porta
Guiamets, els	23/11/2009	Sí	TOTAL	Porta a porta
Lloar, el		No		
Marçà	08/03/2010	Sí	TOTAL	Vorera
Margalef	01/05/2014	Sí	TOTAL	Porta a porta
Masroig, el	29/11/2004	Sí	TOTAL	Porta a porta
Molar, el		No		
Morera de Montsant, la	01/08/2008	Sí	TOTAL	Porta a porta
Poboleda	19/04/2010	Sí	TOTAL	Porta a porta
Porrera	01/12/2007	Sí	TOTAL	Porta a porta
Pradell de la Teixeta	04/06/2012	Sí	TOTAL	Porta a porta
Torre de Fontaubella, la	02/01/2006	Sí	TOTAL	Porta a porta
Torroja del Priorat		No		
Ulldemolins	15/03/2006	Sí	TOTAL	Porta a porta
Vilella Alta, la		No		
Vilella Baixa, la	08/04/2013	Sí	TOTAL	Porta a porta

Taula 113: Nivell d'implantació i model de Recollida Selectiva de la FORM (fracció orgànica)
Font: Agència de Residus de Catalunya

Tenint en compte el model de recollida adoptat pels municipis que sí que l'han implantat, destacar que tots, a excepció de Marçà, han apostat per la recollida porta a porta (que consisteix en lliurar els residus al servei municipal de recollida davant de la porta de casa, en uns dies i hores determinats per a cada fracció).

Pel que fa al tractament dels residus industrials a la comarca del Priorat, veiem com aquest tractament ha augmentat exponencialment en els darrers anys, ja que no s'arribava al 10% a principis de la dècada i actualment es recull i es tracta gairebé la meitat dels residus generats arribant, així, a un dels nivells més alts del país.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

NOVES EINES DE PLANIFICACIÓ EN MATÈRIA DE RESIDUS

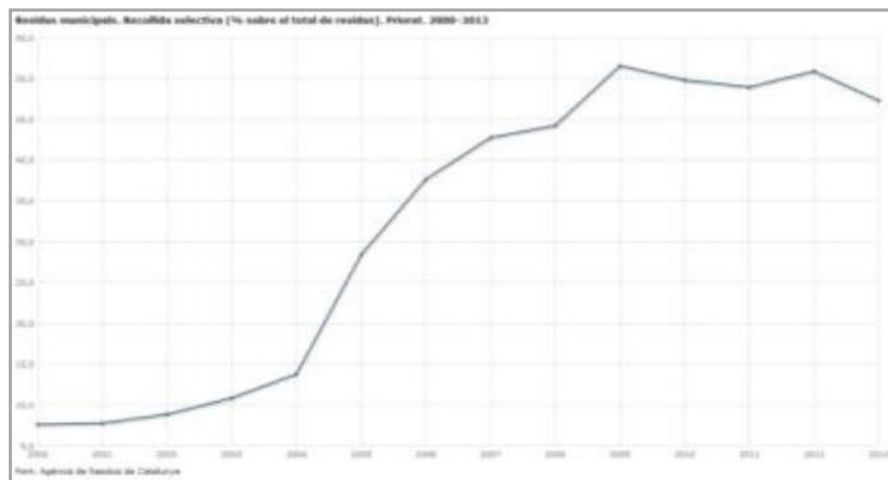

Figura 50: Residus municipals. Recollida selectiva (% sobre el total de residus). 2000-2013
Font: Idescat, a partir de dades de l'Agència de Residus de Catalunya

Aquests residus industrials són relativament baixos a nivell comarcal, tenint en compte la minsa activitat industrial del territori, i més si tenim en compte que la majoria de les indústries estan relacionades amb el sector agrari i agroalimentari. Així, els volums d'aquest tipus de residus és força menor als de la mitjana catalana.

Residus industrials. 2012	
Establiments amb declaració anual de residus	139
Generació de residus (tones)	8.598,71
Tractament de residus (% de valorització)	84,5

Taula 114: Residus industrials. 2012
Font: Agència de Residus de Catalunya

Per tancar aquest apartat, comentar que la Generalitat de Catalunya, a través del Departament de Territori i Sostenibilitat (mitjançant l'Agència de Residus de Catalunya), ha impulsat la redacció del **Programa general de prevenció i gestió de residus i recursos a Catalunya 2013-2020 (PRECAT20)**, que és l'instrument del que es dota per a fer front als reptes estratègics i objectius en matèria de prevenció i gestió de residus durant aquests anys.

El PRECAT20 integra els anteriors programes de gestió de residus de Catalunya formulats en base a l'origen de generació (municipals, industrials i de la construcció), en un nou programa de caràcter general basat en els fluxos materials de residus. Aquesta orientació enforteix la condició del residu com a recurs, així com les sinèrgies existents en la gestió dels diferents fluxos materials independentment del seu origen i permet la superació dels límits de les estratègies clàssiques de gestió.

A més, s'ha desenvolupat el **Pla Territorial Sectorial d'Infraestructures de Gestió de Residus Municipals de Catalunya 2013-2020 (PINFRECAT20)**, que ha de permetre el desenvolupament i implantació efectiva del citat PRECAT20, i avançar en la integració d'aquest vector ambiental en el conjunt de polítiques de la Generalitat.

Així, el PINFRECAT20 constitueix el marc de referència per a la implantació ordenada i equilibrada en el territori de les infraestructures necessàries per al tractament de residus a Catalunya, d'acord amb la reformulació del model de gestió, al qual s'han de subordinar els instruments previstos a la legislació urbanística.

Aquest Pla Territorial determina per a tots els àmbits que hi són descrits, de forma separada, les infraestructures existents i les que es troben en tràmit per a la seva execució per a dur a terme les diferents operacions de tractament. D'altra banda, s'estableix també mitjançant les diferents pronòstics de generació de residus, els dèficits d'infraestructures de forma territorialitzada, així com els mecanismes que han de permetre afrontar les solucions per cobrir els esmentats dèficits.

D'acord amb aquests principis generals es preveu un únic nivell de divisió territorial, que agrega diverses comarques, que haurà de ser amb caràcter general autosuficient en el tractament de la fracció Resta, la FORM i la gestió del rebuig dels tractaments dels residus municipals.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

En aquest sentit, el Priorat es troba inclòs en la Zona 3, d'aquesta zonificació, que rep el nom de "Comarques de Tarragona i Terres de l'Ebre". Hi formen part les següents comarques:

- Alt Camp
- Baix Camp
- Baix Ebre
- Baix Penedès
- Conca de Barberà
- Montsià
- **Priorat**
- Ribera d'Ebre
- Tarragonès
- Terra Alta

Aquest Pla analitza el balanç en la gestió dels residus i la capacitat de càrrega de les instal·lacions existents, per cada zona, i en el cas de la zona 3 emplaça a determinar a partir de 2016 (en funció de potencials increments de recollida), modificar escenaris de gestió d'instal·lacions existents.

Figura 51: Zonificació del territori català a efectes de gestió de residus

Font: Pla Territorial Sectorial d'Infraestructures de Gestió de Residus Municipals de Catalunya
2013-2020

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

13. EQUIPAMENTS COL·LECTIUS I ALTRES SERVEIS

13.1 SANITAT

La comarca del Priorat s'integra en l'anomenada Regió Sanitària del Camp de Tarragona, conformant una única Àrea Bàsica de Salut. En l'àmbit hi ha un total de 2 centres atenció primària (un centre d'atenció continuada, a Falset, i un centre d'atenció primària a Cornudella de Montsant), però no hi ha cap centre hospitalari ni cap centre de salut mental.

Els centres hospitalaris de referència de tota la regió sanitària són el Joan XIII, a Tarragona, i l'Hospital Universitari Sant Joan de Reus. Tot i amb això són habituals els desplaçaments a l'Hospital Comarcal de Móra d'Ebre, degut a la seva proximitat a molts municipis de la comarca.

També conformen part d'aquesta xarxa, els consultoris locals, que presenten dotació i superfície desigual segons el municipi, i que són presents a la pràctica totalitat de la zona. Molts d'aquests consultoris tan sols presten atenció en hores molt puntuals o certs dies de la setmana.

El llistat de centres a la comarca és el següent:

Equipament	Adreça	Telèfon
CAP Falset	Vilanova de les Torres, 1	977 83 12 88
CAP Cornudella	Comte de Rius, 2 bis	977 82 10 62
Consultori Bellmunt del Priorat	Pg. del Priorat, 6	977 83 02 01
Consultori Cabacés	Beat Joan d'Organyà, 2	977 83 91 37
Consultori Capçanes	Carrasclat, 24	977 17 81 82
Consultori El Lloar	Pl. de l'Església, 1	977 82 50 54
Consultori El Masroig	Av. Lluís Companys, 2	977 82 51 25
Consultori El Molar	Major, 21	977 82 51 79
Consultori Els Guiamets	Església, 2	977 41 30 58
Consultori Escaladei	Camí de la Cartoixa, s/n Escaladei	977 05 40 40
Consultori Gratallops	Dalt, 11	977 83 91 69
Consultori La Bisbal de Falset	Major, 7	977 81 90 30
Consultori La Figuera	C/ de la Plaça, 12	977 82 51 77

Equipament	Adreça	Telèfon
Consultori La Morera de Montsant	C/ Major, 4	977 05 40 40
Consultori La Torre de Fontaubella	Major, 1	977 83 17 22
Consultori La Vilella Alta	Pl. de les Eres, 1	977 83 94 24
Consultori La Vilella Baixa	Pl. de l'Església, 2	977 83 91 01
Consultori Marçà	Pl. Arenes, 1	977 17 81 86
Consultori Margalef	Pl. Sant Miquel, 15	977 81 91 67
Consultori Poboleda	Raval, 4	977 82 70 37
Consultori Porrera	Pl. de la Constitució, 9	977 82 80 38
Consultori Pradell de la Teixeta	Dalt, 19	977 82 80 10
Consultori Torroja del Priorat	Major, 50	977 83 93 49
Consultori Ulldemolins	Santa Magdalena, 20	977 56 15 53

Taula 115: Equipaments mèdics a la comarca

Font: canalsalut.gencat.cat

13.2 ESTABLIMENTS I SERVEIS D'ATENCIÓ A LA GENT GRAN

A dia d'avui a la comarca del Priorat només hi trobem dos centres que ofereixin aquests serveis:

- La Residència Les Vinyes de Falset, centre de 7300 m² i 480 m² de jardí, gestionat actualment pel grup Bastón de Oro. A més de les plantes residencials habituals, disposa d'una planta dedicada exclusivament a Demència Senil i Alzheimer, així com una altra planta sociosanitària dedicada a cures específiques per a les persones més delicades. Aquest centre disposa de cert nombre de places públiques.
- Guiamets, també de titularitat i gestió privada.

Segons el Departament de Benestar Social i Família, aquests centres de servei residencial, també ofereixen el servei d'acolliment diürn, en forma de centres de dia. Aquests centres ofereixen servei a persones de seixanta-cinc anys i més en situació de dependència que necessiten organització, supervisió i assistència en les activitats de la vida diària. Constitueix

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

una alternativa a l'internament residencial de la persona gran i pot ser un servei de caràcter temporal o permanent.

El centre de dia és un servei d'acolliment diürn que complementa l'atenció pròpia de l'entorn familiar, amb els objectius d'afavorir la recuperació i el manteniment de l'autonomia personal i social, mantenir la persona en el seu entorn personal i familiar en les millors condicions i proporcionar suport a les famílies en l'atenció a les persones grans dependents.

L'assignació d'un centre de dia es duu a terme a través del Programa individual d'atenció (PIA), que realitzen els serveis socials públics i que determina les modalitats d'intervenció més adients a les necessitats de les persones en situació de dependència pel que fa als serveis i les prestacions econòmiques previstes a la resolució pel seu grau i nivell.

Establiments i serveis d'atenció a la gent gran				
Nom	Adreça	Població	Tipus de centre	Titularitat
Guiamets	Avda. de la Carretera, 55	Els Guiamets	Residencial i centre de dia	Privada (col·laboradora del Departament)
Les Vinyes	Av. Josep M. Gich, 3	Falset	Residencial i centre de dia	Privada (col·laboradora del Departament)

Taula 116: Establiments i serveis d'atenció a la gent gran

Font: Departament de Benestar Social i Família. Dades actualitzades a 17 de febrer de 2015 per la Unitat de Sistemes d'Informació de la Secretaria d'Inclusió Social i de Promoció de l'Autonomia Personal

També destacar en aquest apartat alguna de les iniciatives privades sorgides en aquest àmbit, com ho és la que representa Ginesta Assís, en la qual un grup de tres emprenedores es van agrupar per oferir serveis assistencials a domicili per la gent gran, amb un servei flexible i personalitzat.

Ginesta Assís està ubicada a Ulldemolins. Cal dir que el projecte va rebre el reconeixement explícit de RuralActiva - Emprenedoria Rural a Catalunya, de la Fundació del Món Rural.

13.3 ELS SERVEIS SOCIALS

Els Serveis Socials són el conjunt de recursos, equipaments, projectes, programes i prestacions de titularitat pública o privada destinats a assegurar el dret a la persona a viure dignament durant totes les etapes de la seva vida mitjançant la cobertura de les necessitats personals bàsiques (les pròpies de la subsistència i la qualitat de vida de cada persona) i, també, de les necessitats socials, aquelles que repercuteixen en una millor qualitat de vida personal, familiar i de grup, en les relacions interpersonals i socials i en el benestar de la societat.

En aquest apartat cal destacar l'important paper que desenvolupa l'Àrea de Serveis Socials del Consell Comarcal del Priorat. Els serveis que ofereix aquesta àrea s'adrecen a tota la població, però especialment en són destinataris els discapacitats, malalts mentals, aquells que pateixen necessitats socials bàsiques, drogodependents, violència de qualsevol tipus, discriminació, problemes de convivència, etc.

El Consell Comarcal gestiona directament aquests Serveis Socials bàsics, que són el primer nivell del sistema públic de serveis socials i la garantia de més proximitat als usuaris i als àmbits familiar i social. Aquests serveis socials bàsics s'estructuren en Àrees Bàsiques de Serveis Socials (ABSS). En el cas de la comarca del Priorat, l'ABSS agrupa tots els municipis de la comarca i la gestió correspon, com s'ha dit, al Consell Comarcal del Priorat. Les ABSS estan organitzades en Equips Bàsics d'Atenció Social (EBAS), en el cas del Priorat per la ràtio de professionals correspon un EBAS format per un coordinador, tres treballadors socials i dos educadors socials.

Les funcions de l'ABSS són:

- Detectar les situacions de necessitat personal, familiar i comunitària de la comarca del Priorat.
- Oferir informació, orientació i assessorament a les persones amb relació als drets i els recursos socials i a les actuacions socials a què poden tenir accés.
- Valorar i fer els diagnòstics social, socioeducatiu i sociolaboral de les situacions de necessitat social a petició de l'usuari o usuària, del seu entorn familiar, de convivència o social o d'altres serveis de la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública.
- Proposar i establir el programa individual d'atenció a la dependència i de promoció de l'autonomia personal.

jaumbages | Planificació estratègica i desenvolupament local

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

- Acomplir les actuacions preventives, el tractament social o socioeducatiu i les intervencions necessàries en situacions de necessitat social i fer-ne l'avaluació.
- Intervenir en els nuclis familiars o de convivència en situació de risc social, especialment si hi ha menors.
- Impulsar projectes comunitaris i programes transversals, especialment els que cerquen la integració i la participació socials de les persones, les famílies, les unitats de convivència i els grups en situació de risc.
- Prestar serveis d'ajuda a domicili, teleassistència i suport a la unitat familiar o de convivència, sens perjudici de les funcions dels serveis sanitaris a domicili.
- Prestar serveis d'intervenció socioeducativa no residencial per a infants i adolescents.
- Orientar l'accés als serveis socials especialitzats, especialment els d'atenció diürna, tecnològica i residencial.
- Promoure mesures d'inserció social, laboral i educativa.
- Gestionar prestacions d'urgència social.
- Aplicar protocols de prevenció i d'atenció davant de maltractaments a persones dels col·lectius més vulnerables.
- Gestionar la tramitació de les prestacions econòmiques d'àmbit municipal i comarcal i les altres que li siguin atribuïdes.
- Coordinar-se amb els serveis socials especialitzats, amb els equips professionals dels altres sistemes de benestar social, amb les entitats del món associatiu i amb les que actuen en l'àmbit dels serveis socials.
- Informar a petició de jutges i fiscals sobre la situació personal i familiar de persones afectades per causes judicials.

Les principals prestacions que ofereixen els Serveis Socials del Priorat són:

Servei d'Ajut a Domicili (SAD) i Teleassistència

El Servei d'Ajut a Domicili és un servei dirigit a persones soles o famílies empadronades en qualsevol municipi de la comarca del Priorat, i que es troben per causes físiques, psíquiques o socioeconòmiques en una situació de necessitat o risc social amb unes carències d'autonomia personal per desenvolupar les activitats bàsiques de la vida diària. També s'ofereix a aquelles famílies amb infants amb risc o vulnerabilitat.

L'accés al SAD es realitza a través dels Serveis Socials Bàsics mitjançant entrevistes personalitzades, visites a domicili per tal de valorar la situació individual i/o familiar.

Servei de Teleassistència

És un servei gestionat pels Serveis Socials Bàsics del Priorat i que ofereix una atenció permanent i continuada tots els dies de la setmana. Els destinataris d'aquest servei són aquelles persones amb un nivell d'autonomia limitat i amb dependència a causa de l'edat o del seu estat físic, que viuen soles o amb persones que no les poden atendre de manera continuada i suficient, i que volen continuar vivint a la seva pròpia llar.

El Consell Comarcal del Priorat disposa d'un conveni amb Creu Roja pel qual es disposa de 61 aparells per donar servei a la comarca.

Fons d'urgència

Les ajudes d'urgència social són prestacions econòmiques ocasionals i sotmeses a limitació pressupostària que consisteix a atorgar un ajut econòmic puntual per eixugar deutes contrets en conceptes bàsics i donar resposta a les mancances més urgents. L'ABSS del Priorat gestiona aquest recurs, el qual va dirigit a persones individuals o famílies que per causes sobrevingudes de caràcter greu es troben en una situació d'urgent necessitat.

Immigració

El Servei de Polítiques Migratòries del Consell Comarcal del Priorat és un servei integral dirigit a tots els municipis de la comarca. L'objectiu principal d'aquest servei és potenciar les actuacions que millorin la incorporació de les persones d'origen immigrant a la vida social de la comarca i, alhora, fomentar la convivència i la cohesió social entre tots els ciutadans.

En aquest sentit es presten els següents serveis:

Atenció i acollida de persones nouvingudes. El servei ofereix acompanyament per donar a conèixer els serveis existents a la comarca. Es dona informació sobre aquests i es deriva als nouvinguts als serveis corresponents en cas que sigui necessari.

jaumbages | Planificació estratègica
i desenvolupament local

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Assessorament sobre temes d'estrangeria. El servei orienta a l'hora de gestionar les sol·licituds de renovació dels permisos de residència i/o treball, entre d'altres.

Cursos d'alfabetització per adults. El servei ofereix cursos inicials d'alfabetització amb l'objectiu d'afavorir la integració a la vida quotidiana del Priorat.

Transport adaptat

El servei de transport adaptat és un servei per a persones amb disminució consistent en la prestació d'un sistema de transport adaptat al grau de disminució dels possibles usuaris i la facilitació de l'accés d'aquestes persones als serveis socials especialitzats de la pròpia comarca del Priorat.

Llei de dependència

L'objectiu de la Llei de la Dependència és reconèixer un nou dret universal i subjectiu de la ciutadania a Espanya, el dret a la promoció de l'autonomia personal i a l'atenció a les persones en situació de dependència, mitjançant la creació d'un Sistema per a l'Autonomia i l'Atenció a la Dependència (SAAD).

Poden optar als drets establerts per la Llei de dependència aquelles persones del Priorat que es trobin en una situació de dependència en alguns dels graus establerts.

Consell Consultiu de la Gent Gran

El Consell Consultiu de la Gent Gran és un òrgan consultiu i de participació del Consell Comarcal del Baix Camp que vetlla per la millora del benestar i de la qualitat de vida de la gent gran de la comarca. Assessora i informa sobre els temes que fan referència a la problemàtica d'aquest col·lectiu.

El Consell Consultiu també celebra actes, trobades de discussió i assemblees amb la finalitat de desenvolupar la discussió i la recerca de solucions als problemes socials, de salut, culturals, econòmics, etc, de la gent gran.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

13.4 ENSENYAMENT

En l'actualitat a la comarca hi ha 19 centres d'ensenyament públics que depenen del Departament d'Educació. Es distribueixen en 15 centres d'ensenyament infantil i primari, 2 de secundària i dos d'educació infantil. Com passa en molts altres àmbits, es dona una pauta de distribució territorial que prima Falset i, en segon terme, Cornudella de Montsant.

Els municipis del Lloar, la Figuera, la Viella Alta, la Torre de Fontaubella, Pradell de la Teixeta, Torroja del Priorat, la Morera del Montsant i Margalef, aquesta última tancada l'any 2007, no disposen de centres d'ensenyament als seus respectius nuclis per la qual cosa, els alumnes residents en ells s'han de desplaçar cap als centres més propers. En aquest context, el CEIP Antoni Vilanova de Falset realitza una funció clarament aglutinadora, per la disponibilitat de serveis com menjador.

La tendència demogràfica viscuda en alguns municipis de la comarca en d'aquests últims anys va afavorir l'obertura de nous centres com l'EEL Municipal de Falset o d'altres centres com la Llar d'Infants de Cornudella de Montsant, inaugurada durant el curs 2012/2013, que dona serveis a un grup de pares i mares joves que estan instal·lats en el municipi o en pobles propers. Finalment, cal apuntar que la pròpia dinàmica econòmica i social del territori indueix a un dimensionament insuficient d'alguns dels centres educatius (per exemple la Llar d'infants de Falset).

Pel que fa a l'ensenyament secundari, a la comarca hi trobem l'Institut Priorat de Falset i el SES Montsant, de Cornudella de Montsant, aquest darrer amb influència sobre els municipis de la Morera, Poboleda, Ulldemolins i també Prades (Baix Camp). L'Institut Priorat imparteix els ensenyaments d'educació secundària obligatòria i batxillerat (ciències i tecnologia, i humanitats i ciències socials) així com els cicles formatius de grau superior de *Vitivinicultura* i el de *Cures d'Auxiliar d'Infermeria* i el de grau mitjà d'*Elaboració d'olis i Vins (amb sistema DUAL)* i el d'*Atenció a persones en situació de dependència*. El SES Montsant ofereix els estudis d'educació secundària obligatòria.

Val a dir, per altra banda, que des del Consell Comarcal del Priorat es gestiona la prestació del servei escolar de menjador a l'alumnat escolaritzat en ensenyaments de caràcter obligatori en els centres docents públics.

Nombre de centres, segons tipus d'ensenyament. Any 2015.					
Municipi	Només infantil	Infantil i primària	Només secundària	Infantil, primària secundària	Només E. especial específica
Bellmunt del Priorat	0	1	0	0	0
Bisbal de Falset, la	0	1	0	0	0
Cabacés	0	1	0	0	0
Capçanes	0	1	0	0	0
Cornudella de Montsant	1	1	1	0	0
Falset	1	1	1	0	0
Figuera, la	0	0	0	0	0
Gratallops	0	1	0	0	0
Guiamets, els	0	1	0	0	0
Lloar, el	0	0	0	0	0
Marçà	0	1	0	0	0
Margalef	0	0	0	0	0
Masroig, el	0	1	0	0	0
Molar, el	0	1	0	0	0
Morera de Montsant, la	0	0	0	0	0
Poboleda	0	1	0	0	0
Porrera	0	1	0	0	0
Pradell de la Teixeta	0	0	0	0	0
Torre de Fontaubella, la	0	0	0	0	0
Torroja del Priorat	0	0	0	0	0
Ulldemolins	0	1	0	0	0
Vilella Alta, la	0	0	0	0	0
Vilella Baixa, la	0	1	0	0	0
Priorat	2	15	2	0	0

Taula 117: Nombre de centres, segons tipus d'ensenyament. Any 2015
Font: Web del Departament d'Ensenyament

Per altra banda, el Consell Comarcal, d'acord amb el Decret 161/96, gestiona la prestació gratuïta del servei de transport escolar a l'alumnat d'educació obligatòria (primària i secundària) que hagi d'escolaritzar-se fora del seu municipi de residència en un centre docent.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Quan les necessitats d'escolarització en un determinat municipi ho aconsellen, i d'acord amb les consignacions pressupostàries existents, es pot facilitar el servei escolar de transport o la concessió d'ajuts destinats a l'alumnat que cursi el segon cicle d'educació infantil que hagi de desplaçar-se fora del seu municipi de residència.

Els alumnes de batxillerat o cicles formatius no tenen dret al transport, però poden utilitzar el transport escolar si hi ha suficients places lliures en els autocars de les rutes establertes per als d'educació obligatòria.

Finalment és important destacar que també des del Consell Comarcal es fa la gestió d'ajuts escolars per a l'adquisició de llibres escolars, per a l'assistència a colònies i campaments i per a l'assistència a llar d'infants.

13.5 EQUIPAMENTS CULTURALS I ESPORTIUS

Els equipaments culturals i esportius són importants per als municipis rurals. Són espais que generen coneixement i participació, hàbits saludables i socialització. Ajuden a cohesionar als pobles a través de les activitats que s'hi desenvolupen i de les experiències que se n'extreuen. Aquest tipus d'espais compleixen una tasca que una administració local difícilment pot substituir.

Malgrat tot, la situació al Priorat, com en moltes altres zones rurals del país, és força complicada. La manca d'una massa crítica de població i, encara més, de població mobilitzada, dificulta el dinamisme d'aquests espais de coneixement, cultura i socialització. És difícil que en municipis petits com els del Priorat hi hagi un dinamisme social i cultural suficient com per a poder dinamitzar i ampliar la xarxa d'espais i centres culturals de la comarca. Hi ha dificultats per promoure un bon programa d'activitats, moltes vegades el patrimoni d'una entitat, la seva gestió o senzillament el seu manteniment, esdevenen una font de problemes enlloc d'una garantia de futur. A més a més cada vegada és més difícil la disposició de recursos per dinamitzar i mantenir aquests espais.

Tot i les dificultats, però, la comarca lluita per disposar d'entitats socials i culturals que donin dinamisme al territori i mira de disposar d'equipaments que acullin associacions i activitats de tot tipus. La majoria dels consistoris prioratins, amb més bones o més males condicions, amb més o menys quantitat, disposen d'espais que tenen per objectiu oferir llocs als seus habitants per practicar-hi esports o activitats físiques i llocs per fer cultura. Espais, en definitiva, per donar vida al poble.

Biblioteques. 2012	
Públiques	2
Altres (especialitzades)	2
Total	4

Taula 118: Biblioteques. 2012
Font: Idescat. Estadística de biblioteques.

Malgrat tot, els municipis del Priorat tenen importants deficiències en referència a equipaments de caire cultural. No parlem només dels pobles més petits en els quals és difícil

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

i sovint innecessari tenir aquest tipus d'equipament sinó que és una situació que afecta clarament a tota la comarca. Com veiem en el quadre superior, només hi ha, per exemple, 4 biblioteques en tot el territori. Una de pública a El Molar, i una altra de pública i dues d'especialitzades a la capital, Falset. Òbviament una gran part del Priorat queda descobert en quant a aquest servei i a d'altres serveis i disposició d'espais per fer cultura.

En gran part de la comarca, donades les dimensions dels municipis i la seva baixa població, és lògica la realitat que s'hi viu en aquest sentit i seria excessiu disposar d'una biblioteca, per exemple. Però trobem altres pobles més grans i amb una certa dinàmica social on tampoc no hi ha espais d'aquestes característiques. Pobles com Cornudella de Montsant, Marçà, el Masroig, Porrera o Ulldemolins, amb una mica més de població, amb alguns estudiants i amb gent gran que podrien utilitzar aquests espais, no disposen de cap lloc habilitat per a la lectura o l'estudi.

Una realitat una mica diferent es viu en relació als espais i equipaments esportius. El territori disposa d'una oferta acceptable en quantitat i qualitat dels equipaments.

Espais espor@us. 2013			
Pavellons	2	Pistes de pàdel	0
Pistes poliesportives	28	Piscines a l'aire lliure	29
Camps poliesportius	13	Piscines cobertes	0
Sales esportives	7	Pistes d'atletisme	0
Frontons	1	Pistes de petanca	7
Pistes de tennis	3	Espais singulars	51
Pistes d'esquaix	0	Altres espais	23

Taula 119: Espais esportius. 2013

Font: Idescat, a partir de les dades del Consell Català de l'Esport.

En el quadre precedent ens mostra com als municipis del Priorat hi ha un nombre força considerable d'espais per a la pràctica de l'esport i de les activitats a l'aire lliure. Veiem que hi ha 28 pistes poliesportives que permeten practicar-hi diferents modalitats esportives. També trobem 29 piscines a l'aire lliure. Òbviament és un equipament que només s'utilitza a l'estiu però pràcticament tots els municipis disposen de piscina per als seus habitants i per als visitants de temporada.

Al Priorat també hi ha un importat nombre de camps poliesportius on, igual com amb les pistes poliesportives pavimentades, s'hi poden practicar tot tipus d'esports ja sigui sobre sorra o gespa. Són espais que tenen diferents característiques i especificitats, cadascun adaptat, en major o menor mesura, a les necessitats, a les característiques i als tamanyes dels pobles on es troben.

Com podem veure a la taula, hi ha 7 sales esportives que, sense ser poliesportius, ofereixen espais tancats per practicar-hi diferents activitats, entre elles la gimnàstica i d'altres esports. Per altra banda, alguns ajuntaments, 7 concretament, disposen de pistes de petanca per als aficionats a aquest esport.

També trobem altres espais en menor nombre, com pistes de tennis, 3 en concret, 1 frontó o dos pavellons, situats als municipis de Falset i Cornudella de Montsant. Els poliesportius, més costosos en quant a gestió i manteniment, només es troben, com veiem, en els municipis més poblats del Priorat.

Als municipis de la comarca hi ha molts altres espais on s'hi poden practicar activitats esportives i a l'aire lliure. Són espais naturals amb algun element que facilita la pràctica d'esports (vies ferrates, escalada, hípiques, etc) equipaments en escoles, societats recreatives amb espais habilitats per a la pràctica dels escacs o el billar, per exemple, casals o cases de colònies amb espais específics per a la pràctica d'activitats esportives i culturals, etc.

Com veiem, doncs, entre els municipis del Priorat hi ha molts espais per a la pràctica d'activitats esportives. És un nombre que cobreix les necessitats del territori i de la gent que hi viu i també de la que el visita.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

13.6 BOMBERS, PROTECCIÓ CIVIL I SEGURETAT CIUTADANA

MOSSOS D'ESQUADRA

En tota la comarca del Priorat només hi ha la Comissaria de Districte de la Policia de la Generalitat, Mossos d'Esquadra, de Falset (ubicada al carrer de Jaume Ciurana i Galceran, s/n). El Priorat forma part de l'Àrea Bàsica Policial Baix Camp – Priorat.

La comissaria de districte és cadascun dels territoris en què es divideix una ABP. El districte exerceix les funcions que són descentralitzades des de l'ABP:

- Patrullatge polivalent dels sectors i les demarcacions en què es divideix l'ABP (actuacions d'ofici, per iniciativa pròpia o a requeriment directe dels ciutadans o mitjançant la Sala de comandament).
- Actuacions específiques en operacions planificades de seguretat ciutadana Investigació de petits delictes i realització de les primeres actuacions en els delictes que no són competència pròpia d'altres àmbits de l'organització.
- Manteniment de l'ordre i la convivència, sempre que no calgui la intervenció de les unitats especialitzades.
- Recepció de denúncies, instrucció dels atestats policials que se'n derivin i atenció dels requeriments dels ciutadans i de l'autoritat judicial.
- Recepció de trucades urgents dels ciutadans al telèfon de tres xifres en requeriment de serveis policials d'assistència o informació.
- Auxili a les autoritats judicials i compliment de les seves ordres.
- Execució de les ordres i els requeriments de les autoritats amb potestats legals de policia.
- Auxili als alcaldes.

- Autoprotecció i vigilàncies estàtiques.
- Trasllet de detinguts.

A nivell de trànsit, tota la comarca forma part de l'Àrea Regional de Trànsit del Camp de Tarragona (sector Tarragona), amb delegació a la Plaça de Frederic Escofet i Alsina (Polígon Les Gavarres), de Tarragona.

Aquesta àrea té, entre d'altres, la funció de realitzar la vigilància, el control, la disciplina i la regulació del trànsit i la circulació i el transport de vehicles en vies públiques interurbanes i en travessies de municipis on no existeixi policia local (com és el cas en tots els municipis de la zona).

GUARDIA CIVIL

Falset manté la única caserna de la Guardia Civil de la comarca (Crta. Marçà, s/n, 977830054).

La caserna de la Guàrdia Civil ("el puesto") constitueix la unitat territorial bàsica per a l'execució dels serveis que la institució presta, sent per tant l'esglau operatiu de la Guàrdia Civil més proper al ciutadà.

BOMBERS

La comarca del Priorat, a nivell d'organització interna dels bombers, es troba englobada en la Regió d'Emergències de Tarragona, dins l'Àrea d'Operacions (Regió d'Emergències Tarragona).

A la comarca hi trobem dos parcs de bombers, un d'ells de bombers voluntaris:

- Parc de bombers de Falset (carrer de les Torres, 3)
- Parc de Bombers Voluntaris de Cornudella de Montsant (carrer Comte de Rius, s/n (C-242)).

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

A més, en municipis limítrofs a la comarca hi trobem per exemple:

- Parc de Bombers Voluntaris de Prades (carretera de l'Espluga (T-700), PK 21,490)
- Parc de Bombers Voluntaris de Flix, a la comarca de la Ribera d'Ebre, i englobat a l'Àrea de Prevenció i Gestió (Regió d'Emergències Terres de l'Ebre).
- Parc de Bombers Voluntaris de Tivissa (Marçà de Dalt, 2)

Si observem les dades d'actuacions del cos de bombers a la comarca al llarg de 2013, podem comprovar com aquest va portar a terme un total de 259 actuacions, la major part d'elles actuacions no urgents (78). Els incendis forestals o de vegetació tenen una notable presència (amb 45 actuacions), seguides a les actuacions de mobilitat (43).

Estadístiques anuals de bombers. 2013												
Municipi	TOTAL	activitat no urgent	assistència tècnica	dispositiu preventiu	fuites perillooses	incendi urbà	incendi vegetació	mobilitat	pràctiques	salvaments	simulacres	suport tècnic
Bellmunt del Priorat	1							1				
Bisbal de Falset, La	2	1					1					
Cabacés	1			1								
Capçanes	17	13				1		2	1			
Cornudella de Montsant	37	5	2	2		1	7	9	3	6	2	
Falset	100	41	5	11	1	8	8	11	3	9	2	1
Figuera, La	5	1					4					
Gratallops	6	3	1			1				1		
Guiamets, Els	6	1				1		3			1	
Lloar, El	1						1					

Estadístiques anuals de bombers. 2013												
Municipi	TOTAL	activitat no urgent	assistència tècnica	dispositiu preventiu	fuites perillooses	incendi urbà	incendi vegetació	mobilitat	pràctiques	salvaments	simulacres	suport tècnic
Marçà	14		2		2		4	2		3	1	
Margalef	5	2								3		
Masroig, El	8					1	4	1		2		
Molar, El	2						1	1				
Morera de Montsant, La	11	3					2	1	2	3		
Poboleda	8	4				1	2	1				
Porrera	8					2	4	2				
Pradell de la Teixeta	18	2	1				6	9				
Torre de Fontaubella, La	1		1									
Torroja del Priorat	1				1							
Ulldemolins	6	2	1				1			2		
Vilella Alta, La	1									1		
TOTAL	259	78	13	14	4	16	45	43	9	30	6	1

Taula 120: Estadístiques anuals de bombers. 2013

Font: Departament d'Interior

D'aquesta manera, es torna a posar la necessitat de portar a terme una gestió més acurada i activa de gestió forestal per anar tendint, entre d'altres conseqüències positives, a minvar aquest risc d'incendis forestals.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Salvaments al medi natural

La taula annexa ens mostra el nombre de salvaments que els bombers van realitzar en el medi natural al llarg de l'any 2014 a la comarca. Es van produir 17 salvaments, la major part d'ells rescats de muntanya (13).

El municipi amb major nombre de rescats va ser Cornudella de Montsant (7), seguit de la Morera de Montsant (4).

Salvaments al medi natural per municipi. 2014				
Municipi	TOTALS	Recerca persones perdudes	Rescat de muntanya	Rescat en coves i pous
Capçanes	1		1	
Cornudella de Montsant	7		7	
Falset	1	1		
Marçà	1		1	
Margalef	3	2	1	
Morera de Montsant, La	4	1	3	

Taula 121: Salvaments al medi natural per municipi. 2014
Font: Departament d'Interior

És important destacar l'augment de salvaments en el medi natural que es produeix any a any degut a una major presència d'esportistes i excursionistes en aquests àmbits. Així, per un costat és de destacar una dinàmica positiva de realització d'activitat física i de descoberta de l'entorn de part de la població, però alhora posar èmfasi en la necessitat de procurar informar a aquesta població sobre els riscos d'aquestes activitats.

AGRUPACIONS DE DEFENSA FORESTAL (ADF)

Les ADF són organitzacions integrades per propietaris forestals, voluntaris, ajuntaments i d'altres entitats que tenen cura de la gestió del medi natural, de forma constant i coordinada, afavorint la prevenció i divulgació dels riscos, i que tenen una participació activa en les situacions d'emergència que és produeixen en el seu àmbit d'actuació.

Les ADF poden integrar, i per tant tenir un àmbit d'actuació en conseqüència amb això, varis municipis. Tot i amb això, aquesta situació no la trobem a la comarca.

En aquest sentit només fer constar els municipis que no disposen d'aquest tipus de figures: Bellmunt del Priorat, Falset, la Figuera, Gratallops, el Lloar, el Masroig, Poboleda, Porrera, Pradell de la Teixeta, Torroja del Priorat, la Vilella Alta i la Vilella Baixa.

Agrupacions de Defensa Forestal	
Municipi	ADF
Bellmunt del Priorat	NO
Bisbal de Falset, la	SÍ
Cabacés	SÍ
Capçanes	SÍ
Cornudella de Montsant	SÍ
Falset	NO
Figuera, la	NO
Gratallops	NO
Guiamets, els	SÍ
Lloar, el	NO
Margalef	SÍ
Marçà	SÍ
Masroig, el	NO
Molar, el	SÍ
Morera de Montsant, la	SÍ
Poboleda	NO
Porrera	NO
Pradell de la Teixeta	NO
Torre de Fontaubella, la	SÍ
Torroja del Priorat	NO
Ulldemolins	SÍ
Vilella Alta, la	NO
Vilella Baixa, la	NO

Taula 122: Agrupacions de Defensa Forestal
Font: Web del Secretariat de Federacions i ADF de Catalunya

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Figura 52: Mapa d'Agrupacions de Defensa Forestal
Font: Web del Secretariat de Federacions i ADF de Catalunya

PROTECCIÓ CIVIL

Tal com recull i queda descrit en la Memòria del Mapa de Protecció Civil de Catalunya, la Direcció General de Protecció Civil de la Generalitat de Catalunya elabora plans d'emergència dels diferents riscos de protecció civil que poden afectar al territori quan l'avaluació del risc determina que és necessari establir en la gestió d'aquest risc la planificació concreta de la intervenció coordinada i per tant de la gestió de les emergències possibles.

Els plans d'emergència que elabora la DGPC s'estructuren en dos grans blocs:

- **El Pla Territorial de Protecció Civil de Catalunya, PROCICAT.** És una eina bàsica en la gestió de les emergències de protecció civil a Catalunya. Com a pla territorial recull la previsió de resposta a les emergències produïdes per a tots els riscos no especials, és a dir, per a tots aquells que no tenen un pla especial d'emergència elaborat per la Generalitat de Catalunya (aquests riscos es descriuen al bloc següent). La resposta prevista inclou tant els possibles nivells d'activació com l'estructura de resposta i l'operativa aplicable en la gestió de l'emergència.

Pel que fa a la planificació d'emergències municipal associada al pla PROCICAT, es divideix en dos branques:

- **Pla bàsic d'emergències municipal (PBEM):** és el pla territorial municipal i per tant preveu la resposta i recursos operatius genèrics del municipi enfront una possible emergència.
- **Pla específic municipal (PEM):** és la planificació de l'operativa municipal de protecció a la seva població quan es tracta d'un risc concret que no és de l'àmbit dels riscos especials; per tant és l'equivalent al pla d'actuació municipal dels riscos especials, que es descriu tot seguit, però per al cas dels riscos no especials. Exemples d'aquests plans d'emergència per a riscos específics municipals són fires, concerts i altres actes de pública concurrència, espectacles pirotècnics, manca subministraments bàsics, etc.
- Els **Plans Especials d'Emergència:** Determinats riscos, per la seva especificitat o complexitat i especialment per la vulnerabilitat que generen i per tant per la potencial afectació, es qualifiquen com a riscos especials. Aquesta segregació de la

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

resta de riscos, que estan inclosos a l'àmbit del PROCICAT, permet disposar d'una anàlisi de risc de major detall i especialment permet preveure la resposta operativa concreta dels recursos del sistema de protecció civil. Alhora, a través dels corresponents plans d'emergència municipal, que en aquest cas s'anomenen plans d'actuació municipal (PAM), es preveu la resposta operativa específica dels municipis potencialment afectats pel risc i especialment la protecció a la seva població. Per tant, un pla d'actuació municipal (PAM), és el pla especial d'emergència municipal derivat del pla especial d'emergència de la Generalitat de Catalunya.

Aquests plans especials són actualment els següents:

- Pla especial d'emergències per risc d'inundacions, INUNCAT.
- Pla especial d'emergències per risc nevades, NEUCAT.
- Pla especial d'emergències per risc d'incendis forestals, INFOCAT.
- Pla especial d'emergències per risc de sismes, SISMICAT.
- Pla especial d'emergències per risc d'accident en el transport de mercaderies perilloses per carretera i ferrocarril, TRANSCAT.
- Pla especial d'emergències per risc d'accident greu en instal·lacions que manipulen substàncies perilloses, PLASEQCAT.
- Pla especial d'emergències per risc de contaminació accidental de les aigües marines, CAMCAT.
- Pla especial d'emergències per risc d'allaus, ALLAUCAT.
- Pla especial d'emergències aeronàutiques, AEROCAT.
- Pla especial d'emergències per risc radiològic, RADCAT (en fase d'aprovació)

A banda dels plans d'emergència que elabora la DGPC, l'Estat pot planificar per al risc nuclear i bèl·lic, de forma que existeix actualment el Pla estatal d'emergència nuclear a Tarragona, PENTA.

A més de tot el descrit, i segons la Llei 4/1997, de Protecció Civil de Catalunya, "els municipis són les entitats bàsiques de la protecció civil a Catalunya i disposen de capacitat general d'actuació i de planificació en aquesta matèria".

Molts dels municipis de la comarca, atenent a aquest precepte, ja han estat proactius i han desenvolupat les figures de planificació que li corresponen en funció dels riscos estipulats en

el seu territori. D'aquesta manera, a març de 2015, i segons dades del Departament d'Interior, l'estat dels plans municipals en matèria d'emergències en cada un dels municipis de la comarca s'exposa en el quadre annex a aquest apartat.

Tot i amb això, el Priorat, i com ja s'ha exposat en apartats anteriors, presenta un gran desequilibri territorial ja que hi ha municipis que tenen molta extensió de terreny però disposen de pocs recursos i que no poden tenir l'estructura mínima per a poder atendre segons quin tipus d'emergències.

Per aquest motiu, la citada llei indica en el seu article 50, punt 4 que "Correspon als **consells comarcals** d'elaborar i aprovar els plans d'assistència i suport en matèria de protecció civil, per als municipis de llur àmbit. Aquests plans han d'ésser homologats per la Comissió de protecció civil de Catalunya i han de respectar els plans municipals de protecció civil".

A dia d'avui el Consell Comarcal del Priorat **no té aprovat** aquest Pla Comarcal d'Assistència i Suport als municipis en matèria de Protecció Civil, i per tant es considera important que es desenvolupi.

Aquest Pla no s'ha d'entendre com un pla d'emergència sinó un pla de suport i ajuda. En cap cas substitueix tampoc la responsabilitat màxima en matèria de Protecció Civil, que la normativa atribueix als ajuntaments, ja que el municipi és l'entitat bàsica de la Protecció Civil, però pot ser l'element activador perquè els municipis tinguin sempre al dia els seus plans d'emergència.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Protecció Civil. Estat de la planificació municipal								
Municipi	INFOCAT	NEUCAT	INUNCAT	SISMICAT	TRANSCAT	FERROCAT	PENTA	PLASEQCAT
Bellmunt del Priorat	Obligat PAM INFOCAT Bellmunt del Priorat 27/07/2011	Recomanat	Recomanat PAM INUNCAT Bellmunt del Priorat 20/10/2011	Recomanat (Intensitat VI)			Obligat	
Bisbal de Falset, la	Obligat PAM INFOCAT La Bisbal de Falset 27/07/2011	Recomanat PAM NEUCAT Bisbal de Falset 15/12/2011	Recomanat	Recomanat (Intensitat VI)			Obligat	
Cabacés	Obligat PAM INFOCAT Cabacés 26/03/2003	Recomanat	Obligat	Recomanat (Intensitat VI)			Obligat	
Capçanes	Obligat PAM INFOCAT Capçanes 04/10/2012	Recomanat	Recomanat	Recomanat (Intensitat VI)	Recomanat PAM TRANSCAT Capçanes 04/10/2012		Obligat	
Cornudella de Montsant	Obligat PAM INFOCAT Cornudella de Montsant 26/04/2012	Obligat PAM NEUCAT Cornudella de Montsant 10/07/2008	Recomanat	Recomanat (Intensitat VI)			Obligat	
Falset	Obligat PAM INFOCAT Falset 20/02/2003	Recomanat	Recomanat	Recomanat (Intensitat VI)	Recomanat		Obligat	
Figuera, la	Obligat PAM INFOCAT La Figuera 27/07/2011	Obligat PAM NEUCAT La Figuera 20/10/2011		Recomanat (Intensitat VI)			Obligat	
Gratallops	Obligat PAM INFOCAT Gratallops 27/07/2011	Recomanat	Recomanat	Recomanat (Intensitat VI)			Obligat	
Guiamets, els	Obligat PAM INFOCAT Els Guiamets 27/07/2011	Recomanat		Recomanat (Intensitat VI)	Recomanat		Obligat	
Lloar, el	Obligat PAM INFOCAT Lloar 22/09/1998	Recomanat		Recomanat (Intensitat VI)			Obligat	
Marçà	Obligat PAM INFOCAT Marçà 20/10/2011	Recomanat	Recomanat	Recomanat (Intensitat VI)	Recomanat PAM TRANSCAT Marçà 15/12/2011		Obligat	
Margalef	Obligat PAM INFOCAT Margalef 16/02/2012	Recomanat PAM NEUCAT Margalef 22/10/2009	Recomanat PAM INUNCAT Margalef 20/10/2011	Recomanat (Intensitat VI)			Obligat	

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Protecció Civil. Estat de la planificació municipal								
Municipi	INFOCAT	NEUCAT	INUNCAT	SISMICAT	TRANSCAT	FERROCAT	PENTA	PLASEQCAT
Masroig, el	Obligat PAM INFOCAT El Masroig 27/07/2011	Recomanat	Recomanat PAM INUNCAT El Masroig 27/07/2011	Recomanat (Intensitat VI)			Obligat	
Molar, el	Obligat PAM INFOCAT El Molar 27/07/2011	Recomanat		Recomanat (Intensitat VI)			Obligat	
Morera de Montsant, la	Obligat PAM INFOCAT La Morera de Montsant 21/06/2012	Obligat	Recomanat	Recomanat (Intensitat VI)			Obligat	
Poboleda	Obligat PAM INFOCAT Poboleda 21/06/2012	Recomanat	Recomanat PAM INUNCAT Poboleda 04/10/2012	Recomanat (Intensitat VI)			Obligat	
Porrera	Obligat PAM INFOCAT Porrera 27/07/2011	Recomanat	Obligat PAM INUNCAT Porrera 27/07/2011	Recomanat (Intensitat VI)			Obligat	
Pradell de la Teixeta	Obligat PAM INFOCAT Pradell de la Teixeta 20/12/1999	Obligat	Recomanat	Recomanat (Intensitat VI)	Recomanat	Obligat	Obligat	Obligat (establiment)
Torre de Fontaubella, la	Obligat PAM INFOCAT Torre de Fontaubella 06/05/2008	Recomanat		Recomanat (Intensitat VI)	Recomanat		Obligat	
Torroja del Priorat	Obligat PAM INFOCAT Torroja del Priorat 15/12/1998	Recomanat		Recomanat (Intensitat VI)			Obligat	
Ulldemolins	Obligat PAM INFOCAT Ulldemolins 15/12/2011	Obligat	Recomanat	Recomanat (Intensitat VI)			Obligat	
Vilella Alta, la	Obligat PAM INFOCAT La Vilella Alta 27/07/2011	Recomanat	Recomanat	Recomanat (Intensitat VI)			Obligat	
Vilella Baixa, la	Obligat PAM INFOCAT La Vilella Baixa 20/10/2011	Recomanat	Recomanat	Recomanat (Intensitat VI)			Obligat	

Taula 123: Protecció Civil. Estat de la planificació municipal

Font: Elaboració pròpia amb dades del Departament d'Interior. Direcció General de Protecció Civil. (info actualitzada a 11/3/2015)

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

GLOSSARI DE PLANS DE PROTECCIÓ CIVIL

PLA ESPECIAL D'EMERGÈNCIES PER INCENDIS FORESTALS DE CATALUNYA (INFOCAT)

L'objectiu del Pla INFOCAT és establir el marc jurídic-funcional per fer front a les emergències per incendis forestals, dins de l'àmbit territorial de Catalunya, establint els avisos, l'organització i els procediments d'actuació dels serveis de la Generalitat de Catalunya, de les altres administracions públiques i també de les entitats privades que tinguin un paper rellevant en la gestió d'aquest tipus d'emergències.

El Pla INFOCAT inclou la quantificació i la localització dins del territori de Catalunya, dels aspectes fonamentals per a l'anàlisi de risc, zonificació del territori, desplegament de mitjans i recursos i localització d'infraestructures per als treballs d'actuació en cas d'emergència.

PLA ESPECIAL D'EMERGÈNCIES PER NEVADES A CATALUNYA (NEUCAT)

El Pla Especial d'Emergències per Nevades a Catalunya (NEUCAT) és el marc jurídic-funcional per fer front a totes aquelles emergències per nevades que es donin dins de l'àmbit territorial de Catalunya.

Aquest Pla ha de determinar la perillositat de les nevades a Catalunya i els efectes que aquestes poden tenir sobre els diferents elements vulnerables i serveis bàsics. Per altra banda, el NEUCAT també ha d'establir els avisos, l'organització i els procediments d'actuació dels serveis de la Generalitat de Catalunya, de les altres administracions públiques i també de les entitats privades que tinguin un paper rellevant en la gestió d'una emergència per nevades.

En concret, els objectius d'aquest pla especial d'emergències per nevades a Catalunya (NEUCAT) són:

- Conèixer les zones i els municipis de Catalunya amb major perill de nevades i els efectes que se'n poden derivar mitjançant una anàlisi del risc que inclogui l'estudi de la perillositat i de la vulnerabilitat.
- Determinar els criteris d'afectació municipal.
- Informar sobre situacions de risc per nevades amb la màxima antelació possible a fi que es puguin prendre les mesures preventives adients per tal de minimitzar el risc.
- Establir l'estructura organitzativa de resposta dels serveis de la Generalitat de Catalunya, de les altres administracions públiques, i de la resta d'organitzacions o entitats privades que intervinguin en la gestió d'una emergència per nevades.
- Establir els procediments operatius i de coordinació dels organismes que integren el Pla: avisos, criteris d'activació i actuacions associades (mesures preventives, intervenció), coordinació amb els municipis, etc.
- Garantir el funcionament dels serveis bàsics, la seguretat de les persones i la protecció dels béns, infraestructures i el medi ambient.
- Determinar els criteris de planificació municipal en relació a l'elaboració dels Plans d'actuació municipal (PAM).
- Preveure la realització de campanyes d'informació a la població.
- Especificar els procediments d'avis i d'informació a la població així com les mesures de protecció i els consells a difondre per minimitzar el risc davant una emergència per nevades.
- Catalogar els mitjans i els recursos disponibles adscrits al Pla.
- Definir les tasques d'implantació i manteniment del Pla.

Cal tenir present però, que tot el conjunt d'actuacions establertes al Pla NEUCAT no obvien la capacitat d'autoprotecció que ha de tenir la població en situacions de risc potencial o d'emergència. Per tant, cal incidir en l'autoprotecció, la conscienciació, el coneixement i responsabilitat personals necessaris per evitar fer activitats generadores de risc i per fer front a situacions de risc i/o emergència per nevades.

PLA D'EMERGÈNCIA ESPECIAL PER INUNDACIONS (INUNCAT)

L'objectiu del pla INUNCAT és fer front a les emergències per inundacions, dins de l'àmbit territorial de Catalunya, establint els avisos, l'organització i els procediments d'actuació dels serveis de la Generalitat de Catalunya, de les altres administracions públiques i de les entitats privades.

El pla INUNCAT quantifica i localitza dins de tot el territori de Catalunya, els aspectes fonamentals per a l'anàlisi del risc, vulnerabilitat, zonificació del territori, establiment de les èpoques de perill i desplegament de mitjans i recursos i localització d'infraestructures de recolzament per als treballs d'actuació en cas d'emergència.

PLA ESPECIAL D'EMERGÈNCIES SÍSMIQUES A CATALUNYA (SISMICAT)

Ateses les característiques de l'emergència sísmica i la probabilitat de que es produeixi un fenomen d'aquestes característiques, es fa necessari el desenvolupament d'un pla territorial que doni una resposta ràpida i eficaç, dirigida a minimitzar els possibles danys a les persones, béns i medi ambient, i que permeti restablir els serveis bàsics per a la població en el menor temps possible.

PLA ESPECIAL D'EMERGÈNCIES PER ACCIDENTS EN EL TRANSPORT DE MERCADERIES PERILLOSES PER CARRETERA I FERROCARRIL A CATALUNYA (TRANSCAT)

El pla especial d'emergències per accidents en el transport de mercaderies perilloses per carretera i ferrocarril a Catalunya (TRANSCAT) és el marc orgànic i funcional per fer front a totes aquelles emergències relacionades amb el transport de MMPP dins l'àmbit territorial de Catalunya.

Així doncs, el pla TRANSCAT té com a objectius principals:

- Establir les zones i els municipis de Catalunya amb major exposició al risc per transport de MMPP.
- Establir l'estructura organitzativa de resposta dels serveis de la Generalitat de Catalunya, de les altres administracions públiques, i de la resta d'organitzacions entitats privades que intervinguin en la gestió d'una emergència per accident en el transport de MMPP.
- Establir les funcions bàsiques dels operatius i organitzacions que integren el pla i els mecanismes de coordinació entre ells per tal de resoldre eficaçment l'emergència.
- Preveure els procediments d'informació a la població i els mecanismes per dur a terme les mesures de protecció i autoprotecció de les persones, els béns i el medi ambient.
- Catalogar els mitjans i els recursos humans i materials disponibles.
- Definir les tasques d'implantació i manteniment del pla.
- Establir els mecanismes de coordinació amb altres plans d'àmbit municipal, estatal i particular.

jaumbages | Planificació estratègica
i desenvolupament local

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

PLA D'EMERGÈNCIES EN TRANSPORT DE VIATGERS PER FERROCARRIL DE PROTECCIÓ CIVIL PER A LES EMERGÈNCIES FERROVIÀRIES A CATALUNYA (FERROCAT)

Va ser creat el desembre de 2009 per la Comissió de Protecció Civil de Catalunya (CPC) arran dels diferents successos que van ocórrer a la xarxa de rodalies de Barcelona, per les deficiències en la infraestructura ferroviària i la construcció de la línia d'alta velocitat Madrid - Barcelona. Va ser el primer pla d'emergències ferroviàries que es va crear a Espanya.

PLA D'EMERGÈNCIA NUCLEAR EXTERIOR A LES CENTRALS NUCLEARS D'ASCÓ I VANDELLÒS (PENTA)

Existint a la província de Tarragona centrals nuclears, en els termes municipals d'Ascó i Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant, és necessari Tenir previstes les actuacions de preparació i resposta per fer front als accidents que derivin en situacions d'"Emergència Nuclear".

Té coma a objectiu evitar, o almenys reduir, en el possible, els efectes adversos de les radiacions ionitzants sobre la població en cas d'accident nuclear, en les centrals nuclears d'Ascó i/o Vandellòs.

PLA D'EMERGÈNCIA EXTERIOR DEL SECTOR QUÍMIC DE CATALUNYA PLASEQCAT

El Pla d' Emergència Exterior és el marc orgànic i funcional per a fer front a les emergències per accidents greus amb substàncies perilloses prèviament analitzats, classificats i majoritàriament avaluats. En ell s'estableix l'esquema de coordinació de les autoritats, organismes i serveis cridats a intervenir, els recursos humans i materials necessaris per a la seva aplicació i les mesures de protecció més idònies.

jaumbages | Planificació estratègica
i desenvolupament local

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

14. ORDENACIÓ DEL TERRITORI I URBANISME

El Priorat no és una comarca que presenti problemàtiques urbanístiques remarcables. Els assentaments i el poblament és força nodal, els pobles es caracteritzen per una notable compacitat i no disposa d'urbanitzacions de baixa densitat disperses.

A dia d'avui, 13 dels municipis de la comarca disposen d'un POUM ²¹ ("Pla d'Ordenació Urbanística Municipal"), aprovat i vigent. Són els següents: Cabacés, Falset, la Figuera, Gratallops, els Guiamets, Marçà, el Masroig, el Molar, la Morera de Montsant, Poboleda, Porrera, la Torre de Fontaubella i Ulldemolins. En alguns d'aquests municipis, posteriorment, s'han portat a terme modificacions puntuals del PUOM. Aquestes modificacions també es detallen en la taula que acompanya aquest apartat.

Tres municipis disposen de "Normes subsidiàries de planejament tipus a i tipus b" (Capcanes, Cornudella de Montsant i Torroja del Priorat, que en alguns casos també han sofert modificacions puntuals aprovades posteriorment.

Els deu municipis restants que encara no han estat citats (Bellmunt del Priorat, la Bisbal de Falset, el Lloar, Margalef, Pradell de la Teixeta, la Vilella Alta i la Vilella Baixa), disposen de "Normes de planejament urbanístic", que són la figures de planejament bàsiques que des de la Generalitat de Catalunya (el Departament de Política Territorial i Obres Públiques, tal com s'anomenava en la data d'aprovació d'aquestes normes, l'any 2010) es van redactar, d'acord i en contacte amb els ajuntaments que no disposaven de planejament. Aquestes Normes permeten, al menys, tenir delimitat el sòl urbà i el sòl no urbanitzable, contenen unes ordenances d'edificació bàsiques i plànols d'ordenació per a cada terme municipal. Igualment, preveuen reserves d'equipaments i d'espais lliures, delimiten polígons d'actuació urbanística i sectors de millora urbana. És a dir, constitueixen una eina de planejament bàsica per a un municipi mentre aquest tramita el seu Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM).

²¹ Els POUM són l'instrument d'ordenació urbanística integral del territori i generalment abasten un sol terme municipal, encara que també poden abastar-ne més d'un. Correspon als plans d'ordenació urbanística municipal, com a mínim:

- Classificar el sòl, amb la finalitat d'establir-ne el règim jurídic corresponent.
- Definir el model d'implantació urbana i les determinacions per al desenvolupament urbanístic.
- Definir l'estructura general de l'ordenació urbanística del territori i les pautes per fer-ne el desenvolupament.
- Determinar les circumstàncies que poden produir la seva modificació o revisió.

Cal recordar que aquestes normes tenen una vigència de 4 anys mentre no es finalitzi la tramitació dels plans d'ordenació urbanística municipal (POUM), garantint així la no interferència en la determinació del model de creixement que els ajuntaments han d'establir amb les degudes garanties de participació ciutadana mitjançant la tramitació dels respectius POUM.

La comarca del Priorat es caracteritza per presentar un entorn d'alt valor natural i paisatgístic, com ho demostra el fet de disposar d'una gran quantitat de superfície en espais protegits, amb la presència dels EIN's de la Serra de Llaberia, les Serres de Pradell-l'Argentera, les Muntanyes de Prades, el Pas de l'Ase, el Riu Siurana i planes del Priorat, i el Parc Natural de la Serra de Montsant.

Un dels objectius que s'ha volgut impulsar des del Consell Comarcal i altres agents implicats en el desenvolupament rural integrat i integral del Priorat, és preservar i potenciar l'entorn, com a element de foment d'un desenvolupament sostenible basat en els valors del PAISATGE de la comarca. Així, i com s'ha comentat en un punt específic d'aquesta diagnosi (veure punt 2. LA IMPORTÀNCIA I EL VALOR DEL PAISATGE AL PRIORAT), actualment la comarca es troba immersa en diversos processos i dinàmiques:

- Aplicació i seguiment de la Carta de Paisatge del Priorat
- Candidatura del Priorat com a Patrimoni Mundial de la UNESCO
- Adhesió a la Carta Europea de Turisme Sostenible

És important que les actuacions urbanístiques i de desenvolupament territorial que es generin a nivell comarcal o des de l'àmbit municipal, integrin aquestes visions estratègiques territorials, que ajudaran a configurar un marc global de territori de qualitat.

També destacar l'existència de l'Agenda 21 de Montsant que té per objectiu potenciar el desenvolupament socioeconòmic de nous municipis de la comarca (La Bisbal de Falset, Cabacés, Cornudella del Montsant, La Figuera Margalef, la Morera de Montsant, Ulldemolins, la Vilella Alta i la Vilella Baixa), fent-lo compatible amb la utilització sostenible dels recursos, la conservació de la biodiversitat, i fomentar la participació i la implicació dels sectors socials i econòmics dels municipis en relació amb el desenvolupament sostenible i la lluita contra el canvi climàtic.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Instrument de planejament urbanístic dels municipis			
MUNICIPI	INSTRUMENT	DATA PUBLICACIÓ	TEMA
Bellmunt del Priorat	Normes de planejament urbanístic	03-nov-2010	Aprovació normes de planejament
Bisbal de Falset, la	Normes de planejament urbanístic	03-nov-2010	Aprovació normes de planejament
Cabacés	Pla d'ordenació urbanística municipal	24-gen-2011	Pla d'ordenació urbanística municipal
	Modificació pla ordenació urbanística municipal	08-oct-2012	Modificació puntual número 1 del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal
Capçanes	Normes subsidiàries tipus a i tipus b	17-jul-2003	Normes subsidiàries de planejament
	Modificació normes subsidiàries	18-jun-2008	Modificació puntual de les Normes subsidiàries que afecta a l'àmbit de la UA-1, carrer de l'Olivar i del sector de desenvolupament residencial SR-1
Cornudella de Montsant	Normes subsidiàries tipus a i tipus b	23-mai-2000	Normes subsidiàries de planejament
	Modificació normes subsidiàries	14-mai-2002	Modificació puntual número 1 de les Normes subsidiàries de planejament
	Modificació normes subsidiàries	07-jul-2006	Modificació puntual número 2 de les Normes subsidiàries
	Modificació normes subsidiàries	-	Modificació puntual número 4 de les Normes subsidiàries
	Text refós normes urbanístiques planejament general	24-ago-2005	Text articulat de la normativa vigent
	Pla especial	25-jul-2001	Pla especial de reforma interior del sector del carrer de la Font
Falset	Pla d'ordenació urbanística municipal	03-oct-2008	Pla d'ordenació urbanística municipal
	Modificació pla ordenació urbanística municipal	13-oct-2010	Modificació puntual del Pla d'ordenació urbanística municipal en referència al polígon d'actuació en sòl urbà (PAU-3)
	Modificació pla ordenació urbanística municipal	14-des-2010	Modificació puntual del Pla d'ordenació urbanística municipal, primera
	Modificació pla ordenació urbanística municipal	22-mar-2011	Modificació puntual 2/2010 del Pla d'ordenació urbanística municipal
	Modificació pla ordenació urbanística municipal	04-abr-2011	Modificació puntual del POUM que afecta a la qualificació urbanística de l'equipament esportiu on hi ha ubicat el pavelló poliesportiu, la distribució dels sistemes de l'àmbit del PAU-9 i a l'article 70 de les normes urbanístiques
	Modificació pla ordenació urbanística municipal	09-jun-2011	Modificació puntual 3/2010 del Pla d'ordenació urbanística municipal, regulació d'alçades mínimes en primera planta
	Modificació pla ordenació urbanística municipal	09-jun-2011	Modificació puntual del Pla d'ordenació urbanística municipal 4/2010
	Modificació pla ordenació urbanística municipal	16-jun-2011	Modificació puntual del Pla d'ordenació urbanística municipal 5/2010
	Pla especial urbanístic	16-abr-2012	Pla especial urbanístic "Mas d'en Siurana"
	Modificació pla ordenació urbanística municipal	07-ago-2012	Modificació puntual 1/2011 del Pla d'ordenació urbanístic municipal, articles 76 i 77
	Modificació pla ordenació urbanística municipal	-	Modificació puntual 1/2012 del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal
	Modificació pla ordenació urbanística municipal	-	Modificació puntual 2/2012 del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal
	Modificació pla ordenació urbanística municipal	03-gen-2013	Modificació puntual del Pla d'ordenació urbanística municipal 1/2013 en l'àmbit de l'aparcament del Teatre de l'Artesana
	Modificació pla ordenació urbanística municipal	06-feb-2013	Modificació puntual del Pla d'ordenació urbanística municipal número 3/2012
	Modificació pla ordenació urbanística municipal	03-jul-2013	Modificació puntual del Pla d'ordenació urbanística municipal número 4/2012
	Modificació pla ordenació urbanística municipal	-	Modificació puntual del Pla d'ordenació urbanística municipal 5/2012
	Modificació pla ordenació urbanística municipal	27-mar-2014	Modificació puntual del Pla d'ordenació urbanística municipal 3/2013, de l'àmbit de la zona de la indústria aïllada amb la Clau IA
	Modificació pla ordenació urbanística municipal	13-mai-2014	Modificació puntual del Pla d'ordenació urbanística municipal 5/2013, en relació a la normativa de la regulació dels rètols a la via pública
	Figuera, la	Pla d'ordenació urbanística municipal	06-mai-2011

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Gratallops	Pla d'ordenació urbanística municipal	27-nov-2007	Pla d'ordenació urbanística municipal
Guiamets, els	Pla d'ordenació urbanística municipal	26-jun-2012	Pla d'ordenació urbanística municipal
	Pla especial urbanístic	-	Pla especial d'equipaments turístics
Lloar, el	Normes de planejament urbanístic	03-nov-2010	Aprovació normes de planejament
Marçà	Pla d'ordenació urbanística municipal	28-jun-2005	Pla d'ordenació urbanística municipal
	Modificació pla ordenació urbanística municipal	11-feb-2014	Modificació puntual del Pla d'ordenació urbanística municipal núm. 3, article 90 - construccions ramaderes en SNU
Margalef	Normes de planejament urbanístic	03-nov-2010	Aprovació normes de planejament
	Pla especial urbanístic	03-oct-2014	Pla especial de desenvolupament urbanístic d'un espai d'acollida i serveis pels visitants
Masroig, el	Pla d'ordenació urbanística municipal	16-jul-2014	Pla d'ordenació urbanística municipal
Molar, el	Pla d'ordenació urbanística municipal	23-set-2011	Pla d'ordenació urbanística municipal
	Pla especial urbanístic	06-oct-2008	Pla especial parc eòlic Coll de la Garganta
Morera de Montsant, la	Pla d'ordenació urbanística municipal	14-oct-2009	Pla d'ordenació urbanística municipal
Poboleda	Pla d'ordenació urbanística municipal	02-nov-2010	Pla d'ordenació urbanística municipal
	Modificació pla ordenació urbanística municipal	26-mai-2014	Correcció d'errada material en relació amb les línies de delimitació de zonificació, de parcel·les i de límit de sòl urbà en determinats punts d'unes parcel·les urbanes
Porrera	Pla d'ordenació urbanística municipal	09-des-2005	Pla d'ordenació urbanística municipal
	Modificació pla ordenació urbanística municipal	28-gen-2011	Modificació puntual del Pla d'ordenació urbanística municipal número 1, per l'ampliació de sòl urbà i la instal·lació de la nova depuradora municipal
	Pla especial urbanístic	11-des-2013	Pla especial urbanístic per l'establiment d'un restaurant, celler i molí d'oli a la finca situada a les parcel·les 4 a 10 del polígon 1
Pradell de la Teixeta	Normes de planejament urbanístic	03-nov-2010	Aprovació normes de planejament
	Pla especial urbanístic	02-mai-2013	Pla especial urbanístic en sòl no urbanitzable per al desenvolupament d'una zona d'equipaments comunitaris a les parcel·les 19849-19, 19849-25 i 136 del polígon 14
Torre de Fontaubella, la	Pla d'ordenació urbanística municipal	22-jul-2008	Pla d'ordenació urbanística municipal
	Modificació pla ordenació urbanística municipal	25-set-2007	Rectificació d'errades materials del Pla d'ordenació urbanística municipal
	Modificació pla ordenació urbanística municipal	24-abr-2009	Modificació puntual del POUM PAU 2 (Plana de Cal Jan)
	Modificació pla ordenació urbanística municipal	17-abr-2012	Modificació puntual núm. 3 del POUM que fa esment a la infraestructura viària en relació a les carreteres TV-3001, TV-3223 i l'àmbit del SUD 1
Torroja del Priorat	Modificació pla ordenació urbanística municipal	17-abr-2012	Modificació puntual núm. 4 del POUM referent a les construccions auxiliars
	Normes subsidiàries tipus a i tipus b	15-abr-2003	Normes subsidiàries de planejament
	Modificació normes subsidiàries	25-mar-2010	Modificació puntual de les Normes subsidiàries en relació amb la UA-2
Ulldemolins	Pla d'ordenació urbanística municipal	24-abr-2009	Pla d'ordenació urbanística municipal
Vilella Alta, la	Normes de planejament urbanístic	03-nov-2010	Aprovació normes de planejament
Vilella Baixa, la	Normes de planejament urbanístic	03-nov-2010	Aprovació normes de planejament

Taula 124: Instruments de planejament urbanístic dels municipis

Font: Registre de planejament urbanístic de Catalunya

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

15. INVERSIONS PÚBLIQUES AL TERRITORI

En aquest apartat es volen recollir, a nivell informatiu, les diferents inversions previstes en els diferents municipis de la comarca, a curt-mitjà termini. S'han recollit amb l'objectiu principal de visualitzar les prioritats a nivell municipal i/o comarcal en nivell de serveis públics, infraestructures i equipaments.

Així, s'hi ha recollit les inversions aprovades en el marc del Pla d'Acció Municipal (PAM) de la Diputació de Tarragona, per al període 2013-2016, i les aprovades i/o previstes en el marc del Pla Únic d'Obres i Serveis de Catalunya (PUOSC), Departament de Governació i Relacions Institucionals de la Generalitat de Catalunya, del Període 2013-2017.

Tot i que aquestes inversions estan presentades i en molts casos aprovades, a data de redacció de la present diagnosi, moltes d'elles no s'han pogut executar per manca del finançament previst.

PLA D'ACCIÓ MUNICIPAL PER AL PERÍODE 2013-2016 Diputació de Tarragona

Davant la situació econòmica en què es troben els municipis, la **Diputació de Tarragona** pretén, amb la formulació del PAM, que els ens locals, en funció de la seva planificació i els seus recursos, realitzin actuacions dins dels programes següents:

- Programa d'inversions: destinat a l'execució d'obres i l'adquisició de béns que afectin serveis de competència municipal.
- Programa de despeses corrents: per facilitar el finançament i pagament de les actuacions de manteniment, reparació i conservació dels serveis i equipaments municipals, i així activar l'economia i afavorir el pagament als proveïdors.

En data 25 de juliol de 2014, el Ple de la Diputació acordà l'aprovació definitiva del PAM 2013-2014, la concessió definitiva de les anualitats 2013 i 2014 i la planificació de les anualitats 2015 i 2016 d'aquest mateix programa.

La formulació i la convocatòria del PAM s'ha aprovat conjuntament amb el PUOSC 2013-2016, al què s'han incorporat com a programa específic.

La distribució de la dotació econòmica del PAM, per al període 2013-2016, per municipis, a la comarca, és la següent:

Distribució de la dotació econòmica PAM 2013-2016	
Bellmunt del Priorat	168.228,78 €
Bisbal de Falset, la	148.796,35 €
Cabacés	168.242,46 €
Capçanes	168.607,14 €
Cornudella de Montsant	302.913,64 €
Falset	311.693,42 €
Figuera, la	148.376,96 €
Gratallops	148.974,13 €
Guiamets, els	168.160,40 €
Lloar, el	148.313,14 €
Marçà	235.595,67 €
Margalef	148.294,91 €
Masroig, el	235.249,22 €
Molar, el	168.082,91 €
Morera de Montsant, la	148.518,28 €
Poboleda	168.438,47 €
Porrera	168.825,95 €
Pradell de la Teixeta	148.700,62 €
Torre de Fontaubella, la	148.408,87 €
Torroja del Priorat	148.550,19 €
Ulldemolins	168.739,34 €
Vilella Alta, la	148.408,87 €
Vilella Baixa, la	148.727,97 €
TOTAL	4.066.847,69 €

Taula 125: Distribució de la dotació econòmica PAM 2013-2016
Font: Diputació de Tarragona (<https://seuelectronica.dipta.cat>)

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

PLA ÚNIC D'OBRES I SERVEIS DE CATALUNYA PERÍODE 2013-2017

Departament de Governació i Relacions Institucionals de la Generalitat de Catalunya

Normativa aplicable

- DECRET 155/2012, de 20 de novembre, pel qual s'aproven les bases reguladores i d'execució del Pla únic d'obres i serveis de Catalunya per al període 2013-2016, i s'obre la convocatòria única per a aquest període. (6263 núm. DOGC publicat el 28/11/2012)
- DECRET 162/2012, de 18 de desembre, de modificació del Decret 155/2012, de 20 de novembre, pel qual s'aproven les bases reguladores i d'execució del Pla únic d'obres i serveis de Catalunya per al període 2013-2016, i s'obre la convocatòria única per a aquest període. (6278 núm. DOGC publicat el 20/12/2012)
- DECRET 206/2013, de 30 de juliol, de modificació del termini d'execució de la línia de subvencions per a inversions i la línia de subvencions per a despeses de reparació, manteniment i conservació, regulats en els annexos 2 i 3 del Decret 155/2012, de 20 de novembre, pel qual s'aproven les bases reguladores i d'execució del Pla únic d'obres i serveis de Catalunya per al període 2013-2016, i s'obre la convocatòria única per a aquest període. (6430 núm. DOGC publicat el 01/08/2013)
- DECRET 104/2014, de 22 de juliol, pel qual s'aproven determinades mesures en relació amb les anualitats 2014 i 2015 del Pla únic d'obres i serveis de Catalunya. (6671 núm. DOGC publicat el 24/07/2014)

SUBVENCIONS PER A MANTENIMENT PER A MÚNICIPIS (2014-2017)

Subvencions per a manteniment per a municipis (2014-2017)		
Municipi	Import quadriennal	Import anual
Bellmunt del Priorat	65.486,19 €	16.371,55 €
Bisbal de Falset, la	63.800,32 €	15.950,08 €
Cabacés	68.272,61 €	17.068,15 €
Capçanes	68.256,90 €	17.064,22 €
Cornudella de Montsant	94.007,16 €	23.501,79 €
Falset	109.697,86 €	27.424,47 €
Figuera, la	63.375,32 €	15.843,83 €
Gratallops	64.490,54 €	16.122,64 €
Guiamets, els	64.387,45 €	16.096,86 €
Lloar, el	60.719,08 €	15.179,77 €
Marçà	71.365,13 €	17.841,28 €

Subvencions per a manteniment per a municipis (2014-2017)		
Margalef	65.273,03 €	16.318,26 €
Masroig, el	69.464,65 €	17.366,16 €
Molar, el	66.473,77 €	16.618,44 €
Morera de Montsant, la	72.995,93 €	18.248,98 €
Poboleda	67.252,36 €	16.813,09 €
Porrera	70.300,93 €	17.575,23 €
Pradell de la Teixeta	68.267,11 €	17.066,78 €
Torre de Fontaubella, la	60.881,16 €	15.220,29 €
Torroja del Priorat	63.017,62 €	15.754,40 €
Ulldemolins	72.450,55 €	18.112,64 €
Vilella Alta, la	60.782,85 €	15.195,71 €
Vilella Baixa, la	62.537,27 €	15.634,32 €
TOTAL	1.593.555,79 €	398.388,94 €

Taula 126: PUOSC. Subvencions per a manteniment per a municipis (2014-2017)

Font: Diputació de Tarragona (<https://seuelectronica.dipta.cat>)

PLANIFICACIÓ INICIAL DESPESES CORRENTS

Planificació inicial. Despeses corrents		
Municipi	Anualitat i títol de l'actuació	Pressupost i subvenció DT
Bellmunt del Priorat	2013 D Despesa corrent 2013	15.000,00 €
	2014 D Despesa corrent 2014	15.000,00 €
	2015 D Despesa corrent 2015	15.000,00 €
	2016 D Despesa corrent 2016	15.000,00 €
Bisbal de Falset, la	2013 D Despesa corrent 2013	37.199,09
	2014 D Despesa corrent 2014	37.199,09
	2015 D Despesa corrent 2015	37.199,09
	2016 D Despesa corrent 2016	37.199,08
Cabacés	2013 D Despesa corrent 2013	27.000,00 €
	2014 D Despesa corrent 2014	27.000,00 €
	2015 D Despesa corrent 2015	27.000,00 €
	2016 D Despesa corrent 2016	27.000,00 €
Capçanes	2013 D Despesa corrent 2013	35.551,53 €
	2014 D Despesa corrent 2014	35.551,53 €
	2015 D Despesa corrent 2015	35.551,53 €
	2016 D Despesa corrent 2016	35.551,51
Cornudella de Montsant	2013 D Despesa corrent 2013	75.728,41 €
	2014 D Despesa corrent 2014	75.728,41 €
	2015 D Despesa corrent 2015	75.728,41 €

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Planificació inicial. Despeses corrents		
Municipi	Anualitat i títol de l'actuació	Pressupost i subvenció DT
	2016 D Despesa corrent 2016	75.728,41 €
Falset	2013 D Despesa corrent 2013	77.923,36 €
	2014 D Despesa corrent 2014	77.923,36 €
	2015 D Despesa corrent 2015	77.923,36 €
	2016 D Despesa corrent 2016	77.923,34 €
Figuera, la	2013 D Despesa corrent 2013	27.820,68 €
	2014 D Despesa corrent 2014	27.820,68 €
	2015 D Despesa corrent 2015	27.820,68 €
	2016 D Despesa corrent 2016	27.820,68 €
Gratallops	2013 D Despesa corrent 2013	8.901,83 €
	2014 D Despesa corrent 2014	8.901,83 €
	2015 D Despesa corrent 2015	8.901,83 €
	2016 D Despesa corrent 2016	8.901,81 €
Guiamets, els	2013 D Despesa corrent 2013	34.540,01 €
	2014 D Despesa corrent 2014	34.540,01 €
	2015 D Despesa corrent 2015	34.540,01 €
	2016 D Despesa corrent 2016	34.540,01 €
Lloar, el	2013 D Despesa corrent 2013	25.000,00 €
	2014 D Despesa corrent 2014	25.000,00 €
	2015 D Despesa corrent 2015	25.000,00 €
	2016 D Despesa corrent 2016	25.000,00 €
Marçà	2013 D Despesa corrent 2013	33.282,04 €
	2014 D Despesa corrent 2014	33.282,04 €
	2015 D Despesa corrent 2015	33.282,04 €
	2016 D Despesa corrent 2016	33.282,05 €
Margalef	2013 D Despesa corrent 2013	37.073,73 €
	2014 D Despesa corrent 2014	37.073,73 €
	2015 D Despesa corrent 2015	37.073,73 €
	2016 D Despesa corrent 2016	37.073,72 €
Masroig, el	2013 D Despesa corrent 2013	22.500,00 €
	2014 D Despesa corrent 2014	22.500,00 €
	2015 D Despesa corrent 2015	22.500,00 €
	2016 D Despesa corrent 2016	22.500,00 €
Molar, el	2013 D Despesa corrent 2013	42.020,73 €
	2014 D Despesa corrent 2014	42.020,73 €
	2015 D Despesa corrent 2015	42.020,73 €
	2016 D Despesa corrent 2016	42.020,72 €
Morera de Montsant,	2013 D Despesa corrent 2013	15.270,50 €

Planificació inicial. Despeses corrents		
Municipi	Anualitat i títol de l'actuació	Pressupost i subvenció DT
la	2014 D Despesa corrent 2014	15.270,50 €
	2015 D Despesa corrent 2015	15.270,50 €
	2016 D Despesa corrent 2016	15.270,50 €
Poboleda	2013 D Despesa corrent 2013	19.072,73 €
	2014 D Despesa corrent 2014	19.072,73 €
	2015 D Despesa corrent 2015	19.072,73 €
Porrera	2016 D Despesa corrent 2016	19.072,74 €
	2013 D Despesa corrent 2013	42.206,49 €
	2014 D Despesa corrent 2014	42.206,49 €
Pradell de la Teixeta	2015 D Despesa corrent 2015	42.206,49 €
	2016 D Despesa corrent 2016	42.206,48 €
	2013 D Despesa corrent 2013	7.843,77 €
Torre de Fontaubella, la	2014 D Despesa corrent 2014	7.843,77 €
	2015 D Despesa corrent 2015	7.843,77 €
	2016 D Despesa corrent 2016	7.843,75 €
Torroja del Priorat	2013 D Despesa corrent 2013	18.000,00 €
	2014 D Despesa corrent 2014	18.000,00 €
	2015 D Despesa corrent 2015	18.000,00 €
Ulldemolins	2016 D Despesa corrent 2016	18.000,00 €
	2013 D Despesa corrent 2013	12.137,55 €
	2014 D Despesa corrent 2014	12.137,55 €
Vilella Alta, la	2015 D Despesa corrent 2015	12.137,55 €
	2016 D Despesa corrent 2016	12.137,54 €
	2013 D Despesa corrent 2013	20.695,85 €
Vilella Baixa, la	2014 D Despesa corrent 2014	20.695,85 €
	2015 D Despesa corrent 2015	20.695,85 €
	2016 D Despesa corrent 2016	20.695,85 €
	2013 D Despesa corrent 2013	37.102,22 €
	2014 D Despesa corrent 2014	37.102,22 €
	2015 D Despesa corrent 2015	37.102,22 €
	2016 D Despesa corrent 2016	37.102,21 €
	2013 D Despesa corrent 2013	37.181,99 €
	2014 D Despesa corrent 2014	37.181,99 €
	2015 D Despesa corrent 2015	37.181,99 €
	2016 D Despesa corrent 2016	37.182,00 €

Taula 127: PUOSC. Planificació inicial despeses corrents. Diputació de Tarragona
Font: Diputació de Tarragona (<https://seuelectronica.dipta.cat>)

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

PLANIFICACIÓ INICIAL LÍNIA MANTENIMENT CONSELLS COMARCALS

Planificació inicial línia manteniment Consells Comarcals			
Comarca	Manteniment quadriennal	Manteniment anual	Percentatge
Alt Camp	83.279,73	20.819,93	2,08%
Alt Empordà	102.865,74	25.716,44	2,57%
Alt Penedès	92.368,11	23.092,03	2,31%
Alt Urgell	85.970,75	21.492,69	2,15%
Alta Ribagorça	77.479,20	19.369,80	1,94%
Anoia	96.046,17	24.011,54	2,40%
Bages	103.480,49	25.870,12	2,59%
Baix Camp	100.447,69	25.111,92	2,51%
Baix Ebre	91.917,86	22.979,47	2,30%
Baix Empordà	96.024,79	24.006,20	2,40%
Baix Llobregat	152.142,48	38.035,62	3,80%
Baix Penedès	89.455,96	22.363,99	2,24%
Barcelonès	258.915,95	64.728,99	6,47%
Berguedà	87.150,19	21.787,55	2,18%
Cerdanya	80.578,69	20.144,67	2,01%
Conca de Barberà	81.852,72	20.463,18	2,05%
Garraf	92.100,54	23.025,14	2,30%
Garrigues	82.760,04	20.690,01	2,07%
Garrotxa	84.652,67	21.163,17	2,12%
Gironès	97.808,91	24.452,23	2,45%
Maresme	117.332,10	29.333,03	2,93%
Montsià	85.351,52	21.337,88	2,13%
Noguera	89.828,99	22.457,25	2,25%
Osona	102.272,33	25.568,08	2,56%
Pallars Jussà	83.916,71	20.979,18	2,10%
Pallars Sobirà	83.914,69	20.978,67	2,10%
Pla d'Urgell	83.364,32	20.841,08	2,08%
Pla de l'Estany	84.426,79	21.106,70	2,11%
Priorat	80.440,62	20.110,16	2,01%
Ribera d'Ebre	82.085,64	20.521,41	2,05%
Ripollès	83.483,20	20.870,80	2,09%
Segarra	82.368,59	20.592,15	2,06%
Segrià	105.428,06	26.357,02	2,64%
Selva	99.847,13	24.961,78	2,50%
Solsonès	82.558,52	20.639,63	2,06%
Tarragonès	102.282,69	25.570,67	2,56%

Planificació inicial línia manteniment Consells Comarcals			
Comarca	Manteniment quadriennal	Manteniment anual	Percentatge
Terra Alta	80.626,91	20.156,73	2,02%
Urgell	82.463,16	20.615,79	2,06%
Val d'Aran	157.054,52	39.263,63	3,93%
Vallès Occidental	119.254,80	29.813,70	2,98%
Vallès Oriental	74.400,00	18.600,00	1,86%
TOTAL	4.000.000,00	1.000.000,00	

Taula 128: PUOSC. Planificació inicial línia manteniment Consells Comarcals
Font: Diputació de Tarragona (<https://seuelectronica.dipta.cat>)

PLANIFICACIÓ INICIAL DEL PROGRAMA D'INVERSIONS DE LA DIPUTACIÓ DE TARRAGONA, AMORTITZACIÓ DE PRÉSTECES (PUOSC 2013-2017)

Planificació inicial del Programa d'Inversions de la Diputació de Tarragona, Amortització de Préstecs (PUOSC 2013-2017)				
Municipi	Anualitat	Tipologia	Títol de la actuació	Pressupost Elegible
Capçanes	2013	P	A.1.d'Amortització de préstec	27.790,57€
Gratallops	2013	P	A.1.d'Amortització ICO	119.333,51€
Guiamets	2013	P	A.1.d'Amortització extraordinària del préstec bankinter	31.600,00€
Marçà	2013	P	A.1.d'Amortització De préstec	107.860,53€
Morera de M.	2013	P	A.1.d'Amortització De préstec	40.000,00€
Poboleda	2014	P	A.1.d'Amortització de préstec	41.794,41€
Poboleda	2014	P	A.2.d'Amortització de préstec	55.204,05€
Ulldemolins	2013	P	A.2.d'Amortització de préstecs	60.228,00€

Taula 129: PUOSC 2013-2017. Planificació inicial del Programa d'Inversions de la Diputació de Tarragona, Amortització de Préstecs
Font: Diputació de Tarragona (<https://seuelectronica.dipta.cat>)

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

PLA ÚNIC D'OBRES I SERVEIS DE CATALUNYA

PLANIFICACIÓ DEL PERÍODE 2013-2017 (SUBVENCIONS PER A INVERSIONS DE TOTES LES LÍNIES I PROGRAMES)

Ens local	Any i títol de l'actuació	Pressupost	Subv. PUOSC	Subv. LI	Subv. DT
Bellmunt del Priorat	2014 Urbanització i pavimentació de l'accés al municipi, del carrer dels Masets i de la plaça del Sindicat	379.784,07 €	163.000,00 €	97.000,00 €	66.000,00 €
	2015 Consolidacions estructurals d'urgència i obres de rehabilitació dels edificis sala de màquines i caldera de vapor	151.969,47 €	42.228,78 €		42.228,78 €
Bisbal de Falset, la	2015 Pavimentació i renovació del clavegueram, de l'abastament d'aigua i de l'enllumenat del carrer Margalef	58.242,01 €	55.329,90 €	55.329,90 €	
	2016 Pavimentació i renovació de serveis del carrer de les Eres	26.088,08 €	24.783,67 €	24.783,67 €	
Cabacés	2014 Reforma de la piscina	269.674,88 €	158.242,46 €	98.000,00 €	60.242,46 €
	2015 Ampliació del carrer de Llaberia	55.644,55 €	50.080,09 €	50.080,09 €	
Capçanes	2017 Adequació de l'enllumenat per estalvi energètic	58.990,34 €	50.141,79 €	50.141,79 €	
Cornudella de Montsant	2016 Renovació de la pavimentació i serveis a Albarca, desglossat núm. 2	611.708,83 €	115.000,00 €	115.000,00 €	
Falset	2016 Serveis i pavimentació al carrer del Malanyet	348.036,55 €	219.215,39 €	219.215,39 €	
Figuera, la	2014 Renovació de l'enllumenat	49.265,92 €	46.802,62 €	9.708,38 €	37.094,24 €
Gratallops	2014 Redacció del projecte de la substitució de la xarxa d'aigua, del clavegueram i de la pavimentació del carrer Major	3.000,00 €	2.850,00 €	2.850,00 €	
	2017 Substitució de la xarxa d'aigua, del clavegueram i de la pavimentació del carrer Major	102.117,77 €	97.011,88 €	97.011,88 €	
Guiamets, els	2017 Rehabilitació integral d'un edifici entre mitgeres per a consultori mèdic	183.932,87 €	95.500,00 €	95.500,00 €	
Lloar, el	2013 Adequació, millora i pavimentació de l'entorn del Parc de l'Arenal	30.000,00 €	28.313,14 €		28.313,14 €
	2013 Adquisició d'una finca per millorar l'entorn del Parc de l'Arenal	21.500,00 €	20.000,00 €		20.000,00 €
	2014 Arranjament del clavegueram	227.617,18 €	91.046,87 €	91.046,87 €	
Marçà	2015 Urbanització del carrer de Sant Josep i del carrer de la Palla	202.940,70 €	101.470,35 €	101.470,35 €	
	2015 Actuacions a la xarxa d'aigua potable	46.768,24 €	44.429,74 €	44.429,74 €	
Margalef	2015 Renovació d'un tram del clavegueram del carrer Major	23.704,77 €	22.519,53 €	22.519,53 €	
	2014 Renovació de la pavimentació i dels serveis al carrer de les Pinyeres i de la plaça de la Bassa	230.532,84 €	213.739,78 €	103.739,78 €	110.000,00 €
Masroig, el	2015 Renovació de la pavimentació i els serveis al c/ Sant Bartomeu	78.629,54 €	35.249,22 €		35.249,22 €
	2016 Reposició de serveis i pavimentació del c/ Major	118.016,22 €	96.000,00 €	96.000,00 €	
Morera de Montsant, la	2015 Enllumenat públic del Camí Darrera Castells	19.776,09 €	18.787,00 €	18.787,00 €	
	2016 Pavimentació d'un tram del carrer Obac	236.025,96 €	75.528,31 €	75.528,31 €	
Poboleda	2017 Urbanització del carrer del Carme, 5a fase, 1a etapa, plaça del Portal	156.033,87 €	101.422,01 €	101.422,01 €	
Porrera	2015 Millora del vial d'accés al barri de l'Encasell	59.407,68 €	56.437,29 €	56.437,29 €	
	2016 Millora de la intercomunicació entre els dipòsits d'aigua	24.745,17 €	23.507,91 €	23.507,91 €	
Pradell de la Teixeta	2014 Renovació de la pavimentació i dels serveis a la plaça de l'Església	50.843,66 €	48.301,47 €	9.192,95 €	39.108,52 €
	2014 Renovació de la pavimentació i dels serveis a la plaça de Sant Isidre	82.793,19 €	78.653,53 €	39.545,01 €	39.108,52 €
	2016 Remodelació del carrer de les Eres	89.645,61 €	85.163,32 €	46.054,80 €	39.108,52 €
Torre de Fontaubella, la	2014 Pavimentació i serveis al carrer de la Plana	302.882,76 €	167.273,70 €	90.864,83 €	76.408,87 €
	2013 Condicionament de l'accés al nucli urbà	106.000,00 €	100.000,00 €		100.000,00 €
Torroja del Priorat	2017 Substitució i arranjament del clavegueram i de la xarxa d'aigua del carrer Balandra de Baix	120.281,71 €	96.225,37 €	96.225,37 €	
	2014 Sala de vetlles municipal 2a fase	31.239,34 €	28.739,34 €		28.739,34 €
Ulldemolins	2015 Dipòsit	286.072,42 €	100.125,35 €	100.125,35 €	
	2016 Arranjament i millora de les escales d'accés al carrer Nou Priorat	12.041,79 €	9.633,43 €	9.633,43 €	
Vilella Baixa, la	2017 Arranjament i millora de l'accés al municipi pel pont	105.900,39 €	84.720,31 €	84.720,31 €	
	2017 Millora de l'abastament d'aigua a Porrera, a Poboleda, a Gratallops i a Torroja del Priorat	494.605,65 €	236.200,00 €	236.200,00 €	
Diversos municipis		5.456.460,12 €	3.083.673,55 €	2.362.071,94 €	721.601,61 €

Taula 130: Pla Únic d'Obres i Serveis de Catalunya. Planificació del període 2013-2017 (subvencions per a inversions de totes les línies i programes)

Font: Diputació de Tarragona (<https://seuelectronica.dipta.cat>)

NOTA: La Vilella Alta és l'únic poble de la comarca sense dotació en el PUOSC.

jaumbages | Planificació estratègica
i desenvolupament local

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

16. AVALUACIÓ DE LES ACCIONS DE DESENVOLUPAMENT RURAL REALITZADES DURANT EL PERÍODE 2007-2013

16.1 ELS AJUTS LEADER

Durant el període de programació europea 2007-2013, les accions de desenvolupament rural a la zona han estat portades a terme des d'una entitat creada a tals efectes, el **Consorci Leader Priorat – Baix Camp**.

El Consorci Leader Priorat- Baix Camp és una entitat pública, de caràcter associatiu i naturalesa voluntària, sense ànim de lucre, amb personalitat jurídica pròpia i amb plena capacitat per complir les finalitats assenyalades en els seus estatuts, que integra als Consells Comarcals del Priorat i del Baix Camp com a membres fundacionals i que incorpora, en el Consell Rector, la participació de representants d'entitats privades directament implicades en la consecució dels mateixos objectius.

La creació d'aquest ens associatiu i l'aprovació inicial dels seus Estatuts va ser acordada pel Ple del Consell Comarcal del Priorat, en la sessió de 14 d'abril de 2008, i pel Ple del Consell Comarcal del Baix Camp el dia 30 d'abril de 2008.

Ambdues incorporacions van publicar els anuncis pertinents per sotmetre l'expedient a informació pública per un termini de 30 dies, sense que s'hagin presentat durant aquest període cap escrit d'al·legacions o reclamacions a cap de les dues administracions, per la qual cosa els acords adoptats amb caràcter provisional van esdevenir definitius.

Els anuncis relatius a la informació del procés de creació del nou Consorci van ser inserits en els respectius Taulers d'Edictes i també en les següents publicacions:

El Consell Comarcal del Priorat va publicar l'acord de creació del Consorci i d'aprovació inicial dels seus Estatuts al BOPT núm. 100, de data 29 d'abril de 2008 i en el DOGC núm. 5.123 de 2 de maig de 2008. Finalment, l'anunci que conté el text íntegra dels Estatuts i el resultat de l'exposició pública va ser publicat al BOPT núm. 146 de 23 de juny de 2008 i al DOGC núm. 5.168 de 8 de juliol de 2008.

El Consell Comarcal del Baix Camp va publicar l'acord de creació del Consorci i d'aprovació inicial dels seus Estatuts al BOPT núm. 115/1, de data 17 de maig de 2008 i en el DOGC núm. 5.133 de 19 de maig de 2008.

Posteriorment, l'anunci que conté el resultat de l'exposició pública i la referència per a la localització del text íntegra dels Estatuts va ser publicat al BOPT núm. 179 d'1 d'agost de 2008 i al DOGC núm. 5.191 de 8 d'agost de 2008.

Així finalment, en data 03/09/2008 es va aprovar la constitució del Consell Rector del Consorci Leader Priorat- Baix Camp, com a òrgan col·legiat suprem de deliberació i decisió del Consorci, a qui li correspon exercir les competències que venen enumerades a l'article 9 dels seus Estatuts. En la mateixa sessió es va aprovar la participació de les següents entitats privades al Consell Rector del Consorci, tal com assenyalava l'article 23 dels Estatuts:

- Consell Regulador de la D.O. Montsant
- Consell Regulador de la D.O.Q. Priorat
- Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya
- Associació de Cases de Pagès del Priorat
- Grupació per a la Restauració del Priorat
- Consell Regulador de la D.O. Siurana
- Consell Regulador de la D.O. Avellana de Reus
- Associació de Turisme Rural del Baix Camp
- Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Reus
- Unió de Pagesos

El Consorci Leader Priorat - Baix Camp disposa d'un àmbit territorial configurat per la totalitat de la comarca del Priorat i per un seguit de municipis situats a la zona interior i de muntanya del Baix Camp (l'Albiol, l'Aleixar, Alforja, Arbolí, l'Argentera, les Borges del Camp, Botarell, Capafonts, Colldejou, Duesaigües, la Febró, Maspujols, Prades, Pratedip, Riudecanyes, Riudecols, Vilanova d'Escornalbou, Vilaplana). Es tracta doncs d'un espai format per 41 municipis situats a la zona interior i més occidental de l'àmbit territorial del Camp de Tarragona.

Al llarg del període de programació 2007-2013, s'han publicat al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya diverses ordres de bases reguladores i convocatòries d'ajuts Leader. En base a aquestes convocatòries, el Consorci Leader Priorat – Baix Camp ha pogut

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

anar registrant sol·licituds d'ajut, valorant cadascun d'aquests expedients i certificant les despeses a ells associades.

Les ordres que s'han publicat en aquest període, d'ajuts Leader són les que tot seguit es detallen:

2009

- ORDRE AAR/126/2009, de 23 de març, per la qual s'aproven les bases reguladores dels ajuts per a la diversificació econòmica de les zones rurals del programa Leader de Catalunya relatives al període de programació 2007-2013, i es convocaven els corresponents a l'any 2009 (DOGC Núm. 5348, de 27/03/2009).

2010

- ORDRE AAR/562/2009, de 23 de desembre, per la qual s'aproven les bases reguladores dels ajuts per a la diversificació econòmica de les zones rurals del programa Leader de Catalunya relatives al període de programació 2007-2013, i es convocaven els corresponents a l'any 2010 (DOGC Núm. 5536, de 30/12/2009).
- ORDRE AAR/345/2010, de 3 de juny, per la qual es regula la comunicació prèvia a l'inici de les inversions acollides al règim dels ajuts per a la diversificació econòmica de les zones rurals del programa Leader de Catalunya relatives al període de programació 2007-2013, per a l'any 2010 (DOGC Núm. 5655 de 22/06/2010).

2011

- ORDRE AAM/283/2011, de 24 d'octubre, per la qual s'aproven les bases reguladores dels ajuts per a la diversificació econòmica de les zones rurals del programa Leader de Catalunya, mesura 410, en el marc de l'eix 4 Leader, del Programa de desenvolupament rural de Catalunya 2007-2013, i es convoquen els corresponents a l'any 2011 (DOGC Núm. 5995 de 31/10/2011).

2012

- ORDRE AAM/429/2012, de 21 de desembre, per la qual s'aproven les bases reguladores dels ajuts per a la diversificació econòmica de les zones rurals del programa Leader en el marc de l'eix 4 del Programa de desenvolupament rural de Catalunya 2007-2013, i es convoquen els corresponents a l'any 2012 (DOGC Núm. 6282 de 28/12/2012).
- ORDRE AAM/15/2013, de 14 de febrer, per la qual es modifiquen les bases reguladores dels ajuts per a la diversificació econòmica de les zones rurals del programa Leader en el marc de l'Eix 4 del Programa de desenvolupament rural de Catalunya 2007-2013, aprovades per l'Ordre AAM/429/2012, de 21 de desembre. (DOGC núm. 6319, publicat el 20/02/2013)

2013

- ORDRE AAM/328/2013, de 13 de desembre, per la qual es modifiquen els percentatges de cofinançament de la contribució pública en les mesures contingudes en el Programa de desenvolupament rural de Catalunya 2007-2013. (DOGC núm. 6527, publicat el 23/12/2013)
- ORDRE AAM/336/2013, de 16 de desembre, per la qual s'aproven les bases reguladores dels ajuts per a la diversificació econòmica de les zones rurals del programa en el marc de l'eix 4 Leader del Programa de desenvolupament rural de Catalunya 2007-2013, i es convoquen els corresponents a l'any 2013. (DOGC núm. 6530, publicat el 30/12/2013)
- CORRECCIÓ D'ERRADES a l'Ordre AAM/336/2013, de 16 de desembre, per la qual s'aproven les bases reguladores dels ajuts per a la diversificació econòmica de les zones rurals en el marc de l'eix 4 Leader del Programa de desenvolupament rural de Catalunya 2007-2013, i es convoquen els corresponents a l'any 2013 (DOGC núm. 6547, publicat el 24/01/2014).
- ORDRE AAM/20/2014, de 30 de gener, per la qual es modifica l'Ordre AAM/336/2013, de 16 de desembre, per la qual s'aproven les bases reguladores

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

dels ajuts per a la diversificació econòmica de les zones rurals del programa Leader en el marc de l'eix 4 del Programa de desenvolupament rural de Catalunya 2007-2013, i es convoquen els corresponents a l'any 2013 (DOGC núm. 6556, publicat el 06/02/2014).

2014

- ORDRE AAM/255/2014, de 31 de juliol, per la qual s'aproven les bases reguladores dels ajuts per a la diversificació econòmica de les zones rurals en el marc de l'eix 4 Leader del Programa de desenvolupament rural de Catalunya 2007-2013, i es convoquen els corresponents a l'any 2014 (DOGC Núm. 6682, de 08/08/2014).

16.1.1 SOL·LICITUDS D'AJUT LEADER

En les següents taules es mostren les xifres de sol·licituds LEADER registrades pel Consorci Leader Priorat – Baix Camp, al llarg de les cinc convocatòries d'ajuts que s'han publicat dins d'aquest període de programació 2007-2013.

En aquesta primera taula es detalla el número de sol·licituds registrades per mesura i comarca. Així, podem veure com al llarg d'aquestes convocatòries, a l'àmbit Priorat – Baix Camp s'han registrat 208 sol·licituds d'ajut, 147 de les quals a la comarca del Priorat i 62 a la zona interior del Baix Camp.

Mesura	Número sol·licituds registrades		
	Priorat	Baix Camp	TOTAL
(12301) Millora dels processos de transformació i comercialització dels productes agrícoles	90	11	101
(312) Creació i desenvolupament de microempreses	17	13	30
(313) Foment d'activitats turístiques	34	29	63
(323) Conservació i millora del patrimoni rural	6	8	14
TOTAL	147	62	208

Taula 131: Número total de sol·licituds registrades durant tot el període per mesura i comarca
Font: Elaboració pròpia amb dades del Consorci Leader Priorat – Baix Camp

La mesura que més sol·licituds d'ajut ha generat ha estat la 12301, de millora dels processos de transformació i comercialització dels productes agrícoles, amb 101 sol·licituds, localitzades sobretot a la comarca del Priorat, i focalitzades principalment a l'entorn de la creació o millora de cellers.

La segona mesura en base al nombre de sol·licituds registrades ha estat la 313, de foment d'activitats turístiques, que n'ha generat 63 (34 al Priorat i 29 al Baix Camp).

La mesura de 312, de creació i desenvolupament de microempreses queda lluny de les xifres que presenten les altres mesures destinades a promotors privats, amb 30 sol·licituds (17 al Priorat i 13 al Baix Camp).

La mesura 323, de conservació i millora del patrimoni rural i dirigida a les administracions locals, n'ha generat 14 (6 al Priorat i 8 al Baix Camp).

Inversió i subvenció sol·licitada per mesures		
Mesura	Inversió	Subvenció
12301	10.175.050,68 €	3.946.102,47 €
312	1.808.621,37 €	694.590,43 €
313	11.353.400,80 €	3.471.992,46 €
323	1.931.951,77 €	1.307.875,66 €
	25.269.024,62 €	9.420.561,03 €

Taula 132: Inversió i subvenció sol·licitada per mesures

Font: Elaboració pròpia amb dades del Consorci Leader Priorat – Baix Camp

Si tenim en compte el la inversió i la subvenció sol·licitada associada a aquests expedients, podem comprovar com la mesura 12301 no és la que més volum d'inversió preveia generar, amb 10.175.050,68 €, però sí que tenia la major subvenció sol·licitada, amb 3.946.102,47 €.

Així, la mesura 313 era la que preveia generar més inversió, amb 11.353.400,80 €, però amb menor subvenció sol·licitada que la de la mesura 12301, amb 3.471.992,46 €.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Molt lluny dels nivells d'inversió i subvenció d'aquestes mesures hi trobem les altres dues mesures (312 i 323), ja que cap d'elles supera els 2 milions d'euros d'inversió generada prevista.

Tot seguit es mostren més taules en les quals es pot veure la distribució del número total de sol·licituds rebudes segons convocatòria, mesura i comarca i els imports d'inversió i subvenció de les sol·licituds rebudes, també segons convocatòria, mesura i comarca. També es presenta un gràfic amb els imports d'inversió i subvenció de les sol·licituds rebudes, segons convocatòria i mesura.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Mesura	Conv. 2009		Conv. 2010		Conv. 2011		Conv. 2012		Conv. 2013		Conv. 2014	
	Priorat	Baix Camp	Priorat	Baix Camp	Priorat	Baix Camp	Priorat	Baix Camp	Priorat	Baix Camp	Priorat	Baix Camp
12301	8	2	12	2	22	2	26	2	22	3	0	0
312	0	3	2	1	4	3	4	5	4	1	3	0
313	7	6	3	6	7	4	9	4	5	2	3	7
323	1	0	0	1	0	1	1	2	2	2	2	2
TOTAL	16	11	17	16	33	10	40	13	33	8	8	9

Taula 133: Número total de sol·licituds rebudes segons convocatòria, mesura i comarca
Font: Consorci Leader Priorat – Baix Camp

		Inversió i subvenció de les sol·licituds rebudes					
		Priorat		Baix Camp		TOTAL	
	Mesura	Inversió	Subvenció	Inversió	Subvenció	Inversió	Subvenció
2009	12301	1.085.656,38 €	379.979,73 €	183.251,76 €	64.138,12 €	1.268.908,14 €	444.117,85 €
	312	0,00 €	0,00 €	290.348,63 €	101.622,02 €	290.348,63 €	101.622,02 €
	313	1.452.762,25 €	508.466,79 €	651.766,19 €	228.118,17 €	2.104.528,44 €	736.584,96 €
	323	312.500,00 €	109.375,00 €	0,00 €	0,00 €	312.500,00 €	109.375,00 €
2010	12301	1.490.617,10 €	544.247,94 €	98.310,92 €	34.408,82 €	1.588.928,02 €	578.656,76 €
	312	26.995,74 €	10.798,70 €	65.521,76 €	22.932,62 €	92.517,50 €	33.731,32 €
	313	2.518.282,63 €	488.765,84 €	2.283.260,41 €	611.324,20 €	4.801.543,04 €	1.100.090,04 €
	323	0,00 €	0,00 €	357.356,40 €	250.000,00 €	357.356,40 €	250.000,00 €
2011	12301	2.554.660,50 €	1.025.463,77 €	143.150,14 €	50.102,54 €	2.697.810,64 €	1.075.566,31 €
	312	222.993,00 €	89.197,19 €	221.299,87 €	77.454,95 €	444.292,87 €	166.652,14 €
	313	1.754.456,65 €	565.863,68 €	872.283,37 €	341.218,07 €	2.626.740,02 €	907.081,75 €
	323	0,00 €	0,00 €	388.969,54 €	250.000,00 €	388.969,54 €	250.000,00 €
2012	12301	2.409.994,37 €	963.997,75 €	105.117,08 €	42.046,83 €	2.515.111,45 €	1.006.044,58 €
	312	138.775,34 €	55.510,14 €	142.646,79 €	57.058,72 €	281.422,13 €	112.568,86 €
	313	330.794,21 €	132.317,68 €	543.496,90 €	217.398,76 €	874.291,11 €	349.716,44 €
	323	0,00 €	0,00 €	86.910,00 €	69.528,00 €	86.910,00 €	69.528,00 €
2013	12301	1.915.611,45 €	766.244,58 €	188.680,98 €	75.472,39 €	2.104.292,43 €	841.716,97 €
	312	213.580,70 €	85.432,28 €	13.615,26 €	5.446,10 €	227.195,96 €	90.878,38 €
	313	316.087,04 €	126.434,82 €	101.495,27 €	40.598,11 €	417.582,31 €	167.032,93 €
	323	196.982,28 €	157.585,82 €	181.118,30 €	144.894,64 €	378.100,58 €	302.480,46 €
2014	12301	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
	312	472.844,28 €	189.137,71 €	0,00 €	0,00 €	472.844,28 €	189.137,71 €
	313	126.959,43 €	50.783,77 €	401.756,45 €	160.702,58 €	528.715,88 €	211.486,35 €
	323	196.982,28 €	157.585,82 €	211.132,97 €	168.906,38 €	408.115,25 €	326.492,20 €
TOTALS		17.737.535,63 €	6.407.189,01 €	7.531.488,99 €	3.013.372,02 €	25.269.024,62 €	9.420.561,03 €

Taula 134: Import d'inversió i subvenció de les sol·licituds rebudes segons convocatòria, mesura i comarca
Font: Consorci Leader Priorat – Baix Camp

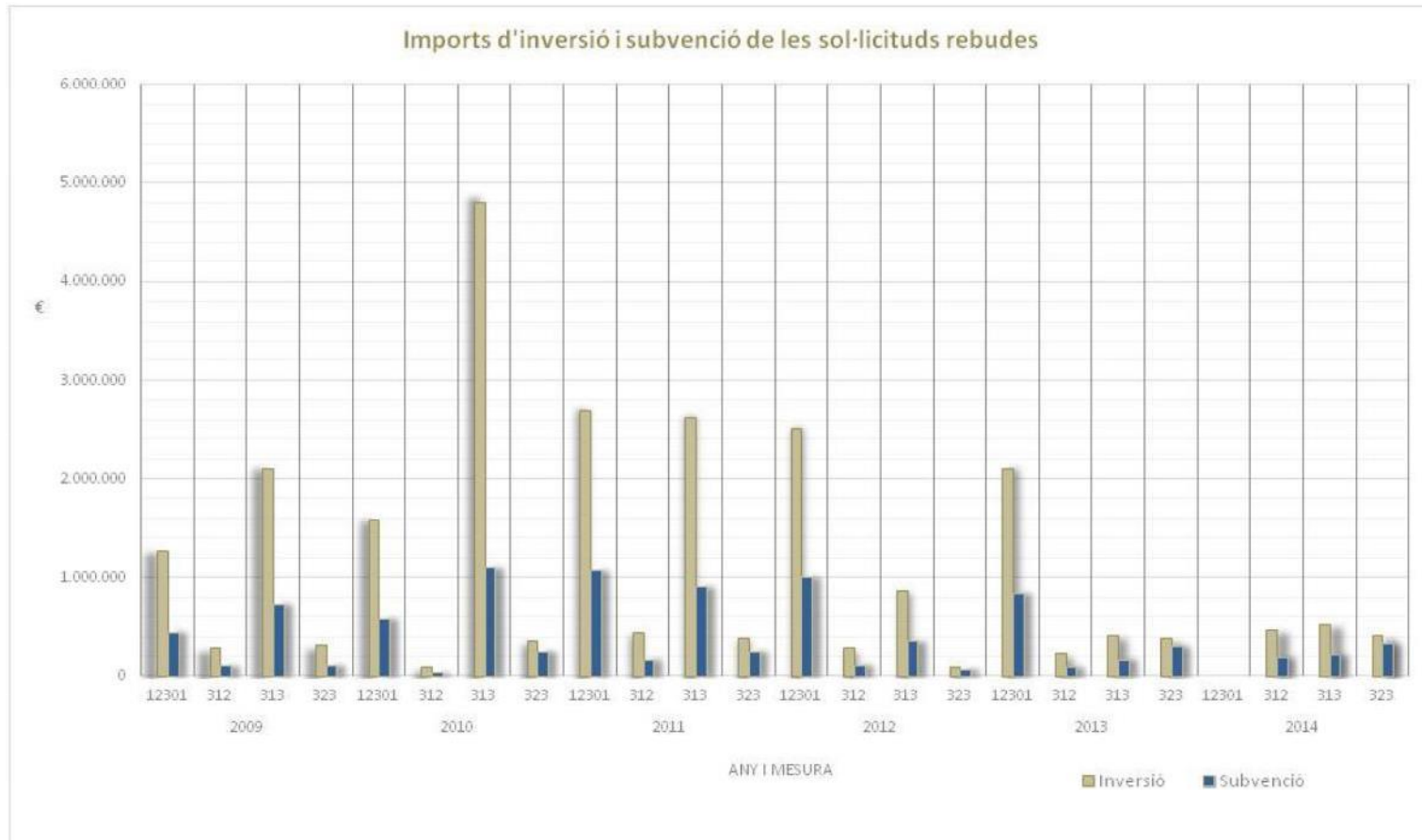

Figura 53: Gràfic d'imports d'inversió i subvenció de les sol·licituds rebudes
Font: Elaboració pròpia amb dades del Consorci Leader Priorat – Baix Camp

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

16.1.2 EXPEDIENTS LEADER APROVATS

En les següents taules es mostren les xifres d'aprovacions d'expedients LEADER del Consorci Leader Priorat – Baix Camp, al llarg de les cinc convocatòries d'ajuts que s'han publicat al llarg del període de programació 2007-2013.

En aquesta primera taula es detalla el número de sol·licituds aprovades per mesura i comarca. Així, podem veure com al llarg d'aquestes convocatòries, a l'àmbit Priorat – Baix Camp s'han aprovat 166 expedients d'ajut, 117 dels quals a la comarca del Priorat i 49 a la zona interior del Baix Camp.

Mesura	Número sol·licituds aprovades		
	Priorat	Baix Camp	TOTAL
(12301) Millora dels processos de transformació i comercialització dels productes agrícoles	76	9	85
(312) Creació i desenvolupament de microempreses	15	10	25
(313) Foment d'activitats turístiques	24	26	50
(323) Conservació i millora del patrimoni rural	2	4	6
TOTAL	117	49	166

Taula 135: Número total de sol·licituds aprovades durant tot el període per mesura i comarca
Font: Consorci Leader Priorat – Baix Camp

La mesura que més aprovacions d'ajut ha rebut ha estat la 12301, de millora dels processos de transformació i comercialització dels productes agrícoles, amb 85 aprovacions, localitzades sobretot a la comarca del Priorat, i focalitzades com s'ha dit anteriorment principalment a l'entorn de la creació o millora de cellers.

La segona mesura en base al nombre d'aprovacions ha estat la 313, que n'ha generat 50 (24 al Priorat i 26 al Baix Camp).

La mesura de 312, de creació i desenvolupament de microempreses queda lluny de les xifres que presenten les altres mesures destinades a promotors privats, amb 25 aprovacions (15 al Priorat i 10 al Baix Camp).

De la mesura 323, de conservació i millora del patrimoni rural i dirigida a les administracions locals, se n'han aprovat 6 (2 al Priorat i 4 al Baix Camp).

Inversió i subvenció dels expedients aprovats		
Mesura	Inversió	Subvenció
12301	9.137.123,23 €	2.365.243,94 €
312	1.684.366,39 €	433.638,62 €
313	8.669.276,60 €	2.290.893,56 €
323	848.471,03 €	597.773,96 €
	20.339.237,25 €	5.687.550,08 €

Taula 136: Inversió i subvenció dels expedients aprovats
Font: Elaboració pròpia amb dades del Consorci Leader Priorat – Baix Camp

Si tenim en compte el la inversió i la subvenció aprovada associada a aquests expedients, podem comprovar com la mesura 12301 és la que més volum d'inversió aprovada va tenir, amb 9.137.123,23 €, i la que va tenir major subvenció aprovada, amb 2.365.243,94 €. De la mesura 313 es va aprovar una inversió de 8.669.276,60 €, i una subvenció de 2.290.893,56€.

Evidentment, a l'igual que en el cas de les xifres de sol·licitud, molt lluny dels nivells d'inversió i subvenció aprovades d'aquestes mesures hi trobem les altres dues mesures (312 i 323), i on cap d'elles arriba als 600.000 € de subvenció aprovada.

A nivell de municipis, els que van disposar de més subvenció aprovada van ser Falset (amb 1.004.738,91€ de subvenció) i, a certa distància, la Morera de Montsant (amb 291.813,88€), Gratallops (286.801,86 €), el Molar (264.791,10 €) i els Guiamets (252.562,91 €).

Els que menys subvenció aprovada van generar, en canvi, van ser la Figuera (amb 5.081,89€) i la Torre de Fontaubella, que no tenen expedients aprovats.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

LEADER. Inversió i subvenció aprovades segons municipi		
Municipi	Inversió aprovada	Subv. aprovada
Bellmunt del Priorat	583.575,77 €	165.512,49 €
Bisbal de Falset, la	167.275,14 €	48.935,04 €
Cabacés	59.054,67 €	22.145,50 €
Capçanes	451.163,57 €	154.347,25 €
Cornudella de Montsant	309.680,08 €	74.655,78 €
Falset	3.714.025,82 €	1.004.738,91 €
Figuera, la	16.939,63 €	5.081,89 €
Gratallops	997.697,76 €	286.801,86 €
Guiamets, els	1.347.191,17 €	252.562,91 €
Lloar, el	247.221,62 €	67.985,95 €
Marçà	816.107,25 €	205.945,24 €
Margalef	374.691,24 €	97.198,49 €
Masroig, el	122.906,34 €	35.340,98 €
Molar, el	1.115.832,93 €	264.791,10 €
Morera de Montsant, la	1.080.371,90 €	291.813,88 €
Poboleda	705.257,88 €	189.899,44 €
Porrera	649.963,35 €	180.087,95 €
Pradell de la Teixeta	283.017,94 €	64.039,76 €
Torre de Fontaubella, la	0,00 €	0,00 €
Torroja del Priorat	79.658,82 €	20.657,65 €
Ulldemolins	58.943,17 €	16.209,37 €
Vilella Alta, la	567.298,33 €	141.570,94 €
Vilella Baixa, la	139.459,83 €	34.668,86 €
PRIORAT	13.887.334,21 €	3.624.991,23 €

Taula 137: LEADER. Inversió i subvenció aprovades segons municipi
Font: Elaboració pròpia amb dades del Consorci Leader Priorat – Baix Camp

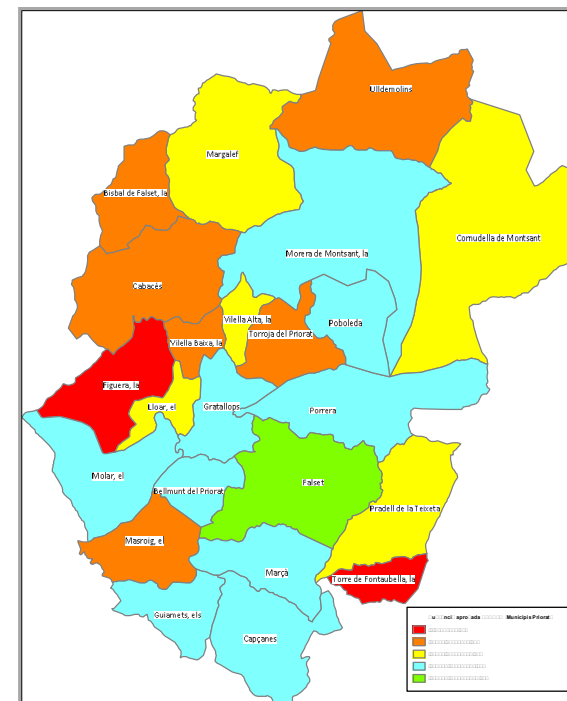

Figura 54: Mapa de municipis del Priorat segons la subvenció aprovada LEADER
Font: Elaboració pròpia

Tot seguit es mostren més taules en les quals es pot veure la distribució del número total d'aprovacions segons convocatòria, mesura i comarca i els imports d'inversió i subvenció dels expedients aprovats, també segons convocatòria, mesura i comarca.

També es presenta un gràfic amb els imports d'inversió i subvenció dels expedients aprovats, segons convocatòria i mesura i una taula amb el llistat de tots els expedients aprovats al llarg de les convocatòries 2009-2014.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Mesura	Conv. 2009		Conv. 2010		Conv. 2011		Conv. 2012		Conv. 2013		Conv. 2014	
	Priorat	Baix Camp	Priorat	Baix Camp	Priorat	Baix Camp	Priorat	Baix Camp	Priorat	Baix Camp	Priorat	Baix Camp
12301	4	2	8	1	22	2	22	2	20	1	0	1
312	0	2	1	1	4	3	3	3	4	1	3	0
313	4	4	2	6	6	4	6	3	3	2	3	7
323	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	2	2
TOTAL	8	8	11	9	32	9	31	9	27	4	8	10

Taula 138: Número total d'expedients aprovats, segons convocatòria, mesura i comarca
Font: Consorci Leader Priorat – Baix Camp

		Inversió i subvenció aprovades					
		Priorat		Baix Camp		TOTAL	
Mesura		Inversió	Subvenció	Inversió	Subvenció	Inversió	Subvenció
2009	12301	834.312,02 €	235.572,21 €	174.377,85 €	45.927,89 €	1.008.689,87 €	281.500,10 €
	312	0,00 €	0,00 €	170.732,60 €	50.897,61 €	170.732,60 €	50.897,61 €
	313	595.598,07 €	161.372,63 €	401.699,06 €	124.257,17 €	997.297,13 €	285.629,80 €
	323	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
2010	12301	988.991,58 €	223.898,42 €	72.946,47 €	16.412,96 €	1.061.938,05 €	240.311,38 €
	312	26.601,22 €	7.315,34 €	65.521,76 €	14.742,40 €	92.122,98 €	22.057,74 €
	313	1.378.441,75 €	255.936,10 €	2.200.330,06 €	513.425,57 €	3.578.771,81 €	769.361,67 €
	323	0,00 €	0,00 €	353.445,78 €	201.849,36 €	353.445,78 €	201.849,36 €
2011	12301	2.499.771,96 €	616.485,54 €	143.150,14 €	39.025,03 €	2.642.922,10 €	655.510,57 €
	312	220.024,59 €	34.725,03 €	222.036,30 €	51.503,16 €	442.060,89 €	86.228,19 €
	313	1.475.984,97 €	392.693,09 €	854.874,47 €	307.664,37 €	2.330.859,44 €	700.357,46 €
	323	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
2012	12301	2.400.092,37 €	690.677,17 €	104.850,17 €	26.212,54 €	2.504.942,54 €	716.889,71 €
	312	137.231,34 €	44.067,58 €	142.613,70 €	51.010,14 €	279.845,04 €	95.077,72 €
	313	298.336,93 €	82.611,08 €	541.733,75 €	191.882,61 €	840.070,68 €	274.493,69 €
	323	0,00 €	0,00 €	86.910,00 €	69.432,40 €	86.910,00 €	69.432,40 €
2013	12301	1.729.949,69 €	423.861,95 €	188.680,98 €	47.170,25 €	1.918.630,67 €	471.032,20 €
	312	213.145,34 €	53.910,02 €	13.615,26 €	3.403,82 €	226.760,60 €	57.313,84 €
	313	292.279,59 €	85.759,61 €	101.495,27 €	30.637,04 €	393.774,86 €	116.396,65 €
	323	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
2014	12301	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
	312	472.844,28 €	122.063,54 €	0,00 €	0,00 €	472.844,28 €	122.063,54 €
	313	126.746,23 €	36.456,11 €	401.756,45 €	108.198,18 €	528.502,68 €	144.654,29 €
	323	196.982,28 €	157.585,82 €	211.132,97 €	168.906,38 €	408.115,25 €	326.492,20 €
TOTALS		13.887.334,21 €	3.624.991,24 €	6.451.903,04 €	2.062.558,88 €	20.339.237,25 €	5.687.550,12 €

Taula 139: Inversió i subvenció dels expedients aprovats segons convocatòria, mesura i comarca. Font: Elaboració pròpia amb dades del Consorci Leader Priorat – Baix Camp

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

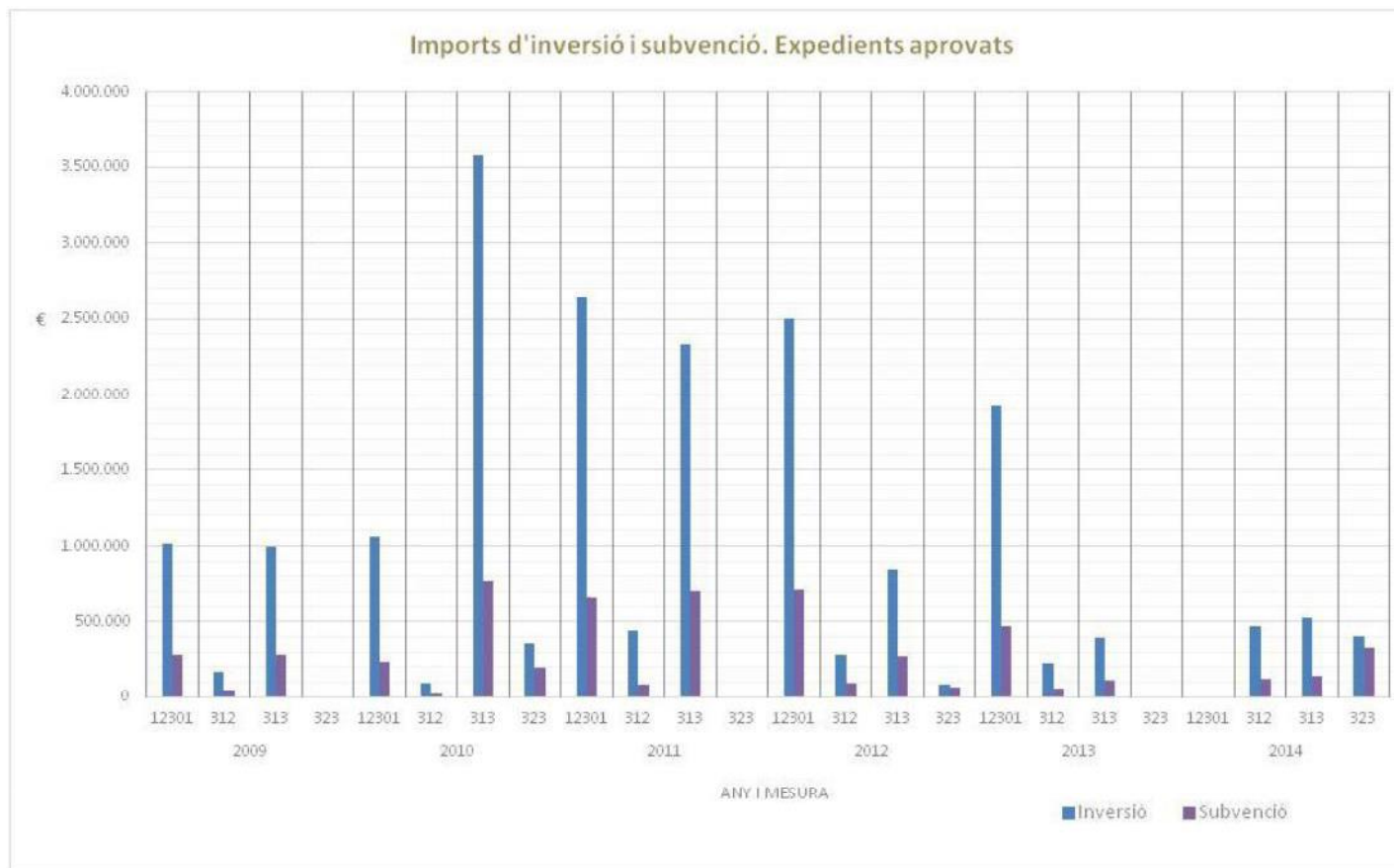

Figura 55: Gràfic d'imports d'inversió i subvenció. Expedients aprovats
Font: Elaboració pròpia amb dades del Consorci Leader Priorat – Baix Camp

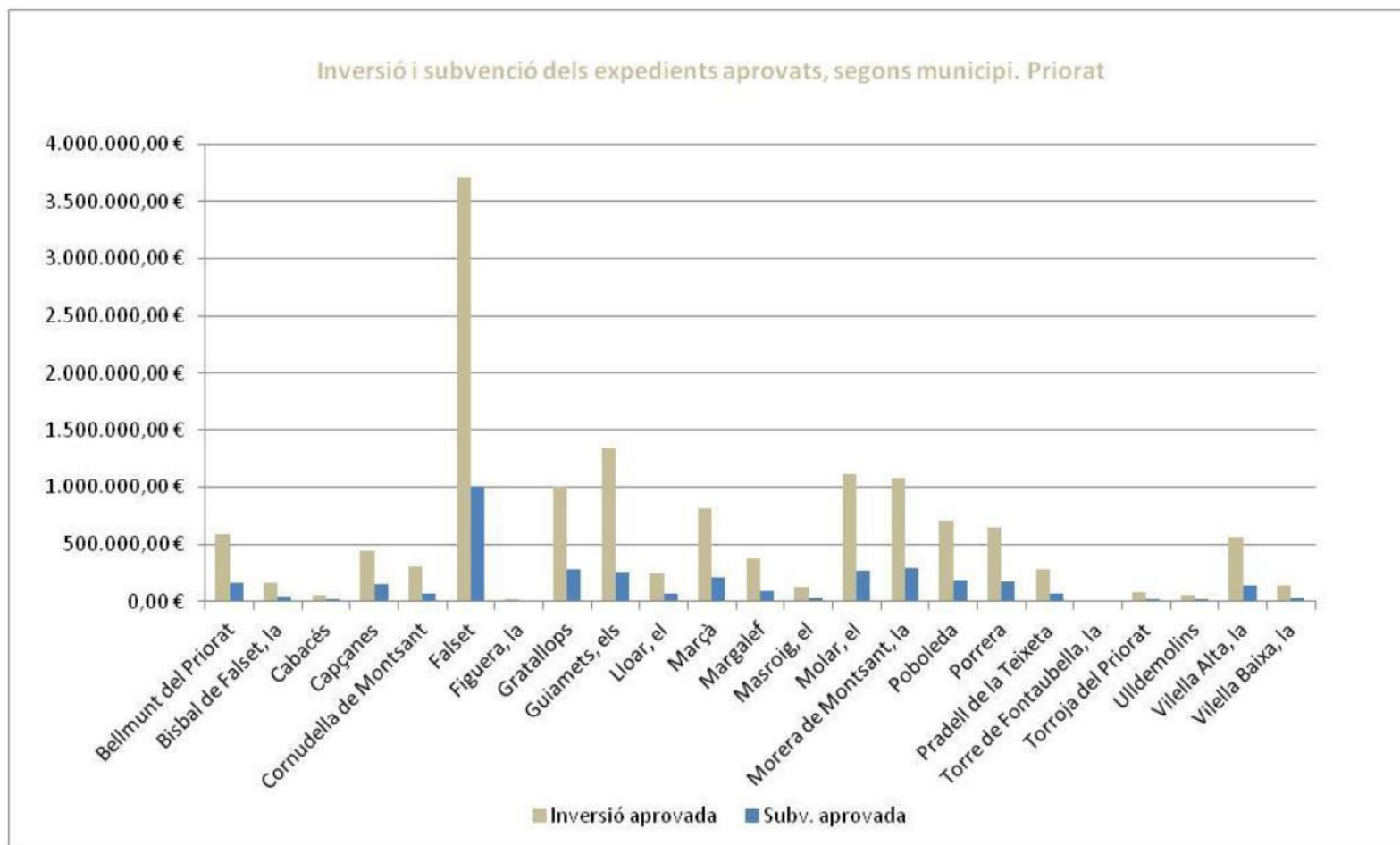

Figura 56: Gràfic d'inversió i subvenció dels expedients aprovats, segons municipi. Priorat
Font: Elaboració pròpia amb dades del Consorci Leader Priorat – Baix Camp

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

En la següent taula es detalla el llistat d'expedients aprovats pel Consorci Leader Priorat – Baix Camp, al llarg de les convocatòries 2009-2014

Expedient	Mesures	Sol·licitant	Municipi d'inversió	Comarca	Inversió acceptada	% concedit	Subvenció aprovada
29-10001-2009 / 03	12301	Clos i Terrasses, SL	Gratallops	Priorat	247.905,64 €	32,50%	80.569,33 €
08-10002-2009 / 03	313	EL XALET DE PRADES, SL	Prades	Baix Camp	209.186,87 €	30,00%	62.756,06 €
29-10005-2009 / 01	313	Es Priorat, SCP	Falset	Priorat	175.118,26 €	25,00%	43.779,57 €
08-10006-2009 / 01	12301	Joel Salvat Rull	Alforja	Baix Camp	93.337,17 €	27,50%	25.667,72 €
08-10008-2009 / 04	313	PRADES AVENTURA, SL	Prades	Baix Camp	108.379,54 €	35,00%	37.932,84 €
08-10009-2009 / 01	313	Jordi Pérez Vilella	Riudecanyes	Baix Camp	33.430,57 €	25,00%	8.357,64 €
29-10010-2009 / 02	12301	Celler de l'Encastell, SCP	Porrera	Priorat	249.471,34 €	30,00%	74.841,40 €
08-10011-2009 / 03	313	HOSPEDES, SL	Colldejou	Baix Camp	50.702,08 €	30,00%	15.210,62 €
08-10015-2009 / 01	312	Maria Rosario Jiménez Illan	Prades	Baix Camp	12.887,00 €	27,50%	3.543,93 €
08-10016-2009 / 12	12301	COOPERATIVA DE CONSUM DE LES BORGES DEL CAMP, SCCL	Borges del Camp, les	Baix Camp	81.040,68 €	25,00%	20.260,17 €
08-10017-2009 / 01	312	POLYMEROS BAIX CAMP, SL	Borges del Camp, les	Baix Camp	157.845,60 €	30,00%	47.353,68 €
29-10020-2009 / 03	12301	Agrícola i secció de crèdit de La Bisbal de Falset, SCCL	La Bisbal de Falset	Priorat	130.225,14 €	30,00%	39.067,54 €
29-10021-2009 / 01	313	Glòria Marçà, SCP	Marçà	Priorat	111.026,35 €	27,50%	30.532,25 €
29-10022-2009 / 01	313	Les Casetes de Juna, SL	Pradell de la Teixeta	Priorat	76.308,04 €	30,07%	22.945,83 €
29-10026-2009 / 03	12301	Josep Maria Just Trilles	Pradell de la Teixeta	Priorat	206.709,90 €	19,88%	41.093,93 €
29-10027-2009 / 03	313	Resort Priorat-Montsant, SL	La Morera de Montsant	Priorat	233.145,42 €	27,50%	64.114,99 €
08-10028-2010 / 04	313	Josep Maria Pradells Qué	Borges del Camp, les	Baix Camp	623.407,27 €	22,50%	140.266,64 €
29-10029-2010 / 01	12301	Elisa Barba Yelmo	Falset	Priorat	231.756,90 €	22,50%	52.145,30 €
29-10030-2010 / 01	313	CÀMPING DELS GUIAMETS, SL	Els Guiamets	Priorat	1.129.443,65 €	17,70%	199.911,53 €
29-10031-2010 / 03	12301	VINITUM 2008, SL	Poboleda	Priorat	230.328,66 €	22,50%	51.823,95 €
08-10033-2010 / 01	312	Francesc Josep Puche Abelló	Prades	Baix Camp	65.521,76 €	22,50%	14.742,40 €
29-10034-2010 / 06	12301	CELLER DE CAPÇANES I SECCIÓ DE CRÈDIT SCCL	Capçanes	Priorat	70.556,35 €	27,50%	19.403,00 €
08-10035-2010 / 03	313	M ^a Àngels Solé Guixà	Botarell	Baix Camp	263.570,49 €	25,00%	65.892,62 €
29-10036-2010 / 03	12301	MAS DE LA CAÇADORA, SL	Els Guiamets	Priorat	44.032,67 €	22,50%	9.907,35 €
08-10037-2010 / 03	323	CONSELL COMARCAL DEL BAIX CAMP	Arbolí, Pratdip, Riudecanyes	Baix Camp	353.445,78 €	58,05%	201.849,36 €
29-10040-2010 / 02	313	Matias Fernández Hernández	Falset	Priorat	248.998,10 €	22,50%	56.024,57 €
08-10041-2010 / 01	313	EL REIET DEL CAMP 1699, SL	Vilanova d'Escornalbou	Baix Camp	826.675,96 €	24,19%	199.972,91 €
08-10043-2010 / 01	12301	Cristina Colobrans Delgado	Duesaigües	Baix Camp	72.946,47 €	22,50%	16.412,96 €
08-10044-2010 / 06	313	PRADES AVENTURA, SL	Prades	Baix Camp	56.309,79 €	27,50%	15.485,19 €
29-10045-2010 / 01	12301	AGRO FOODS & COMMERCE SL	Margalef	Priorat	221.558,00 €	22,50%	49.850,55 €
29-10046-2010 / 03	12301	RONADELLES, SL	Cornudella de Montsant	Priorat	86.100,00 €	20,00%	17.220,00 €
29-10047-2010 / 03	12301	CELLER MAS DOIX, SL	Poboleda	Priorat	53.274,00 €	22,50%	11.986,65 €
08-10048-2010 / 01	313	Alan William Evans	Vilanova d'Escornalbou	Baix Camp	200.970,81 €	20,00%	40.194,16 €
08-10049-2010 / 04	313	EXPLOTACIONES AIRE SUR, SL	Riudecols	Baix Camp	229.395,74 €	22,50%	51.614,04 €
29-10051-2010 / 03	12301	CLOS MOGADOR, SCCL	Gratallops	Priorat	51.385,00 €	22,50%	11.561,63 €
29-10053-2010 / 03	312	Natàlia Sanahuges Escoda	Falset	Priorat	26.601,22 €	27,50%	7.315,34 €
08-10056-2011/01	312	Instal·lacions i Serveis Grup Sedó, SLU	Les Borges del Camp	Baix Camp	25.236,43 €	22,50%	5.678,20 €
08-10057-2011/03	313	El Xalet de Prades, SL	Prades	Baix Camp	122.803,20 €	35,00%	42.981,12 €
29-10058-2011/01	313	Jordi Pou Calvet	Margalef	Priorat	120.861,74 €	32,50%	39.280,07 €
08-10059-2011/01	313	Ina Rahbek	Riudecanyes	Baix Camp	486.037,98 €	37,50%	182.264,24 €

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

08-10060-2011/03	12301	Alforja Agrària i Secció de Crèdit, SCCL	Alforja	Baix Camp	13.650,50 €	25,00%	3.412,63 €
08-10061-2011/01	313	Donna Margaret Jones Smith	Alforja	Baix Camp	98.327,41 €	35,00%	34.414,59 €
29-10062-2011/01	12301	Elisa Barba Yelmo	Falset	Priorat	249.995,44 €	25,00%	62.498,86 €
08-10063-2011/03	12301	Agrícola i C.A. i S.C. Sant Isidre de Maspujols SCCL	Maspujols	Baix Camp	129.499,64 €	27,50%	35.612,40 €
29-10064-2011/03	12301	Maria del Carmen Declara Julian	El Molar	Priorat	58.765,82 €	25,00%	14.691,46 €
29-10065-2011/03	12301	Celler Cecilio, SL	Gratallops	Priorat	53.875,02 €	25,00%	13.468,76 €
29-10066-2011/01	312	Maria Rosa Cabré Vernet	Capçanes	Priorat	36.337,93 €	25,00%	9.084,48 €
29-10067-2011/01	312	Abelardo Oliveras Jové	Falset	Priorat	97.935,80 €	9,26%	9.068,86 €
29-10068-2011/02	12301	Vinyes Domènech, SCP	Capçanes	Priorat	62.955,92 €	30,00%	18.886,78 €
08-10070-2011/03	312	Reig Soldevila Tecnologia, SL	Les Borges del Camp	Baix Camp	61.799,87 €	25,00%	15.449,97 €
29-10071-2011/03	12301	Agrícola i Secció de Crèdit Bisbal de Falset, SCCL	La Bisbal de Falset	Priorat	24.200,00 €	27,50%	6.655,00 €
29-10072-2011/03	12301	Acústic Cellar, SLU	Marçà	Priorat	127.294,72 €	25,00%	31.823,68 €
29-10073-2011/01	312	Sònia Semino Perez	Falset	Priorat	12.098,90 €	0,00%	0,00 €
29-10074-2011/03	12301	Álvaro Palacios, SL	Gratallops	Priorat	37.086,67 €	27,50%	10.198,83 €
29-10075-2011/03	312	Daniel Siuraneta Sabaté	La Vilella Baixa	Priorat	73.651,96 €	22,50%	16.571,69 €
29-10076-2011/02	12301	Celler Cal Pla, SL	Porrera	Priorat	181.530,00 €	25,00%	45.382,50 €
29-10077-2011/01	313	Illot 2010, SCCL	Falset	Priorat	833.293,48 €	24,00%	199.990,44 €
29-10078-2011/03	313	Teresa Fernández Usac	Porrera	Priorat	39.410,00 €	30,00%	11.823,00 €
29-10079-2011/01	313	Vies Altes, SCP	Porrera	Priorat	74.195,51 €	27,50%	20.403,77 €
08-10080-2011/01	313	Rosa Maria Pellicer Figueras	Les Borges del Camp	Baix Camp	147.705,88 €	32,50%	48.004,41 €
29-10081-2011/03	12301	Joan Ametller, SL	La Morera de Montsant	Priorat	223.006,94 €	27,50%	61.326,91 €
29-10082-2011/01	12301	Teresa Barceló Alentorn	Bellmunt del Priorat	Priorat	77.913,87 €	27,50%	21.426,31 €
29-10083-2011/03	12301	Agrícola d'Ulldemolins Sant Jaume, SCCL	Ulldemolins	Priorat	58.943,17 €	27,50%	16.209,37 €
29-10084-2011/03	12301	Domini de la Cartoixa, SL	El Molar	Priorat	249.998,92 €	20,00%	49.999,78 €
29-10085-2011/03	12301	Jordi Domènech Barcons	Poboleda	Priorat	63.811,06 €	20,00%	12.762,21 €
29-10086-2011/02	12301	Terra de Verema, SL	La Vilella Alta	Priorat	159.593,48 €	22,50%	35.908,53 €
29-10087-2011/03	12301	Clos Berenguer, SL	El Molar	Priorat	29.422,57 €	20,00%	5.884,51 €
29-10088-2011/03	12301	Cellers Scala Dei, SA	Scala Dei	Priorat	127.573,73 €	27,50%	35.082,78 €
29-10089-2011/02	12301	Portal del Priorat, SL	El Molar	Priorat	249.641,33 €	25,00%	62.410,33 €
08-10090-2011/03	312	Ramon Mestre Figueras	Les Borges del Camp	Baix Camp	135.000,00 €	22,50%	30.375,00 €
29-10091-2011/01	12301	Félix Azkue Artetxe	Marçà	Priorat	74.441,25 €	22,50%	16.749,28 €
29-10092-2011/01	12301	Elimanu4 S.L.	Marçà	Priorat	246.766,01 €	25,00%	61.691,50 €
29-10093-2011/03	12301	Serra & Barceló, SL	Els Guiamets	Priorat	65.719,57 €	22,50%	14.786,90 €
29-10094-2011/03	12301	Maius Viticultors, SCP	La Morera de Montsant	Priorat	50.521,47 €	25,00%	12.630,37 €
29-10095-2011/03	313	Resort Priorat-Montsant, SL	La Morera de Montsant	Priorat	25.429,00 €	25,00%	6.357,25 €
29-10096-2011/01	313	La Bàscula, SCP	Falset	Priorat	382.795,24 €	30,00%	114.838,57 €
29-10097-2011/03	12301	Marco Abella S.L.	Porrera	Priorat	26.715,00 €	22,50%	6.010,88 €
29-10098-2012/03	313	Mercè Pellejà Pujol	Falset	Priorat	46.920,48 €	32,50%	15.249,16 €
08-10099-2012/01	313	Oihana Garmendia Recondo	Riudecols	Baix Camp	70.243,27 €	25,00%	17.560,82 €
08-10100-2012/01	312	Jordi Subirats Torredadell	L'Argentera	Baix Camp	24.042,71 €	37,50%	9.016,02 €
08-10101-2012/01	312	Joan Ignasi Ros Rofes	Duesaigües	Baix Camp	24.700,00 €	27,50%	6.792,50 €
29-10102-2012/04	313	Natura Esport Costa Daurada, SCP	Scala Dei	Priorat	13.675,24 €	35,00%	4.786,33 €
29-10103-2012/03	313	Gemma Peyri Pellicer	Falset	Priorat	31.824,92 €	32,50%	10.343,10 €
08-10104-2012/01	312	Miquel Pàmies Mallafre	Vilanova d'Escornalbou	Baix Camp	93.870,99 €	37,50%	35.201,62 €

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

29-10105-2012/02	313	Clos Figueres, SA	Gratallops	Priorat	85.183,72 €	25,00%	21.295,93 €
29-10106-2012/01	312	Eva Torà Margalef	Cabacés	Priorat	59.054,67 €	37,50%	22.145,50 €
29-10108-2012/03	12301	Álvaro Palacios, SL	Gratallops	Priorat	168.048,03 €	32,50%	54.615,61 €
29-10109-2012/03	12301	Acústic Celler, SLU	Marçà	Priorat	40.151,90 €	27,50%	11.041,77 €
08-10110-2012/03	12301	Bon Dria, SL	Alforja	Baix Camp	63.631,60 €	25,00%	15.907,90 €
29-10111-2012/01	312	Llorenç Grifoll Hidalgo	La Figuera	Priorat	16.939,63 €	30,00%	5.081,89 €
08-10112-2012/01	313	Otero y Barceló, SL	Pratdip	Baix Camp	446.619,11 €	37,50%	167.482,17 €
08-10114-2012/04	313	Mediterrania Cycling Tours, SL	L'Argentera	Baix Camp	24.871,37 €	27,50%	6.839,63 €
29-10115-2012	312	Pere Aragonès Carrete	El Masroig	Priorat	61.237,04 €	27,50%	16.840,19 €
08-10117-2012/03	12301	Cooperativa Agrícola i Caixa Agrària les Borges del Camp SCCL	Les Borges del Camp	Baix Camp	41.218,57 €	25,00%	10.304,64 €
29-10119-2012/03	12301	El Vi dels 20, SLU	Falset	Priorat	218.706,97 €	35,00%	76.547,44 €
29-10120-2012/03	12301	Marco Abella, SL	Porrera	Priorat	78.641,50 €	27,50%	21.626,41 €
29-10121-2012/03	12301	Vinitum 2008, SL	Poboleda	Priorat	238.376,44 €	30,00%	71.512,93 €
29-10122-2012/03	313	Hotels Priorat, SL	Falset	Priorat	90.595,93 €	25,00%	22.648,98 €
29-10123-2012/02	12301	Bodega Puig Priorat, SL	Gratallops	Priorat	149.480,00 €	27,50%	41.107,00 €
29-10124-2012/02	12301	Celler Dosterras, SL	Capçanes	Priorat	78.239,37 €	25,00%	19.559,84 €
29-10125-2012/03	12301	Maius Viticultors, SCP	La Morera de Montsant	Priorat	23.645,18 €	27,50%	6.502,42 €
29-10126-2012/03	12301	Cingles Blaus, SL	Cornudella de Montsant	Priorat	34.811,84 €	25,00%	8.702,96 €
29-10127-2012/02	12301	Serra & Barceló, SL	Els Guiamets	Priorat	33.081,87 €	25,00%	8.270,47 €
29-10130-2012/01	12301	Plafiterra, SL	El Lloar	Priorat	247.221,62 €	27,50%	67.985,95 €
29-10132-2012/03	12301	Cellers Can Blau, SL	El Molar	Priorat	249.729,20 €	25,00%	62.432,30 €
29-10133-2012/03	12301	Agrícola i Secció de Crèdit Sant Bartomeu del Masroig, SCCL	El Masroig	Priorat	61.669,30 €	30,00%	18.500,79 €
29-10134-2012/04	313	Daniel Vidal Domènech	Falset	Priorat	30.136,64 €	27,50%	8.287,58 €
08-10135-2012/03	323	Ajuntament de Prades	Prades	Baix Camp	86.910,00 €	79,89%	69.432,40 €
29-10138-2012/03	12301	Cellers Scala Dei, SA	Scala Dei	Priorat	103.382,05 €	30,00%	31.014,62 €
29-10139-2012/03	12301	Casa Gran del Siurana, SL	Bellmunt del Priorat	Priorat	249.646,10 €	30,00%	74.893,83 €
29-10140-2012/02	12301	Bodegas Mas Alta, SA	La Vilella Alta	Priorat	84.241,61 €	25,00%	21.060,40 €
29-10141-2012/03	12301	Mas Martinet, SL	Falset	Priorat	153.100,29 €	27,50%	42.102,58 €
29-10142-2012/03	12301	Vinyes Domènech, SCP	Capçanes	Priorat	47.978,00 €	27,50%	13.193,95 €
29-10143-2013/03	12301	Celler Cooperatiu Cornudella, SCCL	Cornudella de Montsant	Priorat	30.815,19 €	30,00%	9.244,56 €
29-10144-2012/03	12301	Vilbaixa Project, SL	La Vilella Baixa	Priorat	45.684,41 €	27,50%	12.563,21 €
29-10145-2012/03	12301	Agro Foods & Commerce, SL	Margalef	Priorat	32.271,50 €	25,00%	8.067,88 €
29-10150-2012/03	12301	Clos i Terrasses España, SL	Gratallops	Priorat	31.170,00 €	32,50%	10.130,25 €
29-10151-2013/01	313	Area Caravanning Siurana, SCP	Cornudella de Montsant	Priorat	157.953,05 €	25,00%	39.488,26 €
29-10152-2013/03	12301	Cellers Capafons Ossó, SL	Falset	Priorat	68.103,39 €	20,00%	13.620,68 €
08-10154-2013/03	313	Explotaciones Aire Sur, SL	Riudecols	Baix Camp	48.863,00 €	25,00%	12.215,75 €
29-10155-2013/03	12301	Clos Berenguer, SL	El Molar	Priorat	28.414,38 €	24,31%	6.907,54 €
08-10156-2013/03	313	Prades Turístic, SL	Prades	Baix Camp	52.632,27 €	35,00%	18.421,29 €
29-10157-2013/01	312	Teresa Maria Rocamora Morales	La Vilella Alta	Priorat	12.473,68 €	30,00%	3.742,10 €
29-10158-2013/03	12301	El Vi dels 20, SLU	Falset	Priorat	97.051,05 €	25,00%	24.262,76 €
08-10159-2013/03	12301	Cooperativa Agrícola i Caixa Agrària les Borges del Camp SCCL	Les Borges del Camp	Baix Camp	118.849,00 €	25,00%	29.712,25 €
29-10161-2013/03	12301	Agrícola i Secció de Crèdit La Bisbal de Falset, SCCL	La Bisbal de Falset	Priorat	12.850,00 €	25,00%	3.212,50 €
08-10162-2013/03	12301	Joel Salvat Rull	Alforja	Baix Camp	69.831,98 €	25,00%	17.458,00 €
29-10166-2013/01	12301	Mercè Ramos Gil	Els Guiamets	Priorat	36.581,12 €	25,00%	9.145,28 €

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

29-10167-2013/01	313	Pieter Truys	Poboleda	Priorat	119.467,72 €	35,00%	41.813,70 €
29-10169-2013/02	12301	Venus La Universal, SL	Falset	Priorat	130.028,07 €	25,00%	32.507,02 €
08-10170-2013/03	312	Rosario Jiménez	Prades	Baix Camp	13.615,26 €	25,00%	3.403,82 €
29-10171-2013/03	313	Anna Figueras Torruella	Torroja del Priorat	Priorat	14.858,82 €	30,00%	4.457,65 €
29-10172-2013/01	312	Maria Lluïsa Aguinaga Soler	Marçà	Priorat	44.436,66 €	25,00%	11.109,17 €
29-10174-2013/01	12301	Alexandre Carreras Rull	Marçà	Priorat	89.127,04 €	25,00%	22.281,76 €
29-10175-2013/02	312	Triangle de Tast, SL	Falset	Priorat	100.450,00 €	25,00%	25.112,50 €
29-10176-2013/03	312	Espumosos Aguiló, SCP	Falset	Priorat	55.785,00 €	25,00%	13.946,25 €
29-10177-2013/03	12301	Bodegas Mas Alta, SA	La Vilella Alta	Priorat	62.163,00 €	20,00%	12.432,60 €
29-10178-2013/06	12301	Agrícola Falset-Marçà i Secció de Crèdit, AFALMA, SCCL	Falset	Priorat	110.225,44 €	25,00%	27.556,36 €
29-10179-2013/01	12301	Acústic Celler, SLU	La Vilella Alta	Priorat	248.826,56 €	27,50%	68.427,30 €
29-10180-2013/03	12301	Acústic Celler, SLU	Marçà	Priorat	82.863,32 €	25,00%	20.715,83 €
29-10181-2013/10	12301	Priorat Natur, SL	Falset	Priorat	49.833,24 €	25,00%	12.458,31 €
29-10182-2013/03	12301	Bodega Puig Priorat, SL	Gratallops	Priorat	109.527,71 €	22,50%	24.643,73 €
29-10183-2013/03	12301	Vilbaixa Project, SL	La Vilella Baixa	Priorat	20.123,46 €	27,50%	5.533,95 €
29-10184-2013/03	12301	Viticultors Mas d'en Gil, SL	Bellmunt del Priorat	Priorat	48.480,10 €	25,00%	12.120,03 €
29-10185-2013/03	12301	Terroir al Limit, SL	Torroja del Priorat	Priorat	64.800,00 €	25,00%	16.200,00 €
29-10186-2013/06	12301	Cellers de Scala Dei, SA	Scala Dei	Priorat	68.121,08 €	25,00%	17.030,27 €
29-10187-2013/01	12301	Stephanie Marie Aimee Ruelle	Falset	Priorat	69.874,02 €	22,50%	15.721,65 €
29-10190-2013/05	12301	Portal del Priorat, SL	El Molar	Priorat	249.860,71 €	25,00%	62.465,18 €
29-10191-2013/02	12301	Vinyes Domènech, SCP	Capçanes/Falset	Priorat	83.096,00 €	20,00%	16.619,20 €
29-10192-2014/02	323	Ajuntament de Capçanes	Capçanes	Priorat	72.000,00 €	80,00%	57.600,00 €
08-10193-2014/01	323	Riudecanyes Aventura	Riudecanyes	Baix Camp	111.120,21 €	80,00%	88.896,17 €
29-10194-2014/03	323	Ajuntament de Falset	Falset	Priorat	124.982,28 €	80,00%	99.985,82 €
08-10195-2014/03	313	Prades Turístic, SL	Prades	Baix Camp	87.229,76 €	27,50%	23.988,18 €
08-10196-2014/03	323	Ajuntament de Vilanova d'Escornalbou	Vilanova d'Escornalbou	Baix Camp	100.012,76 €	80,00%	80.010,21 €
29-10197-2014/01	313	Carme Ferré Just	Falset	Priorat	24.377,97 €	27,50%	6.703,94 €
08-10198-2014/03	313	El Xalet de Prades, SL	Prades	Baix Camp	44.587,76 €	25,00%	11.146,94 €
08-10199-2014/03	313	Ina Rahbek	Riudecanyes	Baix Camp	66.613,84 €	27,50%	18.318,81 €
08-10200-2014/06	313	Explotaciones Aire Sur, SL	Riudecols	Baix Camp	21.896,00 €	25,00%	5.474,00 €
29-10201-2014/04	313	Violeta Castellví Valles	Els Guiamets	Priorat	38.332,29 €	27,50%	10.541,38 €
29-10202-2014/02	313	Trossos del Priorat, SL	Gratallops	Priorat	64.035,97 €	30,00%	19.210,79 €
29-10203-2014/01	312	Montserrat Cortadellas Bacarias	La Morera de Montsant	Priorat	211.871,79 €	25,00%	52.967,95 €
08-10204-2014/01	313	Cristina Colobrans Delgado	Duesaigües	Baix Camp	78.259,64 €	30,00%	23.477,89 €
29-10205-2014/03	312	Auto Taller Pellejà, SL	Falset	Priorat	53.436,79 €	22,50%	12.023,28 €
29-10206-2014/01	312	Cellers Bellmunt del Priorat, SL	Bellmunt del Priorat	Priorat	207.535,70 €	27,50%	57.072,32 €
08-10207-2014/01	313	Ana Maria Gaig Gómez	L'Aleixar	Baix Camp	89.095,85 €	25,00%	22.273,96 €
08-10208-2014/01	313	Tap's, SCP	Les Borges del Camp	Baix Camp	14.073,60 €	25,00%	3.518,40 €

Taula 140: Llistat d'expedients aprovats 2009-2014

Font: Consorci Leader Priorat – Baix Camp

NOTA: Per poder facilitar la lectura, s'han destacat en color gris clar els expedients del Baix Camp i s'han deixat en fons de color blanc els del Priorat.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

16.1.3 XIFRES D'EXPEDIENTS CERTIFICATS

Segons la normativa Leader, les persones beneficiàries dels ajuts havien de realitzar les inversions i justificar-ne el pagament dins del període que determina la resolució.

Els tècnics del GAL, juntament amb el personal tècnic de les oficines comarcals del Baix Camp i del Priorat, han verificat i comprovat sobre el terreny, la correcta execució de les inversions i/o actuacions realitzades pels promotors.

Posteriorment la Comissió Tècnica del GAL, un cop verificades les inversions i les despeses, emetia les propostes de certificació que el Consell Rector del Consorci ratificava.

Les propostes de pagament i les certificacions corresponents eren llavors trameses a la corresponent oficina comarcal del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural, per a la revisió i posterior remissió al Servei de Programació i Dinamització Rural de la Direcció General de Desenvolupament Rural.

És important destacar que les xifres d'inversió i subvenció certificades no són definitives ni completes ja que, a data de redacció del present document, un notable nombre d'expedients de les convocatòries 2013 i 2014 encara no han estat certificats. Així, el termini que aquests expedients tenen per certificar acaba el dia 30/06/2015, excepte el de set d'ells, que han de certificar el 31/03/2015, tot i que d'aquests set n'hi ha quatre que també han sol·licitat una pròrroga per poder certificar fins el 30/06/2015.

Per aquest motiu no es realitza un anàlisi de les dades d'expedients certificats sinó que només s'exposen aquestes dades disponibles en forma de taules i gràfics, que en un futur proper caldrà actualitzar i completar.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

		Inversió i subvenció CERTIFICADES					
		Priorat		Baix Camp		TOTAL	
	Mesura	Inversió	Subvenció	Inversió	Subvenció	Inversió	Subvenció
2009	12301	695.666,47 €	193.489,60 €	174.377,85 €	43.901,87 €	870.044,32 €	237.391,47 €
	312	0,00 €	0,00 €	167.877,15 €	49.719,12 €	167.877,15 €	49.719,12 €
	313	369.790,29 €	83.485,74 €	336.015,44 €	89.384,65 €	705.805,73 €	172.870,39 €
	323	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
2010	12301	514.986,15 €	117.075,08 €	56.365,47 €	12.682,23 €	571.351,62 €	129.757,31 €
	312	0,00 €	0,00 €	60.903,63 €	13.703,32 €	60.903,63 €	13.703,32 €
	313	217.602,62 €	48.960,59 €	428.640,24 €	105.442,61 €	646.242,86 €	154.403,20 €
	323	0,00 €	0,00 €	347.716,38 €	201.849,36 €	347.716,38 €	201.849,36 €
2011	12301	1.905.411,52 €	485.713,99 €	143.034,05 €	38.993,11 €	2.048.445,57 €	524.707,10 €
	312	114.633,64 €	19.585,30 €	159.967,97 €	29.917,79 €	274.601,61 €	49.503,09 €
	313	940.508,36 €	239.745,40 €	690.213,35 €	253.432,59 €	1.630.721,71 €	493.177,99 €
	323	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
2012	12301	1.530.037,15 €	429.253,69 €	102.765,61 €	25.691,40 €	1.632.802,76 €	454.945,09 €
	312	126.112,38 €	40.998,27 €	142.612,14 €	51.009,71 €	268.724,52 €	92.007,98 €
	313	201.775,69 €	57.756,60 €	95.016,37 €	24.375,88 €	296.792,06 €	82.132,48 €
	323	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
2013	12301	311.509,80 €	84.098,11 €	118.849,00 €	29.712,25 €	430.358,80 €	113.810,36 €
	312	11.033,84 €	3.310,15 €	0,00 €	0,00 €	11.033,84 €	3.310,15 €
	313	119.467,72 €	41.813,70 €	101.495,27 €	30.637,04 €	220.962,99 €	72.450,74 €
	323	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
2014	12301	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
	312	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
	313	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
	323	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
TOTALS		7.058.535,63 €	1.845.286,22 €	3.125.849,92 €	1.000.452,93 €	10.184.385,55 €	2.845.739,15 €

Taula 141: Inversió i subvenció dels expedients certificats a data de redacció del present document, segons convocatòria, mesura i comarca

Font: Elaboració pròpia amb dades del Consorci Leader Priorat – Baix Camp

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

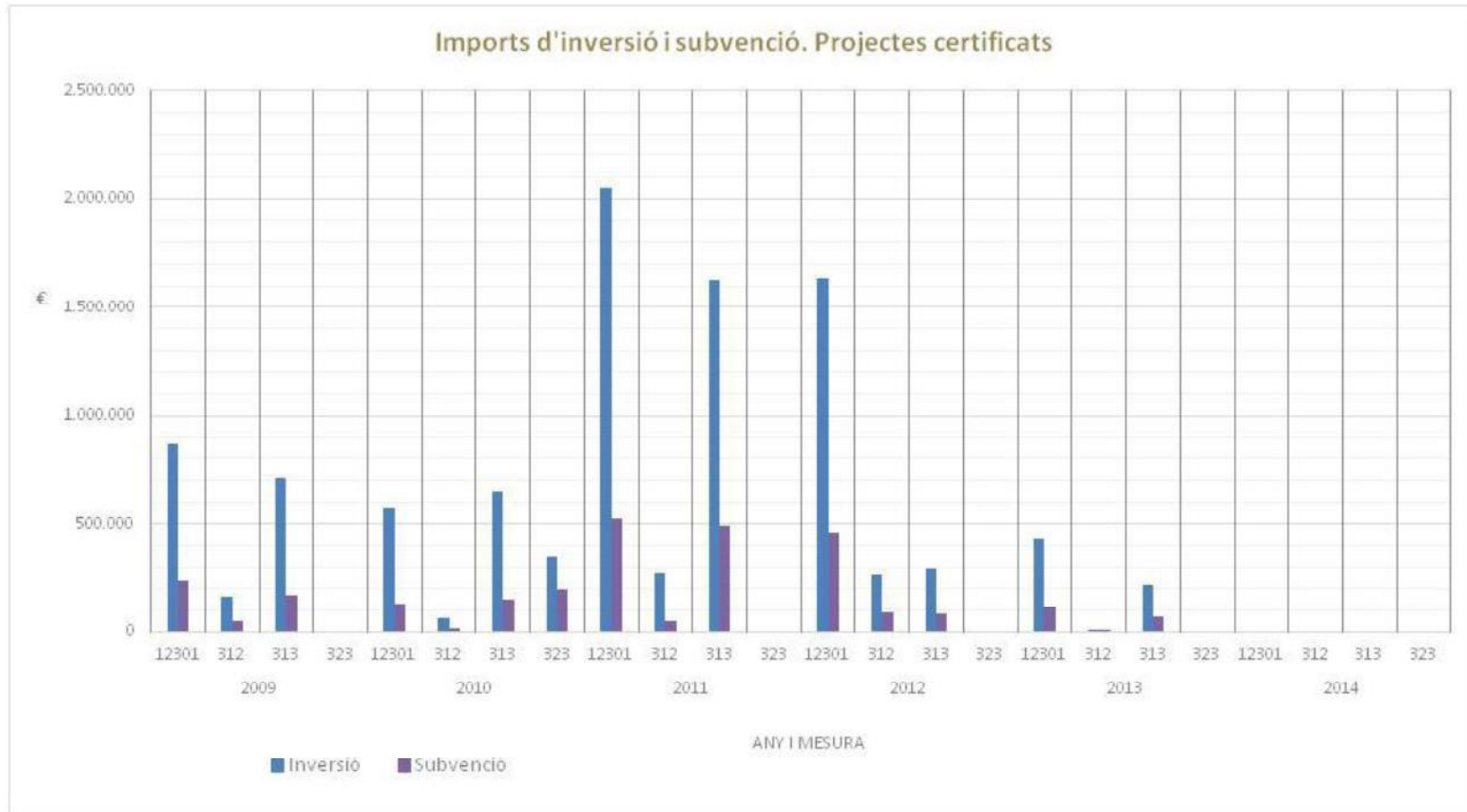

Figura 57: Gràfic d'imports d'inversió i subvenció. Expedients certificats a data de redacció del present document

Font: Elaboració pròpia amb dades del Consorci Leader Priorat – Baix Camp

jaumbages

Planificació estratègica
i desenvolupament local

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

16.2 LA COOPERACIÓ

El LEADER és una metodologia de treball, tant en la fase de programació com en la d'implementació, de la política de desenvolupament rural europea que s'ha aplicat durant les dues darreres dècades, i que persegueix el desenvolupament integral de les zones rurals a través de la participació i el consens de tots els seus actors locals.

Així, tal com es detalla en el dossier tècnic núm. 70, "Cooperació LEADER: Una eina clau per al desenvolupament dels territoris rurals" (Josep Maria Masses Tarragó i altres, maig de 2014), la diferència entre LEADER i altres metodologies més tradicionals és que el LEADER indica "com" s'ha d'actuar i no pas "què" s'ha de fer, i ho aconsegueix basant-se en set característiques essencials que es complementen i interactuen entre elles:

- Estratègies zonals de desenvolupament local
- L'enfocament ascendent
- Els grups d'acció local
- La innovació
- Les actuacions integrades i multisectorials
- El treball en xarxa
- **La cooperació**

La cooperació en l'enfocament Leader suposa que un grup d'acció local (GAL) inicia un projecte conjunt amb altres GAL o territoris perquè comparteixen un interès, objectius o necessitats similars, ja sigui entre territoris rurals d'una mateixa regió o país, entre diferents estats membres, o bé amb països tercers.

La cooperació Leader aporta un valor afegit als territoris rurals perquè suposa una entesa entre diferents grups i agents per marcar un camí o un objectiu compartit.

A més, cooperar en LEADER és el contacte amb l'àmbit local i amb l'autenticitat del territori, perquè es treballa amb les persones, els recursos i les oportunitats i els handicaps dels territoris rurals. A més es pretén que es tracti de fets tangibles que indueixin a un canvi, i que ajudin al territori a evolucionar i, per tant, a desenvolupar-se a través d'un treball coordinat i un millor ús i eficàcia dels recursos. Són fets que perduren i que tenen la intenció de continuar més enllà de la data de finalització i finançament del projecte de cooperació.

En aquest sentit, la Cooperació LEADER ha permès al medi rural accedir a una major informació i a noves idees, ha permès aprendre d'altres regions o països, ha estimulat i ha donat suport a la innovació i ha permès adquirir o millorar capacitats i mitjans per als territoris rurals.

Cada territori defineix la seva estratègia i àmbits d'actuació a l'inici de cada període de programació. Tot i que cada territori té especificitats i particularitats pròpies, hi ha reptes i necessitats que són compartides per la majoria de territoris rurals. Aquest fet fa possible endegar projectes de cooperació entre diversos grups en línia amb les seves estratègies.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

16.2.1 COOPERACIÓ INTERTERRITORIAL

És la cooperació que es realitza entre diferents zones rurals d'un Estat membre; pot produir-se entre grups Leader i també està oberta a altres grups locals que utilitzin un enfocament participatiu semblant.

El Consorci Leader Priorat –Baix Camp ha participat en diversos projectes d'aquest tipus. Tot seguit es detallen:

GESTIÓ SOSTENIBLE RURAL. IMPLANTACIÓ DE LA RESPONSABILITAT SOCIAL EMPRESARIAL A LES EMPRESES I ORGANITZACIONS DELS TERRITORIS LEADER

Gestió Sostenible Rural és un projecte de cooperació interterritorial que es desenvoluparà entre 2009 i 2012 en el qual hi participaran 18 Grups d'Acció Local de Catalunya, Balears i Aragó, que preveu la implantació de polítiques de Responsabilitat Social Empresarial en les empreses beneficiàries dels ajuts Leader. Amb aquest programa es pretén impulsar la sostenibilitat i la RSE de les activitats econòmiques dels territoris rurals, avançar cap a la creació de Territoris Socialment Responsables i afavorir la intercooperació i la creació de sinergies entre territoris rurals sostenible.

GESTIÓ SOSTENIBLE RURAL	
GAL COORD.	Associació per al Desenvolupament Rural Integral de la Zona Nord-Oriental de Catalunya (ADRI-NOC)
GALS COOPERANTS	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Consorci Alt Urgell Cerdanya ▪ Consorci Leader Priorat Baix Camp ▪ Consorci Leader Urgell - Pla d'Urgell ▪ Consorci per al Desenvolupament de la Catalunya Central ▪ Associació per al Desenvolupament Rural Integral de la zona Nord-Oriental de Catalunya ▪ Associació Leader Ripollès, Ges, Bisaura ▪ Consorci Intercomarcal d'Iniciatives Sòcio-Econòmiques ▪ Associació pel Desenvolupament Rural de la Catalunya Central ▪ Consorci per al Desenvolupament del Baix Ebre i Montsià ▪ Consorci Grup d'Acció Local Noguera - Segrià Nord ▪ Consorci de la Conca de Barberà - Alt Camp ▪ Consorci Centre de Desenvolupament Rural Pallars Ribagorça

GESTIÓ SOSTENIBLE RURAL		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Consorci Garrigues per al Desenvolupament del Territori ▪ Associació Mallorca Rural ▪ Associació Leader Illa de Menorca ▪ Grup d'Acció Local per al Desenvolupament Rural d'Eivissa i Formentera ▪ Centro para el Desarrollo de las Comarcas de Sobrarbe-Ribagorza) ▪ Organización para el Desarrollo del Mezquín y Matarraña 	
INVERSIÓ PRESENTADA I ELEGIBLE	1.999.714,00 €	
SUBVENCIÓ APROVADA	1.371.000,00 €	
SUBVENCIÓ PRIORAT- BAIX CAMP	1a Justificació – 5.017,75 € 2a Justificació – 4.401,72 € 3a Justificació – 7.524,67 €	

Taula 142: Dades bàsiques del projecte Gestió Sostenible Rural
Font: Consorci Leader Priorat – Baix Camp

Objectiu estratègic

Millorar la qualitat de vida de les persones que habiten en els territoris rurals a través de:

- La gestió eficient, en termes econòmics-empresarials, de les activitats que produeixen béns i serveis.
- La incorporació dels valors inherents a la RSE, com inspiradors de les accions a desenvolupar en l'àmbit de la gestió.

Objectius generals

- Impulsar la sostenibilitat de les activitats econòmiques dels territoris rurals.
- Avançar cap a la creació de Territoris Socialment Responsables.
- Afavorir la intercooperació i la creació de sinergies entre territoris rurals sostenibles.

Objectius específics

- Incorporar els valors de la RSE com a eix transversal de les estratègies de desenvolupament local dels grups d'acció local participants en el projecte.
- Dotar els GAL d'una metodologia comuna per a la implantació de polítiques de RSE

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

- Implantar polítiques de RSE a entre un 10 i un 20% dels potencials 3000 beneficiaris dels ajuts de l'àmbit d'aplicació del projecte
- Sensibilitzar i formar permanentment en relació a la RSE als agents socioeconòmics dels diferents territoris
- Fomentar la creació de sinergies entre actors del territori
- Crear mecanismes permanents d'intercanvi, transferència de coneixements i difusió de resultats entre els diferents territoris.

- Del 12 al 17 de desembre es va realitzar a la Fundació URV de Reus.

Actuacions realitzades en les quals el Consorci hi ha format part:

- Acompanyament de les dues empreses seleccionades en per aplicar polítiques de responsabilitat social empresarial en les seves organitzacions. L'acompanyament va consistir bàsicament en l'aplicació del Codi de Gestió Sostenible en les accions establertes en el programa de millora.
- Sessió formativa i de treball per profunditzar en les habilitats d'acompanyament a l'empresa.
- Assistència dels tècnics del Consorci a la jornada "Posar en valor la RSE i la sostenibilitat de les pimes. Eines per a l'elaboració d'informes de sostenibilitat" (Menorca).
- Trobada "La Cooperació Interempresarial com a eina estratègia per a la RSE": Més de quaranta empresaris van participar en la trobada organitzada sota el títol "La Cooperació Interempresarial com a eina estratègia per a la RSE" que es va celebrar a Boltaña (Sobrarbe-Osca) els dies 21, 22 i 23 de setembre de 2011.
- Assistència al "Curs per a l'elaboració de memòries de sostenibilitat, segons el GRI", del 29 i 30 de setembre de 2011 a Barcelona.
- El 18 d'octubre de 2011 es va assistir a Barcelona al curs "Les noves formes d'organització del temps de treball com a elements fonamental de la RSE".
- Durant l'any 2011 el Consorci Leader Priorat – Baix Camp va organitzar diverses exposicions sobre la Responsabilitat Social Empresarial:
  - De l'11 al 21 d'abril es va realitzar a la Biblioteca Central Xavier Amorós de Reus.
  - Del 26 al 30 d'abril es va realitzar a l'Oficina Jove del Priorat (Falset).

+ VINO, - CO2

"+VINO, -CO2" és un projecte de cooperació interterritorial impulsat per vuit grups de desenvolupament local del País Basc, Murcia, Navarra, Catalunya, Mallorca, i Aragó que pretén fomentar la influència, que té als territoris que cooperen el sector vitivinícola com un element clau de desenvolupament econòmic i social i amb uns trets culturals i físics comuns a tots els territoris. L'aplicació del mètode Leader permetrà estendre els beneficis generats pel sector del vi a la resta d'actors que operen al territori, possibilitant sinergies entre els diferents sectors (turisme, artesanía, gastronomia, serveis, etc) i creant noves oportunitats de desenvolupament.

+ VINO, - CO2		
GAL COORD.	Asociación para el Progreso del Desarrollo Rural MENDINET	
GALS COOPERANTS	<ul style="list-style-type: none"> ■ Asociación para el Desarrollo de las Tierras del Moncayo (Asomo) ■ Asociación Mallorca Rural ■ Consorci Leader Priorat - Baix Camp ■ Grupo de Acción Local de la Zona Media de Navarra ■ Integral 	
INVERSIÓ PRESENTADA I ELEGIBLE	339.050,00 €	
SUBVENCIÓ APROVADA	318.177,00 €	
SUBVENCIÓ PRIORAT- BAIX CAMP	1a Justificació – 251,10 € 2a Justificació – 4.571,40 €	

Taula 143: Dades bàsiques del projecte + VINO, - CO2

Font: Consorci Leader Priorat – Baix Camp

Objectius generals i específics del projecte:

1. Remarcant la identitat i personalitat dels territoris a partir de la influència del sector vitivinícola en els mateixos.
2. Reforç del caràcter i de la personalitat de la viticultura lligat al territori.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

3. Recuperació i conservació del paisatge.
4. Aprofitar aquest recurs com a motor de desenvolupament econòmic i social.
5. Contribuir a disminuir la incidència del sector amb el canvi climàtic.
6. Contribuir mitjançant aquest projecte a la correcció de determinats desequilibris, tals com la incorporació de col·lectius de dones, joves, i altres desafavorits.
7. Reforç de la cooperació entre els grups de desenvolupament participants.
8. Foment de les noves tecnologies de la informació i la comunicació (NTIC).

Actuacions realitzades a l'àmbit territorial del Consorci:

- Jornada formativa per a cellers celebrada el 7 de febrer de 2012 (Torroja del Priorat). una jornada formativa amb els cellers participants. Els principals continguts que es van tenir en compte en aquesta jornada van ser:
  - o Conceptes generals sobre medi ambient. Nou model d'enfocament.
  - o Factor motivant.
  - o Anàlisi del Cicle de Vida com a eina de mesura d'impacte ambiental de les organitzacions i els productes.
  - o La Petjada del Carboni.
  - o Estimació de l Petjada del Carboni utilitzant diferents metodologies i eines disponibles.
  - o Integració de la gestió del carboni en les pràctiques empresarials.
  - o Càlcul de la Petjada de Carboni en el sector vitivinícola.
  - o Reconeixement ambiental de productes.
- El 15 de maig de 2012, en col·laboració amb els Serveis Territorials de Cultura de la Generalitat de Catalunya es va organitzar una conferència del projecte "+VINO, -CO2".
- Jornada "La petjada de carboni en l'elaboració dels vins de la comarca del Priorat", que es va dur a terme al Parc tecnològic del Vi de Falset (10/05/2013): La jornada va tractar del càlcul de la petjada de carboni en els cellers, l'impacte dels cellers en el canvi climàtic, de com fer del

compromís ambiental un avantatge competitiu, l'experiència de dos cellers del Priorat, i la presentació d'una aplicació gratuïta per a calcular la petjada de carboni.

16.2.2 COOPERACIÓ CATALANA

La cooperació regional és el tipus de cooperació realitzada entre grups Leader d'una mateixa regió, és a dir, entre diverses comarques rurals (i GAL's) d'un mateix territori. En el cas que ens ocupa aquesta cooperació s'ha conegut freqüentment com a "Cooperació Catalana".

La cooperació catalana permet als territoris Leader consolidar les seves estratègies de desenvolupament local.

Ordres d'ajuts:

- ORDRE AAM/184/2012, de 20 de juny, per la qual s'aproven les bases reguladores dels ajuts a la cooperació entre grups d'acció local de Catalunya en el marc de l'eix 4 Leader, mesura 421, del Programa de desenvolupament rural de Catalunya 2007-2013, i es convoquen els corresponents a l'any 2012.
- ORDRE AAM/296/2012, de 4 d'octubre, de modificació de l'ordre AAM/184/2012, de 20 de juny, per la qual s'aproven les bases reguladores dels ajuts a la cooperació entre grups d'acció local de Catalunya en el marc de l'eix 4 Leader, mesura 421, del Programa de desenvolupament rural de Catalunya 2007-2013, i es convoquen els corresponents a l'any 2012.
- ORDRE AAM/134/2013, de 7 de juny, per la qual s'aproven les bases reguladores dels ajuts a la cooperació entre grups d'acció local de Catalunya en el marc de l'eix 4 Leader, mesura 421, del Programa de desenvolupament rural de Catalunya 2007-2013, i es convoquen els corresponents a l'any 2013.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

ANUALITAT	INVERSIÓ EXECUTADA (€) % FEADER IMPORT FEADER (€)	NÚM DE PROJEC TES	NÚM. DE PARTICIPANTS PER PROJECTE
2012	577.498,19 € 30% 173.249,46 €	5	13 GAL: <ul style="list-style-type: none"> GSR GUSTUM ODISSEU 6 GAL: <ul style="list-style-type: none"> Energia i forest VER (vivers empreses rurals)
2013	247.787,90 € 50% 123.893,95 €	6	13 GAL: <ul style="list-style-type: none"> GSR GUSTUM ODISSEU Energia i forest 9 GAL: <ul style="list-style-type: none"> Masies + sostenibles 7 GAL: <ul style="list-style-type: none"> VER (vivers empreses rurals).
2014	Inversió aprovada: 1.160.760 € 55% 638.418 €	10	13 GAL: <ul style="list-style-type: none"> GSR: GUSTUM ODISSEU Energia i forest 10 GAL: <ul style="list-style-type: none"> Cowocat 9 GAL: <ul style="list-style-type: none"> Masies + sostenibles .Vi+net 7 GAL: <ul style="list-style-type: none"> Fem Parc EsporTour 4 GAL: <ul style="list-style-type: none"> VER (vivers empreses rurals).

Taula 144: Cooperació Catalana: inversió executada, projecte i participants per anualitats.
Font: "Cooperació LEADER: Una eina clau per al desenvolupament dels territoris rurals"

VI+NET

El Consorci Leader Priorat – Baix Camp, a més de participar en diversos projectes que a continuació es detallaran, **va ser el coordinador** d'un dels projectes desenvolupats en l'àmbit de la cooperació catalana, el Vi+Net.

Així, Vi+Net fou un projecte que sorgia de la iniciativa de cooperació estatal "+VINO-CO2", desenvolupada durant els anys 2010 a 2013. El projecte englobava 9 grups d'acció local catalans amb l'objectiu de contribuir a mitigar i reduir els gasos d'efecte hivernacle (GEH) en el sector de la vitivinicultura.

El projecte Vi+Net pretenia que els petits cellers coneguessin la seva petjada de CO2 i que es comprometessin en la reducció de GEH. A més, també s'instava que participessin activament en la lluita contra les conseqüències del canvi climàtic.

En l'àmbit de l'activitat productiva, el projecte vetllava per superar la dicotomia tradició/innovació, buscant l'equilibri d'aquests dos enfocaments per convertir-lo en un puntal bàsic i identificador dels territoris i dels cellers participants.

Objectiu general del projecte

L'objectiu general de Vi+Net és la millora del medi ambient i la generació d'ocupació. Igualment, es vol valoritzar el medi rural fomentant pràctiques que mitiguin l'emissió de gasos d'efecte hivernacle (GEH) en el sector vitivinícola, i demostrant que les pràctiques tradicionals també contribueixen a reduir l'emissió d'aquests gasos.

Objectius específics

1. La definició d'una metodologia estandarditzada per mesurar la petjada de carboni en tot el procés d'elaboració del vi.
2. L'elaboració d'un manual de bones pràctiques vitivinícoles.
3. Formació dirigida a viticultors i tècnics de petits cellers del territori, en relació a eines, metodologies i tècniques en l'àmbit de la disminució dels GEH.
4. La difusió del projecte, tot posant en comú les experiències i els resultats, i fomentant la transversalitat i la complementarietat amb altres entitats del mateix territori.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

5. La creació d'estructures de treball en xarxa que col·laborin activament.

Actuacions del projecte

- Bones pràctiques vitivinícoles. Definició d'una metodologia estandarditzada per mesurar la petjada de carboni en tot el procés d'elaboració del vi. Es van seleccionar els cellers i les explotacions vinícoles que esdevindrien experiències-pilot i es redactà un manual de bones pràctiques vitivinícoles per a la reducció dels GEH.
- Formació a viticultors i tècnics de petits cellers del territori vers eines, metodologies i tècniques en l'àmbit de la disminució dels GEH.
- Disseny d'una eina de càlcul de la petjada de CO2 per al sector de la viticultura.
- Creació d'estructures de treball en xarxa a través dels grups d'acció local, que col·laborin activament per tal de donar suport als viticultors i tècnics dels petits cellers en matèria de canvi climàtic, aprofitant les sinergies entre territoris, entitats i institucions.

A més, com s'ha comentat, des del Consorci Leader Priorat - Baix Camp s'ha participat com a soci en d'altres projectes de cooperació catalana, que tot seguit s'exposen.

ODISSEU

El projecte ODISSEU pretén prevenir i frenar la migració juvenil cap al medi urbà i peri-urbà, a partir de facilitar la inserció laboral dels i les joves i promoure el seu compromís social amb el territori rural. El programa actuarà de forma transversal sobre els agents que incideixen en aquesta transició i portarà a terme accions de divulgació i sensibilització sobre els impactes de la migració juvenil de les zones rurals.

ODISSEU	
GAL COORD.	Consorci Alt Urgell Cerdanya
GALS COOPERANTS	<ul style="list-style-type: none"> ■ Consorci Leader Urgell - Pla d'Urgell ■ Consorci Leader Priorat Baix Camp ■ Consorci per al Desenvolupament de la Catalunya Central ■ Associació per al Desenvolupament Rural Integral de la Zona Nord-Oriental de Catalunya (ADRI-NOC) ■ Associació Leader Ripollès, Ges, Bisaura ■ Consorci Intercomarcal d'Iniciatives Sòcio-Econòmiques ■ Associació pel Desenvolupament Rural de la Catalunya Central ■ Consorci per al Desenvolupament del Baix Ebre i Montsià ■ Consorci Grup d'Acció Local Noguera - Segrià Nord ■ Consorci de la Conca de Barberà - Alt Camp ■ Consorci Centre de Desenvolupament Rural Pallars Ribagorça ■ Consorci Garrigues per al Desenvolupament del Territori
INVERSIÓ ELEGIBLE TOTAL	75.000,00 €
SUBVENCIÓ APROVADA TOTAL	75.000,00 €
SUBVENCIÓ PRIORAT- BAIX CAMP	3.700,00 €

Taula 145: Dades bàsiques del projecte Odisseu
Font: Consorci Leader Priorat – Baix Camp

Objectius

- Incentivar i facilitar el retorn dels i les joves cap al medi rural, a partir d'un programa que faciliti la seva inserció laboral.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

- Desenvolupar i consensuar eines d'anàlisi per al diagnòstic de la migració juvenil rural, la potencialitat del teixit empresarial, la influència de l'oferta formativa superior en les migracions, i els factors d'atracció del medi rural per a la joventut.
- Fomentar i acompanyar la inserció laboral i la creació d'empreses per joves que contribueixin al desenvolupament de les zones rurals.
- Generar espais de debat i anàlisi entre els agents i institucions que intervenen en polítiques / programes d'ocupació i de joventut.
- Sensibilitzar i posar en coneixement a la ciutadania, sobre l'impacte de la migració juvenil a les zones rurals.

Accions

- Primera reunió de la Taula de Concertació Territorial del Priorat. En aquesta reunió es va dur a terme la presentació del projecte i dels resultats de la Diagnosi comarcal Odisseu als agents comarcals que intervenen en matèria de joventut, ocupació i promoció econòmica, de caràcter públic i privat.
- Presentació projecte Odisseu al Centre de Recursos Pedagògics de l'IES Priorat.
- Detecció de les necessitats dels joves a través de l'elaboració d'una enquesta.
- **Tast d'oficis:** En el marc d'aquest projecte en el territori (en concret en la zona del Baix Camp) s'ha portat a terme el TAST D'OFICIS, una aproximació a través de workshops participatius a diversos oficis artesanals, com són el treball del fang i la terrissa, la restauració de mobles, l'elaboració de melmelades així com l'elaboració dels sabons cosmètics i la joieria.

GUSTUM

Gustum és un projecte de cooperació que té com a objectiu fomentar el desenvolupament rural a través de la promoció dels productes agroalimentaris de qualitat que es produeixen al territori i de la seva sinergia amb la restauració, el turisme i el comerç.

GUSTUM	
GAL COORDINADOR	Consorci Leader Urgell - Pla d'Urgell
GALS COOPERANTS	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Consorci Alt Urgell Cerdanya ▪ Consorci Leader Priorat Baix Camp ▪ Consorci per al Desenvolupament de la Catalunya Central ▪ Associació per al Desenvolupament Rural Integral de la Zona Nord-Oriental de Catalunya (ADRI-NOC) ▪ Associació Leader Ripollès, Ges, Bisaura ▪ Consorci Intercomarcal d'Iniciatives Sòcio-Econòmiques ▪ Associació pel Desenvolupament Rural de la Catalunya Central ▪ Consorci per al Desenvolupament del Baix Ebre i Montsià ▪ Consorci Grup d'Acció Local Noguera - Segrià Nord ▪ Consorci de la Conca de Barberà - Alt Camp ▪ Consorci Centre de Desenvolupament Rural Pallars Ribagorça ▪ Consorci Garrigues per al Desenvolupament del Territori
INVERSIÓ ELEGIBLE TOTAL	136.200,00 €
SUBVENCIÓ TOTAL	136.200,00 €
SUBVENCIÓ PRIORAT-BAIX CAMP	6.968,08 €

Taula 146: Dades bàsiques del projecte Gustum
Font: Consorci Leader Priorat – Baix Camp

Objectius

- Identificar els productors i els productes locals. Detectar les seves necessitats.
- Afavorir el treball en xarxa i l'associacionisme en el sector.
- Facilitar eines als elaboradors i productors per promocionar i comercialitzar el seu producte.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

- Sensibilitzar i donar valor als productes locals de qualitat i artesans i identificar-los no només com a productes de qualitat organolèptica i nutricional sinó també com un símbol de cultura i identitat del territori.
- Vincular el sector agroalimentari amb la restauració, el comerç i les rutes turístiques de la zona amb l'objectiu final d'induir un desenvolupament rural integrat.
- Incrementar el creixement econòmic de les activitats agroalimentàries, donar suport als emprenedors en el seu impuls inicial i facilitar la creació de noves accions empresarials que girin al voltant de l'eix principal del projecte.

Accions realitzades

Atès que en el projecte GUSTUM es partia d'una situació desigual entre territoris, es van proposar accions a dos nivells. En el cas del Consorci Leader Priorat – Baix Camp, es van portar a terme les següents accions (englobades en el nivell 1 d'aplicació):

- Realització d'una diagnosi de petits establiments agroalimentaris locals.
- Realització d'un audiovisual dels productes locals.
- Dossier fotogràfic, que es basarà amb un reportatge fotogràfic dels paisatges, productes i dels seus elaboradors.
- Presentació del Catàleg de productors de Montsant a taula: Com a acte de promoció de producte local, es va dur a terme la presentació del Catàleg de productors de Montsant a taula a l'Estació Enològica de Reus.
- **Campanya d'introducció de l'oli d'oliva verge extra a les escoles:** Tenia l'objectiu d'introduir l'oli d'oliva verge extra als menjadors escolars de Catalunya i donar a conèixer el món de l'oli i conscienciar a la comunitat educativa dels beneficis que suposa el seu consum. Val a dir que el GAL coordinador d'aquesta actuació va ser el propi Consorci Leader Priorat – Baix Camp. Dins del marc de l'acció individual el Consorci Leader Priorat – Baix Camp va realitzar les sessions formatives en 4 escoles: Falset, Cornudella del Montsant, les Borges del Camp i Riudecanyes. Van participar-hi un total de 96 alumnes. I dins el marc de l'acció conjunta les sessions s'han impartit a 13 escoles de cadascun dels GAL's participants en el projecte. Van participar-hi un total de 567 alumnes.

GESTIÓ SOSTENIBLE RURAL. Cap a la consolidació de Territoris SMART

L'objectiu del projecte ha estat consolidar la Responsabilitat Social com eix estratègic del model de desenvolupament socioeconòmic territorial implicant i alineant a totes les parts interessades cap a un mateix repte comú: la sostenibilitat o construcció de territoris intel·ligents (Territoris Smart).

GESTIÓ SOSTENIBLE RURAL	
GAL COORD.	Associació per al Desenvolupament Rural Integral de la Zona Nord-Oriental de Catalunya (ADRI-NOC)
GALS COOPERANTS	<ul style="list-style-type: none"> • Consorci Alt Urgell Cerdanya • Consorci Leader Priorat Baix Camp • Consorci Leader Urgell - Pla d'Urgell • Consorci per al Desenvolupament de la Catalunya Central • Associació Leader Ripollès, Ges, Bisaura • Consorci Intercomarcal d'Iniciatives Sòcio-Econòmiques • Associació pel Desenvolupament Rural de la Catalunya Central • Consorci per al Desenvolupament del Baix Ebre i Montsià • Consorci Grup d'Acció Local Noguera - Segrià Nord • Consorci de la Conca de Barberà - Alt Camp • Consorci Centre de Desenvolupament Rural Pallars Ribagorça • Consorci Garrigues per al Desenvolupament del Territori.
INVERSIÓ PRESENTADA I ELEGIBLE TOTAL	159.400,00 €
SUBVENCIÓ APROVADA TOTAL	159.400,00 €
INVERSIÓ APROVADA PRIORAT - BAIX CAMP	7.825,00 €
IMPORTS CERTIFICATS	4.366,71 €

Taula 147: Dades bàsiques del projecte Gestió Sostenible Rural. Consolidació de Territoris SMART
Font: Consorci Leader Priorat – Baix Camp

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Accions

- Desenvolupar una metodologia específica per identificar el mapa d'agents socioeconòmics que contribueixen al desenvolupament sostenible de cada un dels territoris.
- Jornades i accions de difusió per fomentar l'adhesió de noves organitzacions al Codi de Gestió Sostenible.
- Crear una eina informàtica per al càlcul de la petjada de carboni.
- Elaborar una plataforma virtual d'intercooperació o crowdsourcing (www.smartrural.org) per afavorir el diàleg i la intercooperació entre totes les part.
- Acompanyament individual a les organitzacions per a la implantació de polítiques RSE: Es va realitzar un procés d'assessorament individual i presencial a les empreses que es van adherir al CGS per a fomentar la integració de polítiques de RSE en la seva gestió ordinària.
- Jornada de formació de "Màrqueting sostenible": El Consorci Leader Priorat - Baix Camp va organitzar una jornada de formació de "Màrqueting sostenible", que es realitzà el dia 21 d'octubre de 2013, al Consell Comarcal del Baix Camp (Reus), amb l'objectiu de fomentar noves tècniques per transmetre i comunicar els valors de la sostenibilitat i Responsabilitat Social Empresarial en empreses i entitats.
- Jornada tècnica "Priorat: territori sostenible i turisme, claus de futur": El Consorci Leader Priorat – Baix Camp va organitzar la jornada tècnica " Priorat: territori sostenible i turisme, claus de futur" el 26 de novembre de 2013 a la Cartoixa de Scala Dei. Per a la organització de la jornada es va comptar amb la col·laboració i el treball d'administracions i entitats del territori com són: el Parc Natural de Montsant, l'Oficina Comarcal del Departament d'Agricultura al Priorat, l'Associació Priorat Enoturisme, el Consell Comarcal del Priorat, l'Associació Prioritat i el Consorci de la Serra de Llaberia. Cal dir que aquesta jornada va estar subvencionada pel projecte de Gestió Sostenible Rural i pel projecte de Masies + Sostenibles.

ENERGIA I FOREST

El projecte té per objectiu catalitzar i impulsar la sostenibilitat del model de desenvolupament dels territoris rurals catalans, basant-se en una estratègia de foment de l'estalvi i eficiència energètica i en la promoció de les energies renovables basades en fonts endògenes, especialment la biomassa, implicant per l'assoliment d'aquest objectiu als agents implicats en el desenvolupament de les zones rurals de Catalunya (població local, entitats locals, entitats associatives, propietaris forestals i teixit empresarial)

ENERGIA I FOREST	
GAL COORDINADOR	GAL 3. Associació per a la Gestió del Programa Leader Ripollès Ges Bisaura
GALS COOPERANTS	<ul style="list-style-type: none"> • GAL 1. Associació pel Desenvolupament Rural de la Catalunya Central • GAL 2. Associació per al Desenvolupament Rural Integral de la zona Nord - Oriental de Catalunya • GAL 4. Consorci de Desenvolupament Alt Camp, Conca de Barberà i Anoia • GAL 5. Consorci Alt Urgell – Cerdanya • GAL 6. Consorci per al Desenvolupament del Baix Ebre i Montsià • GAL 7. Consorci Garrigues per al Desenvolupament del Territori • GAL 8. Consorci Grup d'Acció Local Noguera - Segrià Nord • GAL 9. Consorci Centre de Desenvolupament Rural Pallars - Ribagorça • GAL 10. Consorci Leader Priorat Baix Camp • GAL 11. Consorci Intercomarcal d'Iniciatives Socioeconòmiques • GAL 12. Consorci per al Desenvolupament de la Catalunya Central • GAL 13. Consorci Leader Urgell - Pla d'Urgell
INVERSIÓ PRESENTADA I ELEGIBLE TOTAL	52.500,00 €
INVERSIÓ APROVADA PRIORAT - BAIX CAMP	750,00€
IMPORTS CERTIFICATS	736,06€

**ENERGINIA
I FOREST**

Taula 148: Dades bàsiques del projecte ENERGINIA I FOREST
Font: Consorci Leader Priorat – Baix Camp

jaumbages

Planificació estratègica
i desenvolupament local

Consell Comarcal del
Priorat

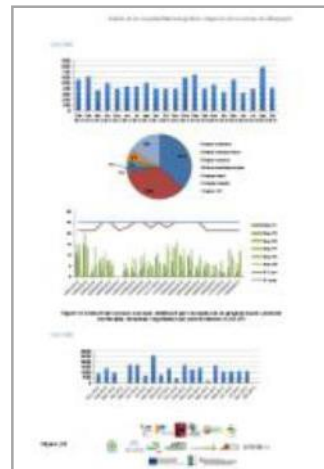
Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Accions realitzades al territori Priorat - Baix Camp

- o Incorporació i manteniment de la comptabilitat energètica en diversos ajuntaments del Baix Camp (Maspujols, Aleixar, Vilaplana i Pratedip). Redacció d'informe energètic.
- o Curs en producció de biomassa
- o Curs d'introducció en SmartGrids
- o Curs en gestió energètica municipal
- o Formació per tècnics del projecte

Pel que fa als informes de comptabilitat energètica realitzats als ajuntaments citats, aquests tenien els següents objectius:

- Implementar la comptabilitat energètica municipal.
- Detecció d'errors en les factures elèctriques.
- Fer un control i establir recomanacions en la contractació d'electricitat.
- Fer un control dels màxims per definir si cal augmentar o reduir la potència contractada.
- Detecció de subministraments més consumidors, per determinar punts d'actuació, si és el cas.

- Contextualitzar el consum del municipi, per avaluar la posició d'aquest en relació a d'altres municipis i territoris.

MASIES + SOSTENIBLES

L'objectiu d'aquest projecte és tendir a la rehabilitació, sostenibilitat i autosuficiència dels habitatges i assentaments rurals aïllats, com les masies; mitjançant alternatives sostenibles i renovables per tal d'afavorir la seva pervivència i millorar les condicions de vida dels seus habitants, d'acord amb les seves necessitats i comoditats actuals.

Amb aquesta sensibilització de la població rural, es vol aconseguir divulgar el mateix missatge a les Administracions públiques, per tal de propiciar noves polítiques encarades a l'especificitat de l'hàbitat dispers i el seu reconeixement.

MASIES + SOSTENIBLES	
GAL COORDINADOR	Consorci per al Desenvolupament de la Catalunya Central
GALS COOPERANTS	<ul style="list-style-type: none"> • GAL 3. Associació Leader Ripollès Ges Bisaura • GAL 5. Consorci Alt Urgell – Cerdanya • GAL 6. Consorci per al Desenvolupament del Baix Ebre i Montsià • GAL 7. Consorci Garrigues per al Desenvolupament del Territori • GAL 8. Consorci Grup d'Acció Local Noguera - Segrià Nord • GAL 9. Consorci Centre de Desenvolupament Rural Pallars - Ribagorça • GAL 10. Consorci Leader Priorat Baix Camp • GAL 11. Consorci Intercomarcal d'Iniciatives Socioeconòmiques • GAL 12. Consorci per al Desenvolupament de la Catalunya Central
INVERSIÓ PRESENTADA I ELEGIBLE TOTAL	33.000,00€
INVERSIÓ APROVADA PRIORAT - BAIX CAMP	2.200,00 €
IMPORTS CERTIFICATS	2.178,73 €

Taula 149: Dades bàsiques del projecte MASIES + SOSTENIBLES

Font: Consorci Leader Priorat – Baix Camp

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Objectius específics

- Conèixer el nivell de sostenibilitat i l'impacte ambiental de les masies, per tal de promoure l'eficiència dels recursos energètics i hídrics.
- Ser un vector d'informació que proporcioni a la població de l'hàbitat dispers i als sectors interessats, tota la informació necessària per implementar i posar en valor un model d'autosuficiència i sostenibilitat a les masies.
- Implementació de noves tecnologies relacionades amb l'autosuficiència, l'eficiència energètica, la restauració, la bioconstrucció, la salut de l'habitatge i la gestió correcta de l'aigua i dels residus en l'hàbitat dispers.
- Crear sinèrgies entre diferents zones rurals del territori, caracteritzades per la presència de petits assentaments dispersos.
- Sensibilització, difusió i consciència social dels beneficis de la masia sostenible a la població rural i a les administracions públiques, davant aquests reptes ambientals.

Accions realitzades al territori Priorat - Baix Camp

- Edició de la guia "La Masia Sostenible": Es tracta d'una guia pràctica de les solucions que es podrien adoptar en qualsevol masia, habitatge aïllat i, en general, en qualsevol habitatge, per ser més sostenibles i reduir la dependència al subministrament extern d'energia i aigua potable, als serveis de tractament d'aigües residuals i a la gestió de residus domèstics. Les possibilitats que s'exposen en la guia són tractades en quatre apartats: l'energia; l'aigua; els residus; i l'habitabilitat, la salut i el medi ambient.
- Jornada tècnica "Priorat: territori sostenible i turisme, claus de futur": El Consorci Leader Priorat – Baix Camp va organitzar la jornada tècnica "Priorat: territori sostenible i turisme, claus de futur" el 26 de novembre de 2013 a la Cartoixa de Scala Dei. Els detalls d'aquesta jornada s'han detallat anteriorment ja que va ser subvencionada també pel projecte de Gestió Sostenible Rural.

FEM PARC. Desenvolupament sostenible dels Parcs Naturals de Catalunya

El projecte FEM PARC és una iniciativa que va sorgir amb l'objectiu d'incentivar el desenvolupament socioeconòmic dels espais naturals protegits i les seves zones d'influència, tot fent-lo compatible amb la protecció i la conservació de l'entorn. En aquest sentit, cal que es treballi per a dinamitzar l'ús d'aquests espais a partir de plans de desenvolupament sostenible que garanteixin la compatibilitat de la conservació amb l'ús públic i turístic.

Els espais naturals on es desenvolupà aquest projecte són: Parc Natural de l'Alt Pirineu, Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici, Parc Natural del Cadí-Moixeró, Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, Parc Natural dels Ports i Parc Natural de la Serra del Montsant.

Objectius del projecte

- Millorar el coneixement que la societat té dels espais naturals de Catalunya, per tal d'incrementar el suport al manteniment i la protecció d'aquests espais.
- La creació de nous llocs de treball en l'àmbit propi del parc i el seu entorn, a través d'un increment de l'activitat empresarial en el sector turístic, d'oci, esportiu i educatiu.
- Donar continuïtat generacional a les comunitats i pobles situats dins els espais protegits i la seva zona d'influència.
- Difondre el patrimoni natural, cultural, agrícola i ramader d'aquests territoris.
- Millorar la qualitat del turisme de natura.
- Analitzar els efectes de l'afluència de visitants als espais protegits.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Actuacions del projecte

- La creació de taules de concertació amb els agents socials (medi ambient, turisme, esports, ocupació i promoció econòmica), per tal de generar un marc de treball conjunt i detectar les necessitats de cada territori.
- El disseny de productes ecoturístics innovadors.
- Elaboració d'un Pla d'Acció i de Desenvolupament de zona que inclogui els resultats de les taules de concertació, les fitxes dels productes ecoturístics dissenyades, l'anàlisi de les oportunitats i limitacions que afecten el seu desenvolupament i les accions que cal desenvolupar.

El Consorci Leader Priorat – Baix Camp ha participat en les accions d'aquest projecte amb actuacions coordinades amb el Parc Natural de Montsant.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

16.2.3 VALORACIÓ DEL COMPLIMENT DE LES LÍNIES ESTRATÈGIQUES I ÀMBITS D'ACTUACIÓ DEL PROGRAMA DURANT EL PERÍODE 2007-2013

Línia	Principals àmbits d'actuació
1.- Consolidació de la Cultura del Vi i Foment de l'Enoturisme	<ul style="list-style-type: none"> • Inversions de millora o nova creació de cellers • Millora de la xarxa de vinoteques • Creació d'empreses de visites a cellers i vinyes i altres vinculades a l'enoturisme • Consolidar l'increment de cellers visitables i realització de cates
2.- Impuls de la Cultura de l'Oli	<ul style="list-style-type: none"> • Millora en la transformació i l'envasat • Major promoció i ampliació dels mercats de distribució • Impuls a la Ruta de l'Oli
3.- Posada en valor d'altres produccions i modernització d'estructures de comercialització agrària	<ul style="list-style-type: none"> • Millora de transformació i envasat d'altres productes • Millora i creació de noves agrotigues i configuració com a xarxa • Promoció d'altres productes agraris: patata, avellana, etc. • Impuls d'empreses de serveis agraris
4.- Foment de microempreses en sectors diversos	<ul style="list-style-type: none"> • Millora i creació de noves microempreses • Impuls a petites activitats industrials • Impuls a les activitats artesanals • Suport al comerç en petites poblacions rurals • Creació d'empreses de serveis a la població
5.- Millora del conjunt d'establiments i serveis turístics	<ul style="list-style-type: none"> • Millora de la qualitat i dels serveis dels establiments • Ampliació de l'oferta d'allotjaments turístics: foment de l'allotjament i la restauració en les zones amb menor oferta i/o d'oportunitat • Creació de nova oferta d'oci i de turisme actiu lligat a la natura i a l'enoturisme
6.- Posada en valor del patrimoni rural	<ul style="list-style-type: none"> • Gestió coordinada de l'oferta de centres d'interpretació • Promoció de l'oferta del patrimoni natural • Foment de les activitats vinculades amb l'educació ambiental • Cooperació interterritorial per la consolidació del sistema natural Montsant-Prades
7.- Impuls de la cooperació interterritorial i transnacional	<ul style="list-style-type: none"> • Impuls de l'enoturisme i de la Ruta dels Cellers Modernistes. • Impuls a la Ruta de l'Oli. • Mecanismes de suport a la millora de la comercialització dels productes agrícoles, de forma conjunta entre productors sota impuls del GAL

Taula 150: Línies estratègiques i àmbits d'actuació 2007-2013
Font: Pla Estratègic Consorci Leader Priorat – Baix Camp 2007-2013

Com a evolució de les orientacions Leader prèvies, les estratègies del territori i GAL Priorat – Baix Camp, recollien com a tema aglutinador la Cultura del Vi i de l'Oli, i la Natura, incidint sobretot de manera favorable en àmbits com la valorització dels productes de qualitat i

també els espais naturals com a generadors d'iniciatives diverses. De manera complementària, aquest eix incidia en el conjunt d'elements afavoridors de la qualitat de vida i la dinamització de l'activitat econòmica i empresarial en aquesta zona, en un context general d'orientació a la qualitat.

Per tal de valorar de manera quantitativa el compliment d'aquestes línies estratègiques i àmbits d'actuació, al llarg del període 2007-2013, hem avaluat cadascun dels expedients LEADER presentats al Consorci i li hem associat l'àmbit d'actuació sobre el qual incidia, per tal de poder quantificar quin ha estat el grau de mobilització del sector privat i públic en relació a les estratègies fixades d'inici.

La taula doncs ens mostra la distribució de les xifres d'inversió i subvenció dels expedients LEADER presentats al Consorci durant les convocatòries 2009 a 2014, agrupades en base l'àmbit d'actuació al que fa referència cada expedient. En ella podem observar com l'àmbit d'actuació que més volum d'expedients ha generat és la 1.1, d'inversions de millora o nova creació de cellers, amb una inversió aprovada de 6.187.433,19 € i una subvenció aprovada de 1.594.622,84 €.

Seguit d'aquest hi trobem l'àmbit d'actuació 5.2, que fa referència a l'ampliació de l'oferta d'allotjaments turístics, amb una inversió aprovada de 5.870.263,03 € i una subvenció aprovada de 1.556.039,40 €.

Ja a certa distància d'aquest dos, hi trobem l'àmbit d'actuació 6.1, de gestió coordinada de l'oferta de centres d'interpretació, amb una inversió aprovada de 665.350,82 € i una subvenció aprovada de 451.277,79 €, el 5.1, de millora de la qualitat i dels serveis dels establiments, amb una inversió aprovada de 1.419.989,49 € i una subvenció aprovada de 393.007,15 €, i el 5.4, de creació de nova oferta d'oci i de turisme actiu lligat a la natura i a l'enoturisme, amb una inversió aprovada de 1.379.024,08 € i una subvenció aprovada de 341.847,01 €.

Comentar també que, en el sentit contrari, hi ha diversos àmbits d'actuació estratègica sobre els quals no s'hi ha pogut incidir de manera directa (tot i que en alguns d'ells s'ha ha incidit de manera indirecta) en forma d'inversió LEADER. És el cas dels següents àmbits:

- Millora de la xarxa de vinoteques.
- Major promoció i ampliació dels mercats de distribució.
- Impuls a la Ruta de l'Oli.
- Promoció d'altres productes agraris: patata, avellana, etc.

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Línia	Principals àmbits d'actuació	Inversió presentada	Subv. sol·licitada	Inversió aprovada	Subv. aprovada	Inversió certificada (*)	Subv. Certificada (*)
1.- Consolidació de la Cultura del Vi i Foment de l'Enoturisme	Inversions de millora o nova creació de cellers	7.181.411,46 €	2.797.807,49 €	6.187.433,19 €	1.594.622,84 €	3.185.905,69 €	857.117,17 €
	Millora de la xarxa de vinoteques	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
	Creació d'empreses de visites a cellers i vinyes i altres vinculades a l'enoturisme	779.007,22 €	311.602,88 €	777.408,62 €	224.475,42 €	370.959,50 €	100.992,45 €
	Consolidar l'increment de cellers visitables i realització de cates	735.122,16 €	294.048,46 €	727.076,85 €	190.490,97 €	701.039,10 €	185.246,89 €
2.- Impuls de la Cultura de l'Oli	Millora en la transformació i l'envasat	808.332,43 €	297.336,30 €	783.265,52 €	202.104,76 €	739.260,06 €	191.972,72 €
	Major promoció i ampliació dels mercats de distribució	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
	Impuls a la Ruta de l'Oli	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
3.- Posada en valor d'altres produccions i modernització de les estructures de comercialització agrària	Millora de transformació i envasat d'altres productes	343.652,42 €	123.459,93 €	343.287,97 €	73.414,78 €	321.472,61 €	68.536,74 €
	Millora i creació de noves agrobotigues i configuració com a xarxa	89.914,59 €	31.470,11 €	81.040,68 €	20.260,17 €	81.040,68 €	18.234,15 €
	Promoció d'altres productes agraris: patata, avellana, etc.	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
	Impuls d'empreses de serveis agraris	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
4.- Foment de microempreses en sectors diversos	Millora i creació de noves microempreses	686.173,43 €	265.502,66 €	568.355,12 €	141.402,97 €	233.681,96 €	64.546,68 €
	Impuls a petites activitats industrials	693.011,61 €	259.285,29 €	692.991,81 €	178.138,36 €	384.134,46 €	92.193,68 €
	Impuls a les activitats artesanals	362.071,78 €	139.414,81 €	359.193,25 €	94.263,25 €	187.399,70 €	49.892,67 €
	Suport al comerç en petites poblacions rurals	289.907,64 €	114.738,05 €	289.337,71 €	79.709,03 €	131.250,06 €	40.121,84 €
	Creació d'empreses de serveis a la població	15.067,31 €	6.026,92 €	12.098,90 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
5.- Millora del conjunt d'establiments i serveis turístics	Millora de la qualitat i dels serveis dels establiments	3.232.187,57 €	832.555,83 €	1.419.989,49 €	393.007,15 €	985.762,79 €	273.247,01 €
	Ampliació de l'oferta d'allotjaments turístics: foment de l'allotjament i la restauració en les zones amb menor oferta i/o d'oportunitat	6.655.719,46 €	2.120.709,85 €	5.870.263,03 €	1.556.039,40 €	2.224.166,18 €	629.312,80 €
	Creació de nova oferta d'oci i de turisme actiu lligat a la natura i a l'enoturisme	1.465.493,77 €	518.726,78 €	1.379.024,08 €	341.847,01 €	290.596,38 €	72.474,99 €
6.- Posada en valor del patrimoni rural	Gestió coordinada de l'oferta de centres d'interpretació	1.206.756,48 €	788.895,06 €	665.350,82 €	451.277,79 €	347.716,38 €	201.849,36 €
	Promoció de l'oferta del patrimoni natural	144.000,00 €	115.200,00 €	72.000,00 €	57.600,00 €	0,00 €	0,00 €

Consell Comarcal del
Priorat

Pla Estratègic Comarcal
de Desenvolupament
Socioeconòmic Rural 2014-2020

Diputació Tarragona

Línia	Principals àmbits d'actuació	Inversió presentada	Subv. sol·licitada	Inversió aprovada	Subv. aprovada	Inversió certificada (*)	Subv. certificada (*)
	Foment de les activitats vinculades amb l'educació ambiental	192.225,75 €	153.780,60 €	111.120,21 €	88.896,17 €	0,00 €	0,00 €
7.- Impuls de la cooperació interterritorial i transnacional	Cooperació interterritorial per la consolidació del sistema natural Montsant-Prades	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
	Impuls de l'enoturisme i de la Ruta dels Cellers Modernistes.	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
	Impuls a la Ruta de l'Oli.	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
	Mecanismes de suport a la millora de la comercialització dels productes agrícoles, de forma conjunta entre productors sota impuls del GAL	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
		24.880.055,08 €	9.170.561,03 €	20.339.237,25 €	5.687.550,08 €	10.184.385,55 €	2.845.739,15 €

Taula 151: Xifres d'inversió i subvenció dels expedients Leader de les convocatòries 2009 a 2014, segons línia estratègica del GAL.

Font: Elaboració pròpia amb dades del Consorci Leader Priorat – Baix Camp

(*) Les xifres d'inversió i subvenció **certificades** no són definitives ni complertes ja que, a data de redacció del present document, un notable nombre d'expedients de les convocatòries 2013 i 2014 encara no han estat certificats. Així, el termini que aquests expedients tenen per certificar acaba el dia 30/06/2015, excepte el de set d'ells, que han de certificar el 31/03/2015, tot i que d'aquests set n'hi ha quatre que també han sol·licitat una pròrroga per poder certificar fins el 30/06/2015.

Val a dir que alguna sol·licitud de subvenció no s'adequava a cap de les línies estratègiques del GAL i finalment no va ser subvencionada. Això explica la diferència entre els totals d'aquesta taula en inversió presentada i subvenció sol·licitada i els de taules anteriors.

També destacar que la línia estratègica 7, d'impuls de la cooperació interterritorial i transnacional no presenta xifres en aquesta taula ja que en ella només s'hi reflecteixen els expedients de les mesures 12301, 312 i 313.